

**Nova maša
v Ledinah ...**

... zlata maša v Doberdobi

Foto JMP

Uvodnik

Jurij Paljk

Praznična nedelja

Nedelja, 2. julija 2017, je minila v prazničnem ozračju ob novi maši edinega letošnjega novomašnika Koprške škofije g. Gabriela Kavčiča in ob zlati maši doberdobskega župnika g. Ambroža Kodlje.

Nove maše smo se udeležili jutraj v nebeško lepih Ledinah, na skrajnem robu Koprške škofije, zlato mašo pa smo skupaj z doberdobskimi verniki in prijatelji našega cenjenega sodelavca praznovali pod večer v prazničnem Doberdobi, na robu slovenskega narodnega ozemlja. Obe bogoslužji, slavji, sta bili krasni, doživeti, izjemno dobro obiskani. Nova maša je bila živ dokaz, da so še med nami mladi fantje, ki imajo iskro v očeh in postanejo duhovniki, zlata pa, da so še župniki, ki ostajajo zvesti Bogu, evangeliju, vernikom in sami sebi po petdesetih letih maševanja. Obe slavji sta bili na robu, na obrobju, kot nalašč, da smo se lahko spomnili besed svetega očeta Franciška, ki duhovnike in vse nas vernike, tudi časnikarje!, pošilja oznanjvat in živeti evangelij na obrobje.

Novomašniku g. Gabrielu smo iz srca voščili, naj bo dober duhovnik, ker potrebujemo dobre duhovnike tako verni kot neverni ljudje, g. Ambrožu pa smo skupaj s čudovitimi pevkami in pevci voščili iz srca še na mnoga leta.

Že res, da smo tudi sami zaskrbljeni zaradi majhnega števila novih duhovnikov na Slovenskem, letos so novo mašo peli le štirje, a prav tako je res, da minula nedelja ni bila čas žalovanja, ampak iskrenega veselja. Cerkev gradi skupnost, ker je sama skupnost in pomaga graditi skupnost, tudi tam, kjer se Bogu odreka.

V našem prostoru že zelo dolgo nismo videli nikjer takega praznika, kot je bila zlata maša g. Ambroža v Doberdobi, saj so se zbrali ves Doberdob, Jamlje, Poljane, Dol, Vrh Sv. Mihaela, zbrali so in smo se vsi okrog svojega župnika in zadihali kot skupnost. Redki so trenutki takega veselja, kot smo ga bili deležni v Doberdobi, še bolj redki taki, kot smo jih bili deležni v Ledinah, kamor smo prišli od vsepovsod, da bi novomašniku, sami sebi in Bogu s svojo prisotnostjo in molitvijo povedali, da smo vsi potrebni dobrih duhovnikov, še posebno danes, še posebno tu, na obrobju, kjer živimo!

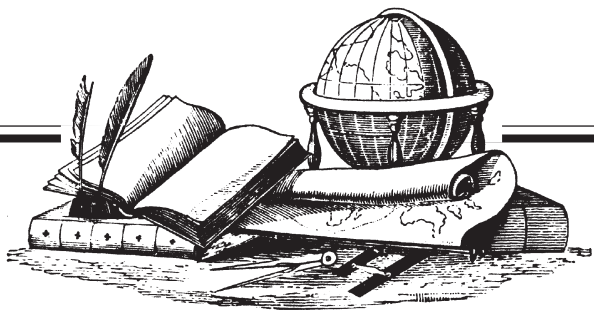
Izrek razsodbe arbitražnega sodišča

Prizemljen fantastičen dan

Kocka je padla. "Kakšen fantastičen dan", ki ga je vžičeno napovedoval takratni premier Borut Pahor ob podpisu dogovora za arbitražni sporazum s hrvaško prvo damo Jadranko Kosor leta 2009 v Stockholmu, je z razsodbo prizemljen. Imamo ga na dlani v njegovi pravno-realni obliki. V prejšnjih dneh smo lahko o razsodbi poslušali številne analize in komentarje. Ugodnosti za Slovenijo, pa tudi sporne točke v intervjuju, ki ga objavljamo, našteva nekdanji zunanji minister Dimitrij Rupel. Zato velja morda pogledati nekoliko širše v vprašanje medosredskih odnosov Slovenije in Hrvaške.

Vprašanje določanja meje je nedvomno najbolj zgoče vprašanje, ki se je od osamosvojitve dalje odprlo v bilateralnih odnosih. Hkrati pa je bilo to vprašanje vselej tudi močan notranjepolitični element predvsem v raznih predvolilnih obdobjih. Pomislimo na sporazum Drnovšek -

Račan iz leta 2001, ki je bil doslej tisti poskus urejanja meje, ki je šel najdlje. Parafirala sta ga predsednika vlade, kar pomeni, da je za njim stala vladna koalicija oziroma parlamentarna večina obeh držav. Medtem ko ga je slovenska vlada tudi de facto odobrila, pa so leta 2002 Hrvati od njega odstopili, češ da ga ne morejo sprejeti. Sporazum je postal žrtev notranjepolitičnega nabiranja točk. Zakaj? No, pri enem od ključnih vprašanj je na primer ta sporazum imel za Slovenijo celo ugodnejšo rešitev, kot jo ima arbitražna razsodba. Sam koridor za stik med slovenskimi teritorialnimi vodami in odprtim morjem je bil takrat pravno opredeljen kot področje mednarodnih voda, medtem ko je danes na območju stika hrvaško teritorialno morje, na katerem imajo Slovenija ter vsa pločila in letala določene pravice.

Col pri Repentabru / Zasedanje deželne sveta SSO

Zaskrbljenost zaradi situacije na Deželi FJK

Svet slovenskih organizacij je zelo zaskrbljen zaradi številnih še odprtih vprašanj, ki se tičejo slovenske narodne skupnosti v FJK, za katere je pristojno deželno odbornišvo za kulturo. Tako stanje pa ne ustvarja tiste pozitivne sinergije, ki bi bila potrebna, da se izvedejo številni načrti in se sredstva iz zakona 38/2001 uporabijo na najbolj učinkovit način. To je bil najbolj prisoten skupni argument v številnih točkah, ki jih je deželni predsednik SSO Walter Bandelj izpostavil v svojem poročilu delegatom na zasedanju deželnega sveta krovne organizacije, ki je potekalo v sredo, 28. junija, v Kulturnem domu na

Colu (občina Repentabor). Deželnemu svetu je prvič predsedoval Mitja Petaros, ki je bil na začetku zasedanja izvoljen za predsednika. Predsednik SSO Walter Bandelj se je v svojem poročilu dotaknil številnih tem. Potrdil je delovanje na načelih demokracije, krščanstva in slovenstva ter prizadevanje za večje vključevanje mladih v vodstva organizacij in društev. SSO si stalno prizadeva za Slovence v Kanalski dolini, kjer je glavna pozornost usmerjena v zagotovitev učenja slovenskega jezika na podlagi trojezičnega šolstva. Prioriteta pa je tudi prizadevanje za Slovence v Benečiji ter v Nediških in Terskih dolinah, kjer je še ved-

no močno nasprotovanje uveljavljanju slovenskih pravic s strani določenih političnih krogov. Zato je bilo zelo pomembno poimenovanje dvojezične šole, pri katerem je bil prisoten predsednik Republike Slovenije Borut Pahor, kar je imelo veliko odmevnost v videmski in deželni javnosti. Predsednik Bandelj je izrazil nekatere kritike zaradi tega, ker Centralni urad za slovenščino pri Deželi FJK še vedno ni začel delovati. Izpostavil je tudi primer enega izmed županov slovenskih občin, ki je moral vrniti finančna sredstva, ker mu zakon o stabilnosti ne omogoča, da bi zaposlil dodatno osebje, in to je pravi nesmi-

sel. Po drugi strani je skrb vzbujajoče to, kar se dogaja na politični ravni po upravnih volitvah. Leva sredina je v velikih težavah in Slovenci si moramo razjasniti, kaj res hočemo v prihodnje, ker se je politična občutljivost slovenskega volilnega telesa precej spremenila.

Potrebna je vsestranska večja enotnost, ki se pa mora začeti že pri skupnih organizacijah, kot je npr. Kmečka zveza, v katero bi lahko bilo včlanjenih bistveno več kmetov, potrebno pa je tudi sodelovanje med kulturnimi ustanovami in našim gospodarstvom.

Deželni predsednik SSO se je zaustavil tudi ob novem načinu financiranja primarnih ustanov. V zvezi s tem je odbornik Ivo Corva poročal o delovanju ožje skupine, ki pripravlja predlog za ocenjevanje delovanja. Ker je zadeva kompleksna, bo treba več časa in zaradi tega je padel predlog, naj reforma stopi v veljavo v letu 2018. V nadaljevanju se je predsednik Bandelj dotaknil še združevanja glasbenih šol, ki mora potekati na prostovoljni ravni, pa tudi prizadevanj za uporabo šumnikov v vsedravnem podatkovnem sistemu, pri katerem sta v veliko pomoč zdajšnja vladna komisarka Annapaola Porzio ter sodelovanje s tržaškim škofom msgr. Giampaolom Crepaldijem.

Poročilo predsednika se je končalo z ugotovitvijo, da kot slovenska narodna skup-

Foto J.M.P.

nost potrebujemo več promocije; v zvezi s tem je v pripravi skupna brošura. Na koncu se je predsednik Bandelj še zahvalil vsem sodelavcem in uslužbencem za vsestransko pomoč. Sledila je razprava, ki se je kritično dotaknila vprašanja o novem financiranju ter o vedno šibkejši avtonomiji, ki jo uživamo Slovenci. Slabo se nam kaže predvsem z vidika političnega zastopstva. Nekateri delegati so se dotaknili tudi vprašanja združevanja glasbenega šolstva in uporabe goriškega Trgovskega doma, prostori katerega so v zelo slabem stanju. Obnova letih pa bo zahtevala precej finančnih sredstev.

V nadaljevanju zasedanja je bil odobren obračun za leto 2016 in proračun za 2017. Oba finančna dokumenta je predstavil deželni blagajnik Ivo Corva in so ju potrdili delegati na deželnem svetu SSO.

Pomembna novost tega zasedanja deželnega sveta SSO je bila predstavitev načrta za

obnovo Stadiona 1. maj, za katero je zelo izčrpno poskrbel Gorazd Pučnik s projekcijo prosojnic. Načrt je zelo ambiciozen, saj gre za večjo večnamensko telovadnico. V razpravi so se pojavili pomisleki, čemu tako velik objekt in koliko bo stroškov za izgradnjo ter za upravljanje. Pučnik je povedal, da že zdaj navadne telovadnice ne prinašajo dobičkov; tako jih bodisi lastniki bodisi društva, ki jih uporabljajo, zmeraj težje vzdržujejo. To je tudi razlog, zaradi katerega so se odločili za načrtovanje tako velikega objekta, ki bo namenjen Slovincem v Trstu in šolski populaciji, ki obiskuje slovenske nižje in višje srednje šole v bližini. Po drugi strani ga bo mogoče tudi dajati v najem vsem tistim, ki ga bodo potrebovali. Najem pa bo na podlagi koriščenih ur ali pa na podlagi izvedbe turnirjev. Za eno in drugo je v Trstu veliko povpraševanja, ni pa primernih in zadostnih vrstnih objektov.

V četrtek, 29. junija, je bilo v Tržaškem knjižnem središču TS 360 zadnje srečanje z nekdanjo generalno konzulko Republike Slovenije v Trstu, saj sta predsednika krovnih organizacij Slovencev v Italiji Walter Bandelj za SSO in Rudi Pavšičič za SKGZ hotela na ta način v svojem in v imenu vseh nas izraziti hvaležnost Ingrid Sergaš, ki je od začetka julija ponovno na zunanjem ministrstvu RS v Ljubljani.

Deželni predsednik SSO Walter Bandelj se je na povabilo novega trbiškega župana Renza Zanette v torek, 4. t. m., udeležil sestanka na občini Trbiž. Srečanja se je udeležil tudi član izvršnega odbora SSO in domačin iz Kanalske doline Luciano Lister.

Sestanek je bil v prvi vrsti namenjen predstavitvi krovne organizacije novemu županu, ki je bil izvoljen na občinskih volitvah 11. junija letos, zaradi potrebnega sodelovanja za ovrednotenje slovenske narodne skupnosti na Trbiškem in za izvajanje zaščitnih določil iz zakona 38/2001.

Na sestanku so se že takoj dotaknili nekaterih konkretnih tem. Delegacija SSO se je z županom pogovorila o možno-

sti poimenovanja trbiške ulice po duhovniku in domačinu Lambertu Ehrlichu. Prav tako bo zelo pomembno postopno uvajanje slovenščine na občinski spletni strani. Posebne pozornosti pa naj bi bili potrebni tudi primerna ureditev in ovrednotenje križvega pota, ki iz Žabnic vodi na Sv. Višarje, pa tudi postavitev toponomastike, ki bi bila odraz krajevne jezikovne dediščine.

Zelo važno bo tudi prizadevanje novega trbiškega občinskega odbora za uveljavitev trojezičnega šolstva, tako da bo poučevanje slovenskega jezika dokončno zagotovljeno in da ne bo treba več posredovati iz leta v leto, kot se je to redno dogajalo v zadnjem obdobju.

Povejmo na glas

Nepotrebno tveganje v prometu

Po naslovu bi se lahko zdelo, da želi pričujoči zapis opozoriti na tista tveganja v prometu, ki se jih v največji meri zavedamo. Da je npr. prevelika hitrost vselej nevarna in pogost povzročitelj nesreč. Da je izsiljeno ali nepredvidno prehitjevanje ravno tako razlog nemajhnih cestnih tragedij. Pa telefoniranje voznika med vožnjo ali celo brskanje po omrežju in pošiljanje elektronskih sporočil, neupoštevanje varnostne razdalje na avtocesti in še bi mogli naštevati. Ne, nimamo v mislih teh osnovnih tveganj. V pretes namreč jemljemo tistega udeleženca prometa, ki mu navadno ne posvečamo več kot toliko pozornosti, pa utegne vendar biti vzrok cestne nesreče in pri tem sam osrednja žrtev. Gre namreč za pešca, za posameznika, ki v tej vlogi v večini primerov nastopa v mestih oziroma v naseljenih območjih. In verjetno je marsikdo med nami opazil, da se tudi ravnokar imenovani pešec izpostavlja prometnemu tveganju, in to nikakor ne malokrat ali samo izjemoma. In pri tem ne bo govora o pešcevi prekoračitvi ceste, kjer ni označenega prehoda, ne nazadnje je tu tveganje očitno in ga velja kot vsa tveganja odločno odsvetovati. V mislih imamo njegovo prekoračitev ceste prav na označenem prehodu, ko naj bi bila varnost zagotovljena. Opozoriti želimo na dejstvo, da pešci razmeroma pogostoma opravijo svojo pot na drugo stran zelo in preveč brezskrbno računajoč, da se jim z upoštevanjem pravil ne more zgoditi nič hudega. Izza volana že od daleč vidimo osebo, ki stopa po

prehodu, ne da bi pogledala ne na levo ne na desno, hodi mirno in zre naravnost, kot da je vse v redu in ni prav nobene nevarnosti. Zakaj je takšno obnašanje opaziti kar dostikrat, je upravičeno vprašanje. Ker se pešec zaveda svoje pravice, da ima na prehodu prednost, ki jo morajo avtomobilisti upoštevati? Ker to svojo prednost izsiljuje in zakaj? Ker je raztresen in ne preverja stanja na cesti? Ker mu je nemara kaj malo mar, če se mu kaj zgodi? To zadržanje je opaziti predvsem pri starejših osebah. In vsa tukaj navedena obnašanja so nasprotje vsakršni varnosti, pešec se z njimi, tudi če tega ne ve, izpostavlja velikanskemu tveganju, ki lahko ogrozi njegovo življenje in morda življenja še koga drugega. Če namreč pozorno ne spremlja dogajanja sredi prometa, kako in s kakšno hitrostjo prihajajo avtomobili, je tveganje že tukaj, je že sproženo. V prihajajočem avtomobilu se lahko zgodi marsikaj. Voznika obide slabost in v hipu ni več sposoben obvladati vozila. V avtomobilu je otrok, ki zdrsi s sedeža, pa se voznik ali voznica obrneta nazaj in nimata več ceste pred očmi. Vozniku odpove volan, ali nastopi kakšna druga tehnična okvara in potem je vse mogoče. Skratka, kot pešci se utegnemo znajti sredi velike nevarnosti, če se nam zdi, da morajo le drugi skrbeti za nas. Če pa se možne nevarnosti zavedamo, bomo v svoje dobro že vnaprej preprečili, da bi se kaj hudega zgodilo nam in nemara še komu. Vredno je pomisliti.

Janez Povše

Poletna Srečanja pod lipami

“Ponosni moramo biti na svojo domovino!”

V petek, 30. junija 2017, so na poletnih Srečanjih pod lipami proslavili obletnico slovenske samostojnosti. Večer sta organizirala Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek Anton Gregorčič v sodelovanju s Svetovnim slovenskim kongresom in Knjižnico Dušana Črneteta. Gostje letošnje proslave so bili slovenski maturanti iz Argentine, ki že redno obiskujejo Slovenijo in tudi našo zamejsko stvarnost. Večer se je pričel z Zdravljico, slovensko himno, ki so jo navdušeno zapeli mladi argentinci. Po uvodnih besedah Stefanie Beretta, ki je večer povezovala, sta pozdravila predsednik Konference za Italijo pri Svetovnem slovenskem kongresu Karlo Bresciani in predsednik Svetovnega slovenskega kongresa Boris Pleskovič. Karlo Bresciani je na kratko opisal zgodovino slovenskega naroda od karantanskih knezov do osamosvojitve. Poudaril je pomembnost vere in vloge duhovnikov pri ohranjanju identitete ter spomnil,

da se Slovenski svetoni kongres zavzema za tri temelje: družino, domovino in Boga. Boris Pleskovič se je najprej zahvalil in čestital Marjanu Terpinu za dolgoletno prirejanje praznika samostojnosti

Kjer so moje korenine, tam je moje srce predstavili številnim gledalcem velike dvorane Kulturnega centra Lojze Bratuž. Nastop je vseboval tipične argentinske plese, slovenske melodije

Foto MC

na svoji domačiji ter z zadovoljstvom ugotavljal, da se proslava uspešno nadaljuje v Kulturnem centru Lojze Bratuž s podobnim programom in s tako narodno zavestjo in ponosom, ki ga niti v Sloveniji ni zaznati.

Nato so oder prepustili maturantom, ki so se pod geslom

in recitacije: “S to predstavo vam želimo pokazati, kakšne so navade v naši Argentini in kako je slovenska dediščina ukoreninjena globoko v naših srcih”, je obrazložil eden izmed petindvajsetih nastopajočih.

Večer se je nadaljeval s pogovorom med časninkarko Eriko

Foto DP

Jazbar in vojaškim kaplanom Matejem Jakopičem.

Moderatorica je najprej predstavila gosta in povedala, da deluje na dveh ključnih področjih za slovensko državnost in samostojnost: Cerkev in vojsko. Za duhovnika je bil posvečen leta 1998. Najprej je deloval kot duhovnik na župnijah, nato ga je leta 2000 mari-borski škof vprašal, ali je pripravljen postati vojaški kaplan. In res se je za to odločil. Bil je prvi

slovenski kaplan, ki je opravil častniško šolo NATO za vojaške kaplane v Kanadi. Prisotnim je Jakopič povedal, kako se je vodstvo vojske odločilo za šolanje pri NATU in kako je bil ta tečaj zahteven in naporen. Takoj je dognal, da mora imeti včasih tudi kaplan modrikaste prste od

mraza, biti prepoten od glave do nog in umazan od blata, da lahko razume vojaka. Na tej šoli so se tudi duhovniki učili bojne tehnike, reševanja v vodi, spuščanja s helikopterja in orientacije. Na koncu šolanje je bil Matej Jakopič nagraden kot najboljši študent. S slovenskimi vojaki je sodeloval v številnih misijah na nevarnih območjih na vzhodu (od Libanona do Afganistana). Časninkarko je nato zanimalo, ali je vojaški duhovnik res zadnji, ki mu v stresnih trenutkih odpove pamet. “Mislim, da trditev drži. V nekaterih misijah so razmere zelo napete. Ubijejo vojaka in tovarišu zavre kri ter ga hoče takoj maščevati. Takrat je vloga kaplana, da ga pomiri in mu prepreči prenapetost, ki bi škodovala celi skupini”, je povedal Jakopič.

Na koncu je vojaški kaplan

razkril občutke, ki so ga spremljali med bojem za osamosvojitve leta 1991, ko je bil vojak v JLA (Jugoslovanska narodna armija) in so ga z drugimi ves čas dogajanja zaprli v minirano vojašnico, tako da ni vedel, kaj se dogaja. Gost je končal z lepo mislijo: “Skozi vso zgodovino smo komu služili: Habsburžanom, Srbom in vsem, ki so osvajali Slovenijo. Zdaj smo MI tisti, ki smo dočakali tisočletni sen naših prednikov in na to moramo biti ponosni!”. Na teh poletnih Srečanjih pod lipami predstavljajo svoja vina slovenski vinarji iz Števerjana in z Oslavja. Tokrat se je predstavila družina Muzic iz Števerjana. Fabijan Muzic je na kratko opisal zgodovino in delovanje kmetije ter prisotnim ponudil rumeno rebulo, malvazijo in cabernet sauvignon.

Matevž Čotar

Podatki poročila, ki ga je izdala Agencija Združenih narodov za begunce

Vojna, nasilje in preganjanje povzročajo razseljenost nepredstavljenih razsežnosti

Zaradi vojne, nasilja in preganjanja je prisilno razseljenih več ljudi kot kadarkoli prej, pravi poročilo, ki ga je izdal UNHCR, Agencija Združenih narodov za begunce. Novo Poročilo UNHCR o globalnih trendih, letna študija o stanju razseljenosti, ugotavlja, da je bilo do konca leta 2016 65,6 milijona ljudi po svetu prisilno razseljenih – to je približno 300.000 več kot leto prej. To je ogromno število ljudi, ki potrebujejo zaščito po celim svetu. Skupno število 65,6 milijona ljudi združuje tri pomembne skupine tistih, ki potrebujejo zaščito. Prva skupina so begunci, katerih število je bilo v letu 2016 22,5 milijona. To je najvišja raven do zdaj. Znotraj tega je 17,2 milijona beguncev, za katere skrbi UNHCR, medtem ko preostali del predstavljajo palestinski begunci, ki so registrirani pri seštrski organizaciji UNRWA. Največ beguncev svoje domove še vedno zapuščajo v Siriji (5,5 milijona). Največja nova kriza pa je bila v letu 2016 v Južnem Sudanu, kjer je katastrofalen neuspeh napora za mir v juliju lanskega leta prispeval k odhodu 739.900 ljudi do konca 2016 (do danes jih je državo zapustilo 1,87 milijona).

Drugo skupino razseljenih ljudi predstavljajo tisti, ki so bili primorani se seliti znotraj lastnih držav. Teh je bilo do konca leta 2016 po svetu 40,3 milijona, v primerjavi s 40,8 milijona v preteklem letu. Najobsežnejša stan-

ja notranje razseljenosti so v Siriji, Iraku ter Kolumbiji. Notranja razseljenost ljudi je svetovni problem, saj ta skupina predstavlja skoraj dve tretjini prisilno razseljenih ljudi po vsem svetu. Tretja skupina razseljenih pa so prisilci za azil. Ti so zbežali iz svojih držav in iščejo mednarodno zaščito. Ob koncu leta 2016 je bilo na globalni ravni 2,8 milijona prisilcev za azil.

Vse to prispeva k izjemni globalni razsežnosti človeških žrtev vojne in preganjanja: 65,6 milijona pomeni, da je v povprečju eden od 113 ljudi na svetu razseljen, kar je več, kot šteje prebivalstvo 21. najbolj poseljene države na svetu, Združenega kraljevstva.

“To je nesprejemljivo število in glasen poziv po potrebi po solidarnosti in skupnem cilju za preprečevanje in reševanje kriz ter zagotovitev, da begunci, notranje razseljene osebe in prisilci za azil po svetu dobijo zaščito in oskrbo, medtem, ko se iščejo rešitve”, je dejal Visoki komisar Združenih narodov za begunce, Filippo Grandi. “Za te ljudi moramo storiti več. Za svet, ki je

poln konfliktov, potrebujemo odločnost in pogum, ne strahu”. Ena od ključnih ugotovitev poročila je, da je število ljudi, ki so na novo razseljeni, še posebej visoko. Od 65,6 milijona prisilno razseljenih ljudi po svetu je 10,3 milijona takšnih, ki so postali razseljeni v letu 2016, med njimi pa sta približno dve tretjini (6,9 milijona) razseljeni znotraj svo-

rešitve, kot je preselitev v tretjo državo, za nekatere pomenilo, da je leto 2016 prineslo izboljšanje. Dobrih 37 držav je sprejelo skupaj 189.300 beguncev v okviru trajne preselitve. Približno pol milijona beguncev se je lahko vrnilo v svoje domovine ter 6,5 milijona notranje razseljenih oseb nazaj na svoja območja. Mnogi so to storili v

so enega od treh beguncev (4,9 milijona) gostile najmanj razvite države. Takšno neravnovesje odraža več dejavnikov, med drugim tudi stalno pomanjkanje soglasja na mednarodni ravni, ko gre za gostitev beguncev, ter položaj številnih revnih držav v bližini območij konfliktov. To ponazarja tudi potrebo držav in skupnosti, ki gostijo begunce in druge razseljene osebe, po močnejših sredstvih in podpori – odsotnost le-teh lahko ustvarja nestabilnost, vpliva na življenjsko pomembno humanitarno delo ali vodi do sekundarne razseljenosti.

Glede na prebivalstvo Sirija še vedno predstavlja državo z največjim številom razseljenih oseb. Skupno 12 milijonov Sircev (skoraj dve tretjini prebivalstva) je notranje razseljenih ali pa so zbežali v druge države kot begunci ali prisilci za azil. Če izvzamemo dolgotrajno palestinsko begunsko situacijo, so na drugem in tretjem mestu državljani Kolumbije (7,7 milijona razseljenih) ter Afganistana (4,7 milijona razseljenih). Sledijo jim državljani Iraka (4,2 milijona razseljenih) ter Južnega Sudana, ki je s 3,3 milijona ljudi, ki so zbežali od doma do konca leta 2016, tudi najhitreje rastoče razseljeno prebivalstvo na svetu.

Otroci, ki predstavljajo polovico vseh beguncev, še vedno nosijo nesorazmerni delež bremena trpljenja, predvsem zaradi njihove večje ranljivosti. Tragičen po-

datek je 75.000 prošenj za azil, ki so jih v letu 2016 vložili otroci, ki so potovali sami ali so bili ločeni od svojih staršev. Poročilo ugotavlja, da je to število najverjetneje nižje od dejanskega stanja. UNHCR ocenjuje, da je bilo ob koncu leta 2016 po svetu najmanj 10 milijonov ljudi, ki so brez državljanstva ali so bili izpostavljeni tveganju brezdržavljanosti. Kljub temu pa podatki, ki jih zbira države same ter jih posredujejo UNHCR, skupno ne presegajo števila 3,2 milijona oseb brez državljanstva v 74 državah.

Poročilo UNHCR-ja o globalnih trendih je statistična ocena prisilne razseljenosti in kot takšna ne zajema številnih ključnih dejavnikov na področju begunstva iz leta 2016. Med njimi so vse večja politizacija vprašanj azila v mnogih državah in vedno več omejitev pri dostopu do pravnega varstva v nekaterih regijah. Hkrati pa so se v letu 2016 odvijali tudi nekateri pozitivni dogodki, kot so zgodovinski Vrh o begunskih in migrantskih septembra 2016, prelomna Deklaracija iz New Yorka, ki mu je sledila. Ta zajema obširen pristop za upravljanje razseljenosti, ki vključuje celotno družbo in je bil prvič predstavljen v okviru celovitega odziva za begunsko problematiko. To kaže na ogromno velikodušnost držav gostiteljic ter vlad držav donatoric do beguncev in drugih razseljenih ljudi.

UNHCR vsakoletno pripravlja Poročilo o globalnih trendih na podlagi podatkov, ki jih beleži sam, in tistih, ki jih pridobi s strani partnerske organizacije Center za spremljanje notranjih razselitev (Internal Displacement Monitoring Centre) ter vlad držav.

jih držav. To pomeni, da postane vsake tri sekunde ena oseba razseljena. Ta čas je dosti krajši, kot ga porabimo, da izgovorimo ta stavek.

Hkrati je vrnitev beguncev in notranje razseljenih oseb v domače okolje ter druge trajne

vse prej kot idealnih okoliščinah, kljub temu da se soočajo z negotovo prihodnostjo.

Do konca leta 2016 je bila večina beguncev po svetu, 84%, v državah z nizkim ali srednje visokim dohodkom, med katerimi

Nova maša v Ledinah

"Gospod Bog je moja moč!"

Kako opisati neverjetno lepo vzdušje v nedeljo zgodaj zjutraj v krasni vasi Ledine, kjer na hribu kraljuje cerkev sv. Jakoba? Morda z besedami starejšega para domačinov, ki smo ju srečali, ko smo po novi maši odhajali v dolino: "Ja, smo verni, a predvsem to nas označuje, da znamo držati skupaj"! Stotine so se nas zbrale v čudovitem sončnem jutru, da bi prisostvovali bogoslužju nove maše, ki jo je na prostem pod cerkvijo

daroval g. Gabriel Kavčič, doma iz bližnjega Govejka. Prišli so domačini, prišli so njegovi mladi in starejši sobratje, novomašni pridigar je bil upokojeni koprski škof msgr. Metod Pirihi, ki je spregovoril o tem, zakaj imamo danes manj duhovnikov, kot jih je bilo nekoč, in nam položil na srce, da si moramo dobre duhovnike izmoliti in si jih zaslužiti. Novomašnikova sestra je bratu prinesla novomašni stari leseni križ iz domače družinske

kuhinje, kar govori o globoki veri v družini, velik cerkveni pevski zbor je poskrbel za slovesnost, med katero so domačini delili vodo, skrbeli za mir in zbranost, predvsem pa se je slavlje zlilo v tiho ubranost

cerkvenega občestva, ki je živo. Na obrobju koprške škofije smo doživeli slovesnost, kakršnih bi rabili, da bi vedeli danes, kako potrebni smo takih mladih fantov, kot je letošnji novomašnik g. Gabriel Kavčič, ki je s širokim nasmehom podelil novomašni blagoslov, predvsem pa imel besede zahvale za starše, sovaščane, prijatelje, za vse nas, ki smo se zbrali v skupnem veselju na slovesnem dogodku, saj je nova maša praznik za vse. Ko smo na poti do cerkve v Ledinah sredi gozda, v katerega smo se pomotoma zapeljali, srečali par, ki je na zadnjem sedežu iz Vipavske doline peljal na novo mašo staro mamo, in ko smo izvedeli od njene hčerke: "Vsako leto jo moramo peljati na vsaj eno novo mašo"! , smo vedeli, da je krščansko občestvo na Slovenskem še živo. Da, morda drugačno, kot je bilo še do včeraj, a živo, sicer ne bi na novi maši bilo toliko mladih družin z otroki, sicer se nas ne bi zbralo toliko! Ko se je novomašnik vsem ob koncu zahvaljeval, da je lahko postal duhovnik, ni pozabil nikogar, niti na nas ne, ki smo bili deležni sreče, tiste sreče, ko se zaveš, da si živ član krščanskega občestva in skupnega veselja na krasnem prazniku!

JUP

Zlata maša v Doberdobu

"Po Božji milosti sem to, kar sem!"

Ko so se ob koncu slovesne zlate maše g. Ambroža Kodelje otroci Bogu in g. Ambrožu zahvalili za to, da jih g. Kodelja prenaša, je g. Ambrož še sam pomolil: "Gospod Bog, hvala, da me prenašajo že 31 let"! In sproščenost

slovesnosti, kakršne pri nas že dolgo ni bilo, je dodala samo še čar zlati maši, med katero so pevci pod vodstvom Lucije in Hilarija Lavrenčiča peli tudi staroslovansko mašo, vse pa je lepo povezala zahvalna pesem, ki je zadonela iz velike množice

ob koncu maše g. Kodelje, ki jo je daroval z dvajsetimi sobrati. Kako radi imajo g. Kodeljo, so Doberdobci najlepše pokazali s tem, da so v nedeljo popoldan priredili slovesnost, kakršnih je malo: dobesedno vsa društva, vsi zbori, vsi predstavniki oblasti z županom in orožniki na čelu, krvodajalci, gasilci, civilna zaščita, predvsem pa vsi farani vseh njegovih malih kraških občestev so priredili zlato mašo, ki je govorila o tem, da je skupnost živa, da ima rada svojega duhovnika, predvsem pa o tem, kako pomembni so duhovniki v naši sredini.

Hvala g. Kodelji, je izzvenelo iz stotin grl, godba je pred cerkvijo zaigrala, mladi pritkrvalci so čarali melodije z zvonovi, še sonce se je zasmajalo po štirih kapljah dežja. Iskrene čestitke vsem Doberdobcem in našemu cenjenemu sodelavcu g. Ambrožu Kodelji za krasno zlato mašo, za imeniten vaški praznik! Da, Cerkev je skupnost in gradi skupnost!

JUP

D. Bertinazzi: Pozdrav zlatomašniku

Dragi gospod župnik, zlatomašnik, Ambrož,

v imenu župnijskih skupnosti Doberdoba, Poljan, Jamelj in Dola Vas lepo pozdravljam in Vam voščim ob tako pomembnem jubileju, ki ni navaden življenjski jubilej, ampak spomin na tisti dan, ko ste Vašo odločitev o služenju Bogu in katoliški Cerkvi potrdili in dobili mašniško posvečenje. Mi, navadni verniki, si mogoče samo predstavljamo, kaj taka odločitev pomeni, a samo tisti, ki je izrekel svoj DA Božjemu klicu, ve, kakšno veliko milost in obenem odgovornost je sprejel, ne le do sebe, ampak do vseh župljanov oz. vernikov, za katere je dobil nalogo, da jih kršči, obhaja, odvezuje grehov, poroča in pospremi na božjo njivo. Ob tako duhovno polnem dogodku ne moremo spregledati dejstva, da je petdeset let mašništva, še posebej v današnjem času, vedno bolj prava redkost, ki jo moramo zato še toliko bolj obhajati s hvaležnostjo najprej Bogu, ki nam je dal to milost, in Vam, dragi zlatomašnik, ki že 31 let spremljate našo versko skupnost. Želimo in zato smo se tudi danes zbrali in molili, da bi Vas Bog še naprej ohranil zdravega na duši in telesu, da bi lahko prenašal še naprej križe, ki jih duhovniška služba ima, še posebej v tako zmedenem in relativističnem času, v katerem ni več nič tako, kot je bilo. Hvala Bogu, na tem koščku zemlje večina od nas ima službo, hrane ne manjka, hiše so urejene, življenje

pač gre naprej, seveda pa vsaka hiša ima tudi svoj križ. Pred sto leti in tudi pred petdesetimi leti pa vsega tega naši predniki niso imeli; edino, kar je bilo gotovega, je bila vera, a ne tista, ki jo danes marsikdo izpove, kot češ: ja, sem veren, pa ne verujem v Cerkev ali pa molim že doma, kaj mi je treba hoditi v cerkev itd. Tega je žal danes dosti oziroma preveč. Res je, da so bili nekoč mogoče ljudje manj učenj in zato, kar je župnik povedal, je bilo tudi sveto, a ni v tem problem: problem je v tem, da si danes ne vzamemo časa, da bi našo vero poglobili, da bi se resnično vprašali, kaj je z našo vero - krščansko vero, kaj pomeni biti kristjan

in pripadnik katoliške Cerkve in župnije. In to je tisto sporočilo, ki nam ga že toliko let ob vsaki maši ponavljate zato, da bi ga usvojili, da bi se zavedali smisla obiskovanja nedeljske maše.

Zato se danes Bogu zahvaljujemo za ta dar in ta praznik, ki ga danes obhajamo, in prosimo, da bi nas današnja milost spremljala vsak dan, ne le ob nedeljah in praznikih, ampak ob vsakem koraku, ob vsakem veselju ali težjem trenutku. Želimo Vam, dragi gospod župnik, da bi še naprej vodili našo versko skupnost, da bi naprej molili za nas, darovali svete maše tako za naše pokojne kot za žive, in prosimo Gospoda, da nam tudi po Vaši priporočili in molitvi da milosti spoznanja, kaj je prav in kaj ni.

Dragi gospod zlatomašnik, iz srca hvala in korajžno naprej!

Mašniško posvečenje na Sveti Gori

Pastir in kralj

V četrtek, 29. junija 2017, je koprski škof dr. Jurij Bizjak v mašnika posvetil diakona Gabriela Kavčiča iz Govejka v župniji Ledine, ki je svojo diakonsko prakso sicer v tem pastoralnem letu opravljal v Šempetru pri Gorici. To je po svoje zanimivo, saj tam dela tudi njegov oče, znani in priljubljeni kirurg Benjamin Kavčič. Gabriel sicer pravi, da mu je ljube, če ga ljudje spoznajo kot Gabriela osebno, ne pa kot "sina od". V svoji zahvali na koncu mašnega slavlja je tudi pokazal malo svoje duhovnosti, zaradi katere se tega fanta, ki je postal mož, splača pobje spoznati. Sam sem hvaležen za tistih nekaj mesecev v Šempetru, ko sem to lahko storil, torej do začetka letošnjega posta. Pri slovesni maši smo se zbrali v lepem številu, smo pa tokrat našli precej manj duhovni-

kov iz koprške škofije, saj smo se navadno posvečenj udeleževali precej bolj številčno. Razlogi so seveda lahko takšni in drugačni, morda pa tudi proces preoblikovanja župnij, ki se začneja že s tem poletjem. Med slovesnostjo, ki je potekala v tradicionalno nabito polni baziliki, je imel koprski škof zanimiv nagovor, v katerem se je zlasti ustavil ob kraljevski službi duhovnika oz. "munus regendi", če rečemo z izvirnim latinskim izrazom. Gre za službo vladanja in obvladovanja, ki je seveda služba vsakega kristjana, prejeta pri svetem krstu, posebej pa zaznamuje duhovnika, ki mora vladati ne le nad samim seboj, temveč tudi nad delom Božjega ljudstva in, če je na župniji ali drugem podobnem položaju, nad določenim ozemljem. "V svoji kraljevski službi

si duhovnik prizadeva, da se zakoni nebeškega kraljstva med Božjim ljudstvom ne samo poučujejo, temveč tudi izvajajo... Učiteljsko službo duhovnik opravlja kot sin Cerkve, posvečevalno kot ženin Cerkve, kraljevsko službo pa kot oče Cerkve... Kot kralj in pastir duhovnik zbira ljudi, utrjuje upanje in skrbi za pravico: v duhu ubožnosti, ki je duh volje in moči, gojen z miloščino in odpuščanjem. Glavna skrb kralja in pastirja je blaginja črede, da ima čreda hrano in pijačo in da v čredi vlada red in mir. Kralj in pastir mora biti zvest v razlaganju nauka in usmiljen do tistih, ki se motijo, kakor da ima pred sabo živali. Kot učitelj mora biti zahteven, kot kralj in pastir pa usmiljen, kajti človek more potrpeti, žival pa pogine. Kralj in pastir mora biti preprost kakor golob (Mt 10,16)... Mojzes je bil 40 let pastir v puščavi, to je drugo tretjino svojega življenja; prvo tretjino

je bil na egiptovskem dvoru, zadnjo tretjino pa na poti v obljubljeno deželo; umrl je star 120 let (5 Mz 34,7). Legenda pripoveduje, da je Bog ves čas opazoval, kako ravna z živalmi, preden mu je zaupal vodstvo izvoljenega ljudstva. Trije veliki pastirji in kralji pa so: voditelj

končal še z naslednjimi besedami: "Dragi novomašnik Gabriel! Nadangel Gabriel je v Svetem pismu omenjen 4-krat, 2-krat v Novi zavezi in 2-krat v Stari zavezi. V Stari zavezi je bil poslan k preroku Danielu, v Novi zavezi pa k Zahariju in Devici Mariji. V vseh štirih pri-

našnja naša želja in naše voščilo, naj se vse tvoje oznanjevanje vedno uresniči in naj bodo vsi tvoji sklepi po Gospodovi volji vedno Njemu ljubi in uspešni".

Vsekakor se vsi veselimo novomašnika Gabriela, ki se bo čez čas vrnil v domačo škofijo, zdaj pa ga čaka od jeseni naprej nadaljnji študij v Rimu, kjer je že preživel nekaj let. Velja spodbuda k molitvi za novomašnika, za nove duhovniške, redovniške in misijonarske poklice, še bolj pa za svetost in stanoovitost poklicanih, saj naše delo ni lahko v današnjih časih. In če se je marsikdo od navzočih pritožil, ko je naš škof dejal, da "mora biti pastir usmiljen do tistih, ki se motijo, kakor da ima pred sabo živali", naj rečemo, da je dejal Arški župnik sv. Janez Vianey, da, če nekaj časa ljudje nimajo duhovnika, bodo začeli častiti živali. Kako je v današnji družbi brez Boga? To je tisto, kar mora duhovnik prinašati.

Andrej Vončina

Mojzes, kralj David, apostol Peter". To je del besed iz nagovora dr. Jurija Bizjaka, ki ga je

merih je posredoval sporočilo, ki se je tudi zgodilo in uresničilo. Takšna sta tudi da-

Nagovor ob začetku dneva molitve in posta za domovino 2017

“Premagajmo brezbržnost!”

Letošnji, že sedmi dan molitve in posta za domovino poteka pod geslom: **“Premagajmo brezbržnost!”**

Brezbržnost pomeni, da nam je vseeno; da nas ne zanima razlika med resnico in lažjo; med tem, kar je za nas dobro in kaj je za nas škodljivo. Zato brezbržnost lahko enačimo s samomorom, z uničevanjem lastnih korenin in temeljev, s sovraštvom do sebe. Svoboda ne temelji na brezbržnosti, na zanemarjanju realnosti, na begu v individualizem, egoizem, hedonizem in potrošništvo. Nasprotno, brezbržnost nas vodi v suženjstvo in v smrtonosni prepad in propad. Diskriminacija je potrebna. Potrebno je razlikovati med dobrim in zlom, da se lahko prav odločamo. Če želimo živeti v polnosti, potrebujemo stik z resničnostjo. Zdrava pamet nam pove, kaj je za nas v resnici dolgoročno koristno in ne le trenutno prijetno. Za pristno življenje je potrebno upoštevati, kdo v resnici smo, kako smo “narejeni”, katere so naše resnične potrebe. Osamljenost, sovražstvo, brezbržnost, preziranje drugih in brezčutnost do trpečih so v resnici v nasprotju s človeško naravo.

Brezbržnost v človeškem srcu se kaže na vseh področjih življenja, kot:
Brezbržnost do države, domovine, ljudstva, naroda, jezika, vere...
- Brezbržnost do resnice. Izogibamo se resnici o preteklosti in resnici o sedanjosti... Pogosto slišimo zavajajoče slogane: “Ne hajmo se ukvarjati s preteklostjo!” Pri tem pozabljamo, da je naš odnos s preteklostjo sedanjost.
- Brezbržnost do vzgoje otrok in mladih, ki drvi v pogubo, ker

nimajo nikogar, ki bi se zavzel zanje! Starši in stari starši, imejte čas za otroke, igrate se z njimi! Pozivam starše in pedagoge, da neprestano nadzorujejo in preso-jajo vzgojne načrte in programe ter do njih zavzemajo kritično stališče.

- Brezbržnost do brezposelnih, bolnih, revežev vseh vrst. V naših glavah je prepričanje: “S tem naj se ukvarjajo socialne ustanove!”
- Brezbržnost do vojn, ki povzročajo begunske vale. Rečemo: “Nič ne moremo!”
- Brezbržnost do narave in do zakonitosti, ki so v naravi...

živeli in preživeli, če hočemo biti zdravi in srečni. Jezus je svojim učencem med drugim naročil: “Hudobne duhove izganjajte!” (Prim. Mt 10,8). Povabljeni smo v duhovni boj, ki je boj s Satanom in hudobnimi duhovi, boj s svetom - z ljudmi, ki so se predali Satanu in hudobnim duhovom; ter v boj z zlom, ki se poraja v nas samih. Boj med ponižnostjo pred Bogom in ošabno samozadostnostjo poteka neprestano, skozi vso zgodovino človeštva. To ni le sporočilo Fatime, to je sporočilo Svetega pisma, to je sporočilo Božje besede, sporočilo Evangelija! Se

logije, novi fašizmi, novi totalitarizmi, novi apokaliptični zmaji, nove zveri, katerim je potrebno odločno reči: “Ne!” Zelo jasno je potrebno razlikovati med sovraštvom do muslimanov in nestrinjanjem z islamističnim fašizmom, ki z ustrahovanjem in usmrčitvami zahteva, da ljudje sprejemajo islam. Najhujša ideologija naše dobe je “gender”, ideologija spola, ki bi jo lahko poimenovali: “gen-fašizem”. Zelo jasno je potrebno razlikovati med spoštovanjem oseb, ki so homoseksualno usmerjenji in ideologijo “gender”, ki se nasilno polasča vzgoje otrok, “Gaystapo” pa si sistematično prizadeva za ustrahovanje in preganjanje tistih, ki nasprotujejo homoseksualni ideologiji.

Res je, da nekatere istospolne osebe doživljajo krivice in so prepuščene revščini, vsekakor pa stoji za homoseksualnim lobijem velik kapital, ki nasilno kroji medije, politiko, gospodarstvo in vzgojo ter pušča za seboj opustošenje. Glavni cilj te nasilne revolucije je uničenje “klasične” družine. Bo na svetu res zavladal raj in bodo geji res srečni, ko bodo istospolne skupnosti imele enake pravice kot heteroseksualne družine in ko bo tudi zaradi zgrešene vzgoje, še veliko več permisivne seksualnosti in še manj trdnih družinskih skupnosti?

/str. 12

Bogdan Vidmar

Premagajmo brezbržnost!

24 UR MOLITVE IN POSTA ZA DOMOVINO

22.-23. JUNIJ 2017

- Brezbržnost do raznovrstnega nasilja in hudobije.

- Brezbržnost do svoje duše, do glasu vesti, ki govori v naši notranjosti.

- Predvsem pa: brezbržnost za svojo prihodnost in za večno življenje!

Ne le brezbržnost! Med nami je prisotno zavzemanje za zlo.

Zavzemanje za laž! Zavzemanje za nasilje nad tistimi, ki nasprotujejo smrtonosnim ideologijam današnjega časa. Med nami ni prisotna le korupcija, temveč zavzemanje za korupcijo in ščitenje korupcije. Med nami je prisoten satanizem.

Zato potrebujemo eksorcizem. Hudiča je potrebno neprestano izganjati, če želimo, da bomo

bomo kristjani v imenu relativizma, ki trdi, da med lažjo in resnico ni razlike, da se je potrebno odpovedati vsaki diskriminaciji, da smo vsi enaki, da je treba biti strpen do vseh resnic (med katerimi so tudi laži!) odrekli Božji besedi? Se bomo odrekli svojemu temelju? Smo Cerkev ustanovili mi? Smo bolj pametni kot Bog, ki je že v raju napovedal kači (Satanu): “Sovražstvo bom naredil med teboj in ženo ter med tvojim zarodom in njenim zarodom. On bo prežal na tvojo glavo, ti pa boš prežala na njegovo peto” (1 Mz 3,15). Kristjani te besede nanašamo tudi na Marijo, ki jo kot Brezmadežno upodabljamo s kačo pod njenimi nogami. Danes so na pohodu nove ideo-

to prebrati nekatera dela Rodneya Starka, zlasti se s protikatoliškim stereotipi ukvarja v zadnjem svojem delu – poudarjamo, da je Stark vzgojen kot protestant, sicer pa se izreka za agnostika. Zaslužni papež Benedikt XVI. je pomenljivo dejal, da je: “Nauk o evoluciji nedvoumno pomembna hipoteza, ki pa tudi zagotovo ima tudi precej problemov, ki so potrebni široke diskusije”. Kar je pa dejal papež Frančišek in smo navedli, lepo spada v neko izročilo, ki ga lahko lepo pripeljemo vsaj do sv. Avgušтина.

Evolucija je pač neka teorija, del kompleksne biološke teorije, ki ji še zdaleč nismo prišli do konca. Bizzarri takole pravi: “Še vedno moramo razumeti, kaj je “motor” vsega tega.

So “novosti” res novosti, ali pa so le variacije na določene formalne diskretne teme? Jim botrujejo genetske modifikacije ali pa so tu drugi dejavniki, kot recimo biofizično pogojevanje, ki ga vsiljuje okolje? Jih vsiljuje “slučaj” ali pa se pojavljajo v okviru neke predefinirane poti? O tem in podobnem bomo spregovorili in s tem s temo zaključili v tretjem delu.

Andrej Vončina

Pozdravljeni Višarci!

Poletje 2017

Dobrodošli doma 2017

Bliža se tradicionalno srečanje zamejcev in izseljencev, ki bo letos v Murski Soboti 8. julija. Strokovna srečanja, športne igre, glasba, ples, folklor, otroški program, kulinarčno razvajanje, visoki gosti in še kateri nas čakajo v dvorcu Rakičan. Na povabilo Rafaelove družbe bodo v soboto, 8. julija, program popestrili tudi ljudski pevci ZSM Gornji Senik iz Porabja (ob 19.40) in Folklorna skupina Zveze Slovencev Sakalovci (ob 20.25).

Višarski dnevi mladih

Mladi od 18. do 35. leta vabljeni z nami na višarske dneve od 3. do 6. avgusta. Letos nas bo pot vodila med rojake v Trst in okolico, kjer bomo spoznavali zamejstvo in se srečali s tamkajšnjimi ljudmi in predstavniki. Čas bo namenjen tudi izmenjavi mnenj in izkušenj, petju, duhovnosti, druženju in vzponu na Svete Višarje, kjer bomo sodelovali pri pripravi na Romanje treh Slovenij, ko se bodo v nedeljo, 6. avgusta, srečale matična, zamejska in izseljenska Slovenija. Letošnji predavatelj bo dr. Andrej Fink, slovesno sveto mašo pa bo daroval ljubljanski nadškof msgr. Stanislav Zore. Prispevek za Višarske dneve mladih (prevoz, nastanitev, hrana in gostje) je 50 evrov. Število udeležencev je omejeno, zato se prijavite čim prej po tel.: 01 438 30 50 ali na rafaelova.druzba@siol.net.

Vabilo za srednješolce, ki bi jih utegnili zanimati:

Prvi višarski dnevi za srednješolce

Vas mikajo druženje s Slovenci z vsega sveta, duhovnost, petje, srečanja z rojaki izven slovenskih meja? Si želite pobrskati za svojimi koreninami, okrepiti svojo slovensko in domovinsko zavest, preživeti kak dan v višarskih planinah v Italiji in spoznati nove prijatelje? Rafaelova družba vabi srednješolce iz domovine, zamejstva in tujine na višarske dneve z zanimivimi gosti od petka, 28. julija, do nedelje, 30. julija.

Program: obisk avstrijske Koroške z nekaterimi ključnimi slovenskimi točkami v Celovcu, obisk Vetrinja in Gospe Svete. Prek Roža in Zilje nadaljujemo pot v Kanalsko dolino, od koder se bomo povzpeli na Svete Višarje. Prispevek (prevoz, nastanitev, hrana in gostje) je 40 evrov. Število udeležencev je omejeno, prijave zbira po tel.: 01 438 30 50 ali na rafaelova.druzba@siol.net.

Cerkveni in družbeni antislovar (38b)

K kot KREACIONIZEM 2

Nadaljujemo z našim kreacionizmom in z njim povezanimi težavami. Mislim, da lahko pustimo ob strani mnenja ne le nevernih, ateističnih oz. celo protivernim, kot je recimo Richard Dawkins in njemu podobni, da bi se raje posvetili nekim drugim težavam. Najprej se je potrebno ustaviti ob tem, kar Bizzarri imenuje »dekonstrukcija termina evolucija“. Pravi namreč, da se znajdemo pred težavo, kako bi omenjenemu terminu pripisali natančen pomen. Danes imamo namreč več ravni analize, po drugi strani pa tudi, na kar smo pa tudi že opozarjali, strukture, ki so po mnenju našega znanstvenika “meta-znanstvene in ideološke”. Če tako pogledamo, se v široki

definiciji evolucije lahko najdemo praktično vsi, razen kreacionistov, ki pa je precej dvomno gibanje, cvetoče zlasti in predvsem v deželah protestantske kulture. Katoliška Cerkev je od vedno menila, da je mogoče življenje na zemlji povezati z nekakšnim “procesom”, pa da seveda ni izšlo iz nekega kaosa. Že sv. Avguštín je trdil, da četudi je Bog svet ustvaril na podlagi nekega temeljnega načrta,

Richard Dawkins

s pojmovanjem Stvarjenja, ker evolucija predvideva stvarjenje bitij, ki se razvijajo“. Isti sv. Avguštín poudari tudi, da bi bilo tisto pojmovanje, da je Bog z rokami iz prahu oblikoval človeka zelo otročje: “Bog ni oblikoval človeka z rokami, niti ni dahnil nanj z grlom in ustnicami“. V to smer so šli tudi sv. Tomaž Akvinski in številni drugi znanstveniki in avtorji katoliške vere. Morda je dobro za

ZNAMENJE KRIŽA

PRIMOŽ KREČIČ

Molitev in križ

Ko nastopita **preizkušnja in bolečina, se navadno zatečemo k molitvi**. Želimo si podpore Boga, da bi se težava umaknila ali da bi jo premagali. Vendar v času hudega trpljenja je težko moliti, takrat moremo izgovarjati le kratke vzklike in besede. V nekaterih težavah in okoliščinah pa smo kar poklicani k molitvi, ko ne moremo spati, na poti, pri čakanju, v svetih prostorih. V vseh religijah so se ljudje v težavah zatekali k božanstvu, nekatera ljudstva imajo zakladnico takih molitev. Najdemo jih tudi v Stari zavezi. Krščansko razodetje nam daje v premislek in zgled izkušnjo **učlovečenega Božjega Sina, ki je v Getsemanskem vrtu prosil Očeta, naj gre trpljenje mimo njega**. Tudi pri umiranju so bile njegove besede naslovljene na Očeta. Ko ni čutil Očetove bližine, je zakričal z besedami psalma: Moj Bog, zakaj si me zapustil! Ljudje, ki jim je tako pomagal, so kričali, da mora umreti, on pa se ni jezil nad njimi in ni padel v malodušje, ampak je ves čas predajal svoje življenje in trpljenje v Očetove roke. Tudi poslednji boj se je končal z vzdihom predanosti: Dopolnjeno je. V tem je **njegova nemoč dosegla veličino in nezlomljivo moč**.

Križ predstavlja čisti dar v obzorju največje hudobije in nasprotovanja. Ta dar kliče k sprejemu in obuditvi daru. Zato je **Jezusova smrt na križu neločljivo povezana z obuditvijo in vstajenjem**. Z molitveno predanostjo postajamo križani skupaj z Jezusom in z njim smo obujeni v novo življenje. Njegova ljubezen opere naš greh in nas odpre za odrešeno življenje. Sveti Pavel pravi, da je križan skupaj s Kristusom in svoje trpljenje daruje za Cerkev.

Zelo težka preizkušnja vere in smisla nastopi v tako imenovani **temni noči vere**, ko bo-

lečina in preizkušnja pripeljeta do izgube duhovne luči in upanja. Vernik ne vidi in ne čuti Božje ljubezni, zato trpi in mu ostane samo zaupanje ter zvestoba. Izkušnje temne noči so še posebno deležni mistiki in se z njo približajo Jezusovi temni noči na križu, po kateri smo bili odrešeni.

Kljub temu **križ sije v najgloblja stanja našega bivanja in predstavlja Jezusovo ljubezen do nas**. Ko molimo in gledamo Jezusov križ, izročamo Očetu svojo bolečino, nemoč in vse življenje. V Jezusovem trpljenju odseva Božja zavzetost za svet, da bi polno živeli in bili zavzeti za brate in sestre, ki so nam postavljeni na pot. Še posebno za tiste, ki trpijo in v katerih moremo prepoznati Kristusa obraz. Kristusova ljubezen, ki se je do kraja podarila na križu, nas pregan-

ja, da z njim umiramo svoji sebičnosti in se odpiramo v nova podarjanja.

Tako moremo biti povezani z njim kot mladika s trto in si tako obnavljamo življenje v samem izvoru. Z molitvijo se

trudimo **nositi svoj križ in križe drugih**, ta neposredni odnos ljubezni nam pomaga, da jih povežemo s Kristusovim križem in tako moremo zdržati na poti. Molitev nam tudi pomaga, da smo budni in odgovorni, **da ne bežimo od križa**, ampak ga sprejememo v vsej njegovi grobini in z darom, ki ga prinaša. Predvsem pa, da se ne sprašujemo, zakaj, ker ne bomo prišli do odgovora. Predvsem pa moramo moliti, da ne bi ob križu sprejeli zla, ki je nanj pribilo najbolj nedolžno žrtev. **Na križu se zlo ustavi in napestosti se pomirijo**. Molitev nam tudi pomaga, da dobimo vedno bolj jasno razodetje o tem, **kaj nas čaka po preizkušnji križa**. Gospodovi blagri že vidijo v okoliščinah stiske prihodnje stanje rešitve in novega življenja.

Kratke

SCGV Komel / Konec šolskega leta z nagrado

Od srede, 21., do nedelje, 25. junija, je potekalo v Povolettu (Videm) 21. mednarodno tekmovanje za mlade glasbenike Euritmia. V kategoriji A, ki je bila namenjena rojenim od 1.

januarja 2006 in mlajšim, se je predstavila tudi violinistka Pavla Vezjak iz razreda profesorja Jurija Križniča na SCGV Emil Komel. Pavla se je pred 5-člansko mednarodno žirijo odlično predstavila in dosegla prvo nagrado s 97,04 točkami na 100 v sekciji 2. Kategorija A se je delila namreč v 2 sekciji:

Doberdob / Srečanje čebelarске družine

Vsakoletno srečanje Kraške čebelarске družine je letos potekalo v Doberdobu. Najprej so se udeležili maše, ki jo je daroval g. Ambrož Kodolja v zahvalo za vse, kar so jim darovale delavne čebele. V pridigi je omenil pomen in

vrednoto čebel, pa tudi povezavo z evharistijo. Pri darovanju je najmlajši član čebelarске družine prinesel na oltar lično urejene darove letošnjih čebeljih pridelkov. Skupaj smo prosili zavetnika čebelarjev sv. Ambroža za blagoslov pri njihovem delu. / T. P.

Voščilo Nataliji Pelikan Vuk

V soboto, 1. julija, je obhajala častitljiv življenjski praznik gospa Natalija Pelikan Vuk iz Mirna. Kdor jo pozna le bežno, sploh ne bi verjel, da je obhajala 90. rojstni dan. Vsak pogovor z njo je dragocen, saj kot modra, izkušena, bistra in čila oseba zelo zvesto in redno spremlja vse dogajanje tako v domačem kraju kot v širšem okolju in posebno rada tudi v našem zamejskem prostoru. O tem dogajanju pa ima svoja mnenja in kritična stališča ter pripombe, ki jih rada tudi pove. Še pred kakim mesecem smo jo tako lahko srečali ob predstavitvi Brecljeve knjige Anatomija političnega zločina, saj jo je zanimalo, kaj je novega odkril o zagonetnem medvojnem umoru svaka Stanka Vuka in svakinje Danice Tomažič ter dr. Draga Zajca.

Gospo Natalijo imamo radi tudi kot mamo nepozabnega Marka Vuka, prijatelja in sodelavca našega lista in pred tem Novega lista, ki je s svojimi dragocenimi članki in esei redno bogatil strani teh zamejskih tednikov. Jubilatka pa je tudi danes redna in kritična bralka teh strani, za kar smo ji hvaležni, in ji zato še posebej radi voščimo še na mnoga, zdrava leta in vse dobro! / Uredništvo in uprava Novega glasa

Foto DPD

POGOVOR Filip Hlede, predsednik društva F.B. Sedej iz Števerjana

Za kakovost festivala in ugled naše vasi

V tednu pred začetkom 47. Festivala narodno-zabavne glasbe smo na uredništvo povabili predsednika društva F. B. Sedej Filipa Hlede-ta.

Katere novosti prinaša letošnji Festival?

Ena izmed novosti je obraz festivala. Zadnji dve leti je na odru bila napovedovalka Tjaša Hrobat; odločili pa smo se, da se vrnemo na par, ki je bil dolga leta stalnica naše prireditve, in ji dodamo moški obraz. Ni bilo lahko najti napovedovalcev, ki bi dobro sodelovala, se razumela na to glasbo in ki bi poznala tudi naš prostor. In vendar smo ju našli. Poleg Tjaše bo naš festival predstavljal Jure Sešek, glas Radia Ognjišče, dober poznavalec narodno-zabavne glasbe, ki je s Tjašo že speljal marsikateri koncert oz. dogodek.

Druga novost je ugledna osebnost, ki se vrača na naš festival: to je Slavko Avenik mlajši. Nekaj tednov pred festivalom je član komisije žal odpovedal sodelovanje. Odbor se je takoj sestal, da bi našel najboljšo varianto in da bi ohranili čim višjo kakovost, kar je naš prvenstveni cilj. Imeli smo nekaj imen, a vedeli smo, da z Avenikom gremo na gotovo. Z veseljem je sprejel naše povabilo. Zelo smo veselji, da bomo imeli tudi letos komisijo na visoki strokovni ravni. Novost, ki smo jo uvedli lani, bomo ponovili tudi letos: poslušalci bodo izbrali nagrado občinstva ne samo v nedeljo, temveč tudi v petek in soboto. Ansambel, ki bo že prva dva dneva prejel največ glasov med občinstvom, bo šel neposredno v finale. Tako želimo dati publiki več teže in pozornosti tudi v izboru finalistov.

Kako izbira občinstvo: na podlagi kakovosti ali simpatije?

Ovisno, vsekakor izbira izvedbo skladbe iz zakladnice. Zato bo ansambel, ki bo npr. zaigral Na Golici ali kako drugo priljubljeno pesem, gotovo bolj "vžgal" kot kakšen drug.

Koliko ansamblov se je prijavilo letos?

Letos imamo 16 prijavljenih ansamblov. Jih ni dosti, lani jih je namreč bilo 28. Letos bo festival dejansko teden kasneje kot lani, ko je bil prve dni julija. Vsakokrat, ko smo imeli festival pozneje, se je tudi prijavilo manj skupin. To se dogaja tudi drugod, na vseslovenski ravni. Pov-

sod doživljajo "krizo", kar se tiče števila prijav.

Kako si to razlagate?

Ansambli se očitno odločajo drugače. Je že res, da je lažje sprejeti povabilo na veselico, kjer je zaslužek bolj gotov kot na festivalu ... Upamo, da gre samo za "črno leto" in da jih bo - pri nas in na drugih slovenskih festivalih - naslednje leto več. Na tekmovanju lahko namreč ansambel v soočenju z drugimi zraste, česar seveda ni na veselici, na kateri kakovost ni pod vprašajem.

Na 40. festivalu smo imeli 40 skupin. Leto kasneje je število padlo na 21, nato se je spet dvignilo na 23-25. Najbolj nam odgovarja število od 24 do 28. Letos jih bomo torej imeli 16, po osem v petek in soboto; komisija bo nato odločila število finalistov.

Vsi morda ne vedo, da se organizacija festivala začneja že jeseni ...

Prvo sejo smo imeli prve dni oktobra lani, ko smo pripravili razpis, se začeli dogovarjati za napovedovalca in komisijo itd. V prvih mesecih smo imeli približno po eno sejo na mesec, od aprila dalje pa večkrat.

Kako vse to deluje? Koliko odgovornih je?

Imamo organizacijski odbor s 17 člani. V njem skušamo o vseh glavnih točkah poročati. Kot predsednik imam veliko zahtev; kdor tega ne poskusi, težko razume. Pomembno je, da nekatere naloge poverjam ostalim, drugače bi bilo res preveč na mojih ramenih. Za marsikaj mi ni treba niti skrbeti, saj vem, da bo do prvega dne festivala urejeno. Sicer pa je delo že ustaljeno, sad izkušenj, ki se kopičijo iz leta v leto, imamo svoj "sistem". Problem je v letih, ko na odgovornem mestu nastopi nov član: lani je bila tajnica Katja, letos je njeno mesto prevzela Liza, Katja pa jo seveda spremlja, saj je dela s prošnjami in drugimi birokratskimi zadevami veliko.

Kar se tiče logistike, smo delo v zadnjem tednu razdelili v različne sektorje: nekdo je odgovoren za pripravo odra, pagode, kuhinje, prostora, kjer bomo pekli hrano, itd. V organizaciji nas je okrog 30, ki stalno delamo, prav pa je, da si za posamična področja vzame nekdo odgovornost in da potem s pomočjo drugih to spelje do konca.

Letos smo malo razširili sceno na odru. Dve osebi že nekaj tednov skrbita samo za to. Nebo v ozadju bo vedno enako, popravili pa smo tloris v ospredju, nekaj smo želeli dodati.

Dejavni ste tudi na spletu...

V zadnjih letih smo ustvarili svoj multimedijски center (MMC), ki spremlja naš marketing po spletu. Lani smo začeli s intervjuji, letos pa smo na družbena omrežja dodali nekaj "reklamnih spotov". Zavedeli smo se, da je dobro se pojaviti že v mesecih pred festivalom. Sestavili smo krajši spominski video posnetek s festivala pred 40 leti, za krajše spote smo zaprosili ansamble, poseben spot smo posvetili napovedovalcema itd. Tudi temu delu se posveča skupina ljudi, ki zelo dobro delujejo.

Ste na delu samo člani društva?

Pretežno smo člani društva in vaščani. V društvu imamo razvejeno dejavnost, od zborov do dramske skupine in nove mladinske skupine M+, katere člani so zelo angažirani; tudi otroci prispevajo svoj doprinos k festivalu. Ljudi imamo; brez njih bi festival ne bil mogoč.

V glavnem postavljate festival na noge mladi?

V glavnem ja, čeprav imamo ob sebi stebre, ki so še vedno mladi v srcu in nam še vedno pomagajo.

Nimate t. i. medgeneracijskih sporov?

Prav je, da mladi v določenem trenutku prevzamejo v roke društva, da jim starejši to dovolijo. Nemogoče je pa misliti, da mladi ne bodo delali napak. Sem

predsednik 6-7 let in opažam, da še vedno kaj zgrešimo. Starejši člani nekatere stvari vidijo prej in nas opozorijo, kaj drugega pa vidimo mi mlajši, saj se svet spreminja. Za nekatere stvari je prav, da se ohranijo, druge pa je dobro prenoviti. Sporov nimamo, večjemu so kakšni različni pogledi. Doslej še ni bilo takih problemov, ki bi jih ne mogli preseči s pogovorom.

Letos imate na razpolago tri prizorišča ...

Prizorišče bo odvisno od vremena. Ni tako enostavno ga premestiti predvsem zaradi ozvočenja in televizijskih snemanj. Seveda upamo, da bo festival potekal v Borovcih. Kot rezervo imamo šotor ZSKP in Sedejev dom. V šotoru lahko sedi nad 300 oseb, v dvorani, ki je po obnovi pravi biserček, pa samo okrog sto.

Letos bo Rai medijski partner...

Sodelovanje z deželno radio-televizijo poteka od vsega začetka, v prvih letih je že bil partner, to sodelovanje smo spet okrepili. Taka podpora nam daje ugled, pa tudi Rai-u je v korist. Želimo si še več skupnega dela.

V nedeljo boste imeli posebne goste, Beneške fante ...

Da, to so najstarejši še delujoči ansambel, saj praznujejo 65-letnico. Kdo ne pozna pesmi Rdeči cvet, ki je morda njihova najbolj znana? Zelo smo zadovoljni, da jih bomo imeli v naši sredini.

In za konec?

V odboru je 17 članov, ki festival organizirajo. To pa še ni dovolj, da se festival uresniči. Potrebni so drugi 40-50 članov, ki se jim zahvaljujem za delo in požitvalnost. Kamorkoli gremo, v Sloveniji poznajo Števerjan po našem festivalu. To je sad dela vseh naših članov, ki dajejo ugled festivalu. Zahvaliti se moramo tudi pokroviteljem: to so, v prvi vrsti, občina Števerjan, ZSKP, SSO, občina Brda in Rai, ter sponzorjem, ki so nam kljub finančni krizi še vedno zraven. Ne delamo za zaslužek; če je lepo vreme, se računi iztečejo na pozitivni nuli ... Za nas ni pomembna bilanca, temveč to, da ljudje vedo, da v Števerjanu imamo festival. To je za društvo največje zadoščenje. Ansamblom, komisiji in napovedovalcema nudimo prenočišče in tudi večerje; sodelavci po navadi prespijo v Števerjanu, ansambli pa v kmečkih turizmih in drugih strukturah v bližnjih krajih Slovenije, za kar poskrbi tudi občina Brda. Na vse načine želimo nuditi ansamblom čim boljše razmere. Prvenstveno torej vlagamo v kakovost festivala in ugled naše vasi.

DD

Sv. birma v Števerjanu

Dar Svetega Duha, ki dopolni krstno milost

V nedeljo, 18. junija 2017, je bilo v naši župniji posebej slovesno. Gospod nadškof Carlo Roberto Maria Redaelli je na naše otroke prikladal Svetega Duha. Zakrament svete birme je prejelo 15 otrok: Manuel, Ivan, Mira, Petra, Mojca, Veronika, Valentina, Lara, Vida, Valentina, Tereza, Silvija, Ivan, Simon in Matteo.

Na sveto birmo so se otroci skupaj z gospodom župnikom Marijanom Markežičem zavzeto pripravljali dve leti. Zakrament svete birme bi lahko

imenovali "krščanska polnoletnost". Kot zakrament je podeljena namreč ob koncu uvajanja v krščanstvo, kar pomeni, da je krščenec s sveto birmo v polnosti vključen v

krajevno župnijsko skupnost in da je pripravljen odgovorno živeti krščansko življenje. Ko otrok prehaja iz otroštva v odraslost, posebej potrebuje veliko milosti in blagoslova, da bo postal in ostal odgovoren in uspešen odrasel človek in kristjan. Bog se zaveda človekove šibkosti, ki izvira iz njegove svobodne volje, zaradi tega je postavil zakrament svete birme, ki pomeni dar Svetega Duha, ki dopolni krstno milost. Z veliko hvaležnostjo so starši z nekaj besedami izrazili zahvalo nadškofu in

predvsem župniku Marijanu Markežiču za vse delo, trud in molitev, s katerimi je spremljal birmance na poti v samostojne, srčne kristjane. Zahvala je šla potem tudi vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli k lepemu praznovanju, še posebej domačemu cerkvenemu mešanemu pevskemu zboru pod vodstvom Patricka Quaggiata in otroškemu zborčku pod vodstvom Martine Hlede, ki sta pri sveti maši sodelovala s prečudovitim petjem. Birmancem, njihovim botrom in staršem bo ta dan ostal v lepem spominu. Vsi skupaj verjamemo, da se bodo potrudili, da bodo prejete darove prenašali naprej in živeli po Kristusovem nauku.

“Razpalite kres, divje skačejo živi akordi”

Bogat svetoivanski večer na Vrhu Sv. Mihaela

S prireditvijo “Razpalite kres, divje skačejo živi akordi” je Prosvetno društvo Vrh Sv. Mihaela 27. junija kronalo letošnjo dejavnost. Kot je povedala predsednica Karen Ulian po dveh uvodnih pesmih, ki ju je v kleti Grad Rubije zapela Dekliška vokalna skupina Bodeča Neža, je to priložnost, ko se člani društva, od najmlajših do najstarejših, srečajo s prijatelji in gosti, uživajo ob glasbi ter v sproščenem vzdušju nazdravijo poletju. Ponosna je na vse pobude, ki jih je v letošnji sezoni organiziralo društvo, od domače božičnice prek odmevnega in kakovostnega zborovskega tekmovanja Zlata grla pa do uspešne delavnice Na Krasu je krasno. “Bogato in uspešno delovanje je sad truda in ljubezni do dela”. Dekleta Bodeče Neže so se tudi v tej kulturni sezoni odlično izkazala: decembra 2016 so izdala zgoščenko Gaudete et cantate, januarja 2017 pa so na mednarodnem tekmovanju na Irskem dosegla drugo

foto dd

mesto. Pevsko sezono so sklenila zadnje soboto v juniju v Gabrjah. Za letošnji svetoivanski večer so se na poseben način pripravili najmlajši člani društva. Otroci pevskega zbora Vrh Sv. Mihaela namreč se ne

omejujejo na petje, temveč so se tokrat preizkusili tudi na odrskih deskah. V krasni kleti, izklesani v kraškem skalovju, so uprizorili igrice Kdor najde prijatelja, najde zaklad, ki jo je za to priložnost napisala Nika Cotič, zrežirala pa Karen Ulian. Živobarvne kostume si je zamislila in izdelala Valentina

Tominec, za glasbo in luči pa je poskrbel Jurij Lavrenčič. Sproščeni in nasmejani otroci so res prisrčno pričarali magijo čudovite kresne noči, v kateri se je deček Marko v gozdu srečal s kosi, modrasi, lisičkami in srnicami, ki jim je s svojim dobrim srcem pomagal. Prav to srečanje je bilo zanj in za živalice najlepša stvar, ki se jim je pripetila v letu, so povedali junaki, ki so na odru tudi zaplesali in zapeli ob spremljavi harmonike Martina Jurna.

Prisotni in še mnogi drugi, ki so se pridružili v lepem poletnem večeru, so se nato zbrali na Largi, kjer so ob mogočnem kresu, bogato obloženih mizah z dobrotami številnih podpornikov in zvokih harmonike Mihaela Lavrenčiča nazdravili uspešnemu koncu društvene leta. / D

Vrtec Sonček z razstavo v Katoliški knjigarni

“Otroci sonca smo, otroci luči”

Malčki goriškega vrtca Sonček iz ul. Fabiani so 27. junija proti večeru z učiteljicami, starši in drugimi spremljevalci napolnili vežo Katoliške knjigarnice v Gorici, kjer je bilo odprtje neobičajne razstave. V imenu knjigarnice je zbrane pozdravila uslužbenka Elizabeta Maraž, ki je izrazila navdušenje nad razstavljenimi risbami. Zahvalila se je učiteljicam Caterini Ferletič, Mojci Terčič in Tjaši Corva, ker so knjigarno na Travniku vključile v svoj projekt. Na srečanju so otroci vrtca Sonček z rumenimi čepicami na glavi zapeli nekaj pesmic o soncu, luči in žarkih upanja. Učiteljici Caterina in Mojca pa sta - v slovenščini in italijanščini - povedali, da vrtec

Sonček že peto leto zapored sodeluje v mednarodnem projektu Pomahajmo v svet. Prek njega otroci razvijajo čut pripadnosti ožji in širši skupnosti ter spoznavajo lastno kulturo in kulturo drugih. Povezujejo se z vrtci iz Slovenije, tako utrjujejo znanje jezika in se soočajo s slovensko kulturo. Različni razredi so bili povezani z otroki iz vrtcev v Izoli in na Brezjah. Povezujejo se tako, da si s pomočjo novih tehnoloških sredstev (prek Skype-a) pomahajo, se predstavijo, zapojejo, se spoznajo vsaj na daljavo. Projekt sledi programu t. i. Petih prstov:

palec - to sem jaz, kazalec - jaz in moja družina, sredinec - jaz in moj vrtec, prstanec - jaz in moje mesto, mezinec - jaz in moja država. Ob koncu projekta vsak vrtec dobi naziv Strpen vrtec, kar je vsem v ponos. Na tak način se tudi uresničujejo prve izkušnje aktivnega državljanstva, ki jih predvidevajo državne smernice, poudarjajo učiteljice, ki so v teh letih tudi pisale strokovne članke o izvajanju programa; objavljeni so bili v treh mednarodnih zbornikih projekta kot

primeri dobrih praks, izbrani med številnimi in tudi predstavljeni na mednarodnih konferencah v Zagrebu in Rimskih termah. Letos so projekt Pomahajmo v svet povezali tudi s projektom Eko-beri, ki najmlajšim približuje skrb za okolje, zato so program Petih prstov likovno upodobili na časopisnem papirju. Prav te risbe bodo na ogled v veži knjigarnice do oktobra. Za ta projekt so v Ljubljani tudi prejeli naziv Planetu Zemlja prijazen vrtec 2016/2017. Čestitamo! / D

Vrh Sv. Mihaela / Na Krasu je krasno

Lepa izkušnja v Hiši okusov

V soboto, 24. junija, je bilo v Hiši okusov kmetije Sara Devetak na Vrhu Sv. Mihaela zelo živahno. Številna skupina otrok z Vrha, iz Sovodenj, Gabrij, Nabrežine in Devina se je udeležila didaktične delavnice Na Krasu je krasno, ki je potekala na pobudo Prosvetnega društva Vrh Sv. Mihaela. Zamisel je nastala zato, da bi otroci spoznali življenje na vasi, kmetiji in na splošno ovednotili zdrav odnos do narave. Delavnica je potekala v dveh skupinah. Otroci so si najprej, pod vodstvom Pavla Devetaka, ogledali didaktični čebelnjak, spoznali čebele,

matico in kako koristno je delo teh malih žuželk za življenje človeka. Po pokušnji medu iz akacije, lipe in gozd-

vrt; tam so pri tem videli koe, račke in kokoši. Ko so se vrnili v hišo, je vsak otrok dobil delovno gradivo

ne mane so se s Saro odpravili v sadovnjak in zelenjavni

in vsi skupaj so odgovarjali na vprašanja ter prebrali zanimivosti o živalih in življenju na kmetiji. V mapico je vsak otrok tudi napisal, kaj mu je bilo najbolj všeč in kaj ne, katere živali bi vsak rad imel doma ter kako se je vsak počutil ob sprehodu po kmetiji. Vsi otroci so povedali, da so bili zelo veseli, najbolj še takrat, ko so lahko v roke vzeli manjše kokeši. Delavnico so sklenili s podelitvijo priznanj o udeležbi in s pokušnjo češnjave marmelade, ki jo je Sara ravnokar pripravila. Otroci so bili zelo navdušeni nad novo izkušnjo, ki je tudi pri starših naltela na pozitiven odziv, saj niso štedili s pohvalami.

Obvestila

Astronomski večer bo v petek, 7. julija 2017, ob 20.30 pred pomnikom braniteljem slovenske zemlje na Cerju. Predavanje bosta imela Andrej Brešan in Dragan Živadinov. Z Mitjem Klančičem bo prosto opazovanje s teleskopi. Za glasbene utrinke bodo poskrbeli Sara Gorkič, violina, Jure Malič, kitara, in Jazz band. V primeru slabega vremena bo dogodek v petek, 14. julija 2017, ob isti uri.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 5. avgusta, piknik, povezan z izletom v Barcis in Valcellino. Vpisujejo po tel. št.: 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.) in 0481 78138 (Sonja Š.).

V Mladinskem domu poteka vpis k pošolskemu pouku 2017/18. Informacije na tel. 0481-280857 ali 366-6861441 oz. 331-6936603; e-pošta mladinskidom@libero.it, www.mladinskidom.it

Mladinski dom Gorica vabi otroke od 6. do 14. leta na “Poletnosti 2017” z igrami, izleti, videodelavnico, kopanjem, adrenalinskimi pustolovščinami: Šola za šalo - igriva priprava na začetek pouka (28.8. - 8.9. / 6-13 let); 1, 2, 3: Srednja! - uvod v srednjo šolo (4. - 8.9. / 11-12 let). Informacije na tel. 0481-280857 ali 366-6861441 oz. 331-6936603; e-pošta mladinskidom@libero.it, www.mladinskidom.it

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabi članice in prijateljice, da se pridružijo kot pevke društvenemu ženskemu pevskemu zboru. Prijavijo naj se po tel.: 0481 531093 (Majda M.) ali 0481 532092 (Emil D.). Prav tako so članice in prijateljice vabljene, da se vključijo v ekipo balinark in se prijavijo na tel. št.: 0481 882213 (Ana T.).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško obvešča člane in prijatelje, da bo po sklepu občnega zbora od meseca junija 2017 dalje društveni sedež odprt od 10. do 11. ure samo prvo sredo v mesecu; v primeru praznika bo odprt naslednjo sredo. Za morebitne informacije kličite na tel. št.: 0481 532092 (Emil D.), 0481 531383 (Ingrid N.), 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.).

V ulici San Giovanni 9 v drugem nadstropju, zraven cerkve sv. Ivana, dajemo v

najem trisobno stanovanje. Za informacije tel. 0039 347 6921591.

Zgodovinska stavba na Placuti (št. 18) je že štirinajst let prazna in zapuščena. Razpada in ustvarja samo stroške za najnujnejša dela za vzdrževanje in bremeni lastnika z raznimi davki in zavarovanjem. Ker do danes nobena slovenska organizacija ali posamezniki niso pokazali zanimanja za uporabo, je odbor Katoliškega tiskovnega društva sklenil, da objavi poziv za nakup morebitnim interesentom, tako ustanovam kot posameznikom. Za pojasnila: tel. 0039 0481 531445 ali e-mail societatipografica@legalmail.it.

Kulturni center Lojze Bratuž v okviru Festivala Kogojevi dnevi in v sodelovanju z Galerijo Rika Debenjaka iz Kanala ob Soči pripravlja za jesen 2017 spominsko razstavo o slikarju Albertu Sirku ob njegovi 130-letnici rojstva in 70-letnici smrti. Zato se obrača na zasebnike, ki imajo v lasti dela Alberta Sirka, s prošnjo, da bi jih dali na razpolago za obdobje razstave. Informacije na tel. (+39) 0481 531445, pon. - pet. od 8.30 do 12.30 ali po e-pošti info@centerbratuž.org.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 7. 7. 2017 do 13. 7. 2017)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 7. julija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 9. julija, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in zilijskem narečju.

Ponedeljek, 10. julija (v studiu Sanja Vogrič): Večer s knjigo.

Torek, 11. julija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 12. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Snežna jerebica - Izbor melodij.

Četrtek, 13. julija (v studiu Andrej Baucon): Četrtkov večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

**Kulturni center
Lojze Bratuž**

**Krožek
Anton Gregorčič**

v sodelovanju z NUK in Muzejskim društvom Škofja Loka

**POLETNA
SREČANJA POD LIPAMI**

**LITERARNA ZAPUŠČINA
DR. TINETA DEBELJAKA (PONOVO)
V SLOVENIJI**

SPREGOVORILI BODO MAG. ALEKSANDER IGLIČAR,
DDR. Marija Stanonik, Mojca Vombergar,
Helena Janežič in Boris Rifl.

SODELOVALA BO TUDI DEBELJAKOVA HČERKA
JOŽEJKA IZ ARGENTINE.

**ČETRTEK, 13. JULIJA 2017, OB 20.30
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ - GORICA**

Od Ljubljane (pohod ob "žici") do Počitelja v Bosni Koristne počitnice in oddih Adriatic GreeNet

OZN je proglasil leto 2017 kot leto trajnostnega turizma. Seveda turizem je turizem in človek, ob vseh vsakdanjih skrbeh in tegobah, si želi vedno več sprostitve, počitka in pri tem tudi odkrivanja novih krajev. V potovalni agenciji in na spletu dobiš ničkoliko ponudbe za vse okuse in vse žepe. Rad bi pa opozoril na nekaj posebnega. Prijatelj Ivo že več let sodeluje z društvom **Adriatic GreeNet**, ki ima sedež v Trziču, a je dejavno vsedeželno in ima stike s sorodnimi društvi in organizacijami tudi v bližnjih državah nekdanje Jugoslavije. Z družino privrženec alternativne kulture leta '68, leta '77 in družbenoekoloških tokov sodobnega časa sem bil na enkratni izkušnji: **pohodu na Po-**

cijskem vzdušju na soboto najbližjo 9. maju, nekdanjemu dnevu zmage, po novem dnevu miru. Tudi z novimi prijatelji iz Gorice in Trsta, pri letošnjem izletu je sodeloval tudi Club Touristi Triestini, in iz raznih idejnih vetrov, smo se, ob trudu turne hoje (35 km v sedmih urah), imeli res lepo na makadamskih, travnatih, gozdnih stazah Golovca in žal tudi asfaltnih poteh slikovitega itenerarija, ki obkroža ljubljansko predmestje in "ring". Pot ob žici je lepo urejena in primerena tudi za manj zahtevne hode, lahko jo začneš od ene 8 kontrolnih točk, kjer dobiš brezplačno vpisni obrazec za štampiljke in se lahko tudi ustaviš na eni od teh točk (raz-

poletnih delovnih taborov v večjezični in večnarodni družbi, v manjših krajih Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije, ki so zgodovinsko in naravno izredno bogati in svojski, nekateri celo uvrščeni v sezname kulturne de-

Bač, Vojvodina

diščine človeštva UNESCO. Od julija do septembra 2017 se bodo zvrstili naslednji delovni tabori: 18. - 25. julij: **Drežnik Grad** (Hrvaška), blizu Plitvic, bo možen obisk, med drugim, Jame pri Barsiču, Bihača, izlet s kanuji po soteski Une...

jnem delu za ureditev in čiščenje cest, stez in drugih naravno-zgodovinskih objektov, je predvideno bogato družabno življenje in seznanjanje s krajani, na vrsti bodo srečanja s predstavniki javnega in kulturnega življenja, odkrivanje krajevnih lepote in zanimivosti, kulturnih, zgodovinskih, umetniških in ne nazadnje enogastronomskih...

Projekt aktivnega turizma Adriatic GreeNet-onlus se sam finansira s prispevkom udeležencev taborov (najmanj 10). Glavni cilj je, da se oživi in okrepi mreža odnosov med majhnimi skupnostimi, ki so bile kakorkoli prizadete od balkanskih vojn 90. let. Prispevek za 9-dnevno bivanje je 250 euro. Za omenjene delovne taborne so še prosta mesta, za informacije, pojasnila in vpis se lahko kontaktira: agnet. corrado@gmail. com, 388.8546460 ali ivomauri@gmail. com, tel. 320.0891373 oz. spletno stran projekta www.adriaticgreet.net org in fb AdriaticGreeNet-onlus.

Davorin Devetak

Pot ob žici Fernetiči

ti ob žici, ki se prireja že 40 let okrog Ljubljane, na celodnevem sprehodu po progi ob trasi nekdanje žičnate ograje, ki so jo italijanski okupatorji postavili leta 1941 okrog zasedene Ljubljane. Med potjo sta predsednik društva Corrado Altran in vodja izleta Ivo Mauri orisala dejavnost Adriatic Greenet in tudi zgodovinsko ozadje nastanka "žice". Družba je bila krasna. Več desetisoč Ljubljančanov in pohodnikov od vseh povsod, v pisanih terinirah in treking kombinezonih, mladi pari in družinice z otroškimi vozički, kolesi in psi, tudi kakšen star ali mlad partizan oblečen v zeleno in s titovko so se sprehajali in zabavali v rekrea-

dalja 3-5 km) in greš peš ali z javnimi prevoznimi sredstvi do centra. Vsaka kontrolna točka je hkrati start in cilj pohoda. Mi smo startali iz Dolgega mostu na Tržaški cesti in se vrnili prav tja, kjer nas je čakal avtobus; nekateri naši pa so ob Rožniku zavili, skozi svežino in lahno vzpetino znamenitega Cankarjevega griča, proti mestu in po 9 kilometrskem izletu uživali ljubljanske lepote in dobrote. Pričujoč uvod, da bi razumeli smisel in posebni utrip ponudbe "alternativnega turizma" društva Adriatic GreeNet, ki že sedmo leto prireja **I Care For...** izvirno in koristno izkušnjo **mednarodnih**

Počitelj ob Neretvi (Bosna in Hercegovina)

03. - 11. avgust: **Počitelj** (Bosna in Hercegovina), ob Neretvi 25 km od Mostarja, zgodovinske stavbe iz turških časov, obnovljene po vojni 90. let. Obisk Mostarja, Stolaca (nekropoli), Naravne

Cankarjevi sobi na Rožniku.

Vojnović tudi z romanom Figa nesporno potrjuje, da kroji vrh sodobnega slovenskega romanopisja. "Rekli bi lahko tudi, da je tretji Vojnovičev roman njegovo najbolj kompleksno delo doslej, in sicer tako na ravni gradnje pripovedi, ki prefinjeno

preplete življenjske zgodbe treh generacij, kot tudi na ravni romaneskni oseb, njihovih raznolikih, večplastnih in predvsem tudi globoko človeških psiholoških profilov", je utemeljila žirija. Figa po njenem mnenju prefinjeno in neprisiljeno odpira temeljna vprašanja našega bivanja: vprašanja odgovornosti, svobode, identitete posameznika, njegove samosti, zmoglosti sobivanja z drugim, njegove zmoglosti bližnje. A ne le to: Goranu Vojnoviću je uspelo ta vprašanja iztrgati abstraktnosti in jih živo, prepričljivo umestiti v konkretne zgodovinske trenutke.

Pri tem je, tako žirija, lucidno in skrajno občuteno prikazal, kako je tista, ki vedno v temelju določa usodo posameznika, zgodovina. "In če ravno zato lahko rečemo, da je Figa po eni strani roman o času, tudi o človeški neodpornosti na čas, je po drugi strani še bolj res, da je pred nami predvsem

Nagrada kresnik romanu Figa Goran Vojnović tretjič nagrajen!

Delovo nagrado kresnik za najboljši roman letos prejme Goran Vojnović za roman Figa, tako se je odločila štiričlanska žirija, ki ji je predsedoval Tone Smolej. Dobitnika so razglasili 23. junija na Rožniku. Za Vojnovića je to tretji kresnik, dobil ga je že za prejšnja romana Čefurji raus! in Jugoslavija, moja dežela.

Pod vodstvom profesorja z oddelka za primerjalno književnost in literarno teorijo Filozofske fakultete v Ljubljani Smoleja je žirija, v kateri so bili še pisateljica in literarna kritičarka Tina Vrščaj, pesnica in novinarka kulturne redakcije nacionalnega radia Tina Kozin ter novi član, asistent na omenjenem oddelku Filozofske

fakultete Alen Albin Širca, odločitev o letošnjem lavreatu razglasila po dobri uri klavzure v

njegovo najbolj kompleksno delo doslej, in sicer tako na ravni gradnje pripovedi, ki prefinjeno

Ob 500-letnici reformacije

Izšla je Dalmatinova Nova zaveza

Združenje Trubarjev forum je 500-letnico reformacije počastilo s posodobljeno izdajo Nove zaveze iz prvega slovenskega prevoda Biblije, ki ga je leta 1584 opravil Jurij Dalmatin. Besedilo Novega testamenta sta v sodobno slovenščino prelija Vinko Ošlak in Benjamin Hlastan. Pri tem sta želela, da bo vsebina dela razumljiva vsem Slovincem.

Ob dilemi, kakšen naj bo prevod v danes razumljivo slovenščino, sta se avtorja odločila, da ne bosta sledila zadnjim knjižnim normam, ampak sta izbrala jezik, ki ga bo lahko razumel vsak Slovenec, ki ima vsaj osnovno šolo, je na novinarski predstavitvi poudaril Ošlak. Dalmatinovo Novo zavezo sta poslovenila tako, da sta "ohranila zvestobo božje besede in zvestobo Dalmatinu", da bo vsak bralec lahko "začutil armo njegovega jezika".

Dalmatin je, kot je poudaril Ošlak, biblijo prevajal veliko bolj zvesto kot vsi drugi. Pri njegovem delu pa je po Hlastanovih besedah opaziti, da je zelo dobro poznal izvirni jezik - grščino. Čeprav se je opiral na Martina Luthra in njegov prvi prevod iz leta 1534 ter rokopise, je v Dalmatinovem tekstu najti celo določena odstopanja od Luthra, ki jih ni niti v grškem niti v bizantinskem tekstu, ampak je izhajal iz drugih tekstov, kar bi veljalo še raziskati, je povedal Hlastan.

Posodabljanje besedila je potekalo v treh korakih: najprej v razumljivo slovenščino, sledilo je preverjanje s izvirnikom in nazadnje še slovnično preverjanje. Tokratna izdaja je sicer okrnjena, saj vsebuje zgolj biblijski tekst brez Dalmatinovih opomb in citatov.

Kot je poudaril Ošlak, izdaja Dalmatinove Nove zaveze ni

kulturni dogodek, temveč neprecenljiv dokument za slovenski narod, ki je poleg Izraelcev edini na svetu, ki je neposredno utemeljen na božji besedi.

"Slovenski narod je utemeljen v prvi slovenski knjigi - Trubarjevem Katekizmu, ki ni nič drugega kot uvod in razlaga Svetega pisma," je dejal Ošlak. Pravi katekizem po njegovem mnenju namreč ni tisti, v katerem je podana človeška ali katoliška doktrina, ampak tisti, ki izhaja iz božje besede in jo skuša bralcu za lažje razumevanje samo didaktično podati. Kot država pa smo po njegovih besedah utemeljeni na Trubarjevi Cerkovni ordnigi oziroma Cerkvem redu, edini protestantski knjigi, ki je bila v trenutku prepovedana, v veliki meri sežgana, Trubar pa je moral zbežati v Nemčijo.

Trubarjev Cerkvni red je Združenje Trubarjev forum v sodobni slovenščini izdalo leta 2014 ob 450-letnici njegovega izida, leto zatem, ko so v Nemčiji odkrili drugi ohranjeni izvod tega dela, ki je bil na ogled tudi v Sloveniji. Pred tem je leta 2008 oziroma 2009 izdalo Trubarjev Abecednik in Katekizem. Nastalo je leta 2007 z namenom počastitve 500-letnice Trubarjevega rojstva, zdaj pa nadaljuje svoje aktivnosti, da bi slovenske reformatorje in vsebino njihovih del, s katerimi se večinoma ukvarjajo jezikoslovci in zgodovinarji, bolj približali javnosti.

Predsednik združenja Drago Sukič se nadeja, da bo - po zgledu protestantov, ki so želeli približati vero ljudem - kmalu sledila posodobitev celotne Dalmatinove Biblije. Pričujoča Nova zaveza je namenjena brezplačni distribuciji kot darilo evangeljskih cerkva ob 500-letnici reformacije. Izšla je v nakladi 50.000 izvodov, sredstva za tisk je darovala organizacija Eastern European Mission z Dunaja.

V počastitev nove izdaje in jubilejnega leta reformacije pa bo v nedeljo v Ljubljani in v ponedeljek v Kopru nastopil pevski zbor iz Kalifornije The Placer Pops Chorale z glasbo iz muzikalov, duhovno glasbo in gospelom ter Trubarjevo in Luthrovo pesmijo.

tankočutna pripoved o krhkosti in hkrati neminljivosti prave ljubezni", je še zapisala v utemeljitvi.

Vojnović se podelitve ni udeležil, kresni prevod pa je kljub temu pred rožniško cerkvijo prižgal tradicionalni kres in z njim naznanil, da je letošnji nagrajenec, 27. po vrsti, znan. Avtor bo prejel denarno nagrado v višini 5000 evrov, kar zadošča, kot se je med čakanjem na dobitnika pošalil voditelj Boštjan Gorenc - Pižama, za tri subvencionirane romane. Nominirani so bili še Jezero Tadeja Goloba, Papir, kamen, škarje Toma Podstenška, Kronosova žetev Mojce Kumerdej in Rok trajanja Gašperja Kralja.

Čakanje do razglasitve, ki jo je

uokvirila interpretka slovenskega ljudskega izročila Ljuba Jenče z udarci na gong, je minilo ob pogovorih z nominiranci in glasbenih točkah v izvedbi slovenskih glasbenikov. Nagrado je v lavreatovem imenu prevzela njegova knjižna urednica na Beletrini Špela Pavlič in avtorju čestitala za tretjega kresnika, po prižigu kresnega ognja pa je za nadaljevanje proslavljanja poskrbela zasedba Kapobanda pod vodstvom harmonikarja Marka Hatlaka.

Za prvenec Čefurji raus! je Vojnović kresnika prejel leta 2009, za Jugoslavijo, moja dežela pa leta 2013. S tem se je pridružil Drago Jančarju in Andreju E. Skubicu, edinima doslej, ki sta bila nagrajena trikrat.

Študijski dnevi Draga 2017

Na sporedu bodo zanimive tematike

Organizatorji letošnjih študijskih dni Draga na Opčinah so nam poslali spored letošnjih predavanj in nastopajočih predavateljic in predavateljev.

Dr. Maja Smotlak

Pojmovanje narodne identitete med Slovenci v Italiji od 19. stoletja do sodobnosti skozi prizmo romana

Od 19. stoletja dalje, ko se je na območju Furlanije Julijske krajine začel oblikovati avtonomni slovenski roman, je v njem imela narodna tematika pomembno vlogo. Ta se je neprekinjeno ohranjala skozi celotno 20. stoletje in se zaradi obdobja fašizma, tedanje narodne ogroženosti ter povojnih nerazrešenih napetosti še dodatno okrepila.

Letu 1991, ko je slovenski narod oblikoval svojo samostojno državo, so sledile še mnoge druge družbenopolitične spremembe, kot so propad Tržaške kreditne banke, sprejetje zaščitnega zakona, vstop Slovenije v Evropsko unijo in v schengensko območje. Kaj pa so vsi ti premiki pomenili za Slovence v Italiji? Kako so vplivali na njihovo držo do lastne narodne identitete?

Odgovore na zastavljena vprašanja lahko v določeni meri najdemo ravno znotraj romana. Vanj tudi sodobni slovenski avtorji v Italiji polagajo svoja vprašanja in pričanja o narodu, obenem pa tudi s tem povezano aktualno vzdušje, vrednote, probleme, dinamike in lastnosti celotne manjšinske narodne skupnosti, ki ji pripadajo. Prav zato so

Dr. Maja Smotlak

spoznanja, do katerih pride-mo skozi njihovo prebiranje in analizo, zanimiva ne le za literarnovedno stroko, temveč v enaki meri tudi za širši družbeni in politični diskurz. Dr. Maja Smotlak je trenutno zaposlena na Inštitutu za jezikoslovne študije Znanstvenoraziskovalnega središča Univerze na Primorskem. Raziskovalno se ukvarja s slovenskim leposlovjem, zlasti pa s slovensko književnostjo, ki nastaja v Italiji. Redno piše literarne kritike za Radio Trst A. Pred tem je leta 2014 doktorirala na Oddelku za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem. Letos je pri slovenski tržaški založbi Mladika izšla njena prva znanstvena monografija Narodna identiteta v sodobnem slovenskem romanu v Italiji (1991–2015).

Mag. Valerija Perger

Kako dolgo bo Porabje še slovensko?

Slovenski jezik v Porabju na

Madžarskem je pri mlajših in najmlajših generacijah izgubil mesto prvega, maternega jezika, njegovi govorniki so le še srednje in starejše generacije. Porabski Slovenci, ta manjša slovenska zamejska skupnost, je na pragu usodnih trenutkov, pred katerimi si – skupaj z matično Slovenijo – še vedno zatiska oči: Ali bo na področju ohranjanja jezika in identitete začela novo pot za revitalizacijo obeh ali pa bo postala folklorna posebnost pokrajine. Opozorila, da

Mag. Valerija Perger

manjšina brez jezika nima prihodnosti, največkrat niso slišana ali pa napačno interpretirana. Kako je z odnosom matice do Porabja? Kaj pa odnos domicilne madžarske države in Madžarov? Sta kultura in šolstvo garant ohranjanja skupnosti? Kaj pa Cerkve? In gospodarstvo? Veliko vprašanj, na katera se bo skušalo čim bolj izčrpno odgovoriti.

Magistrica slovenskega jezika in sociolingvistike Valerija Perger, v prostem času publicistka, blogerka in fotografinja, že 25 let na Zavodu RS za šolstvo opravlja delo pedagoške svetovalke za šolstvo Slovencev v Porabju na Madžarskem. Živi in dela v Monostru. Njene strokovne naloge so vezane na slovensko-madžarske bilateralne sporazume, je predstavnica MIZŠ v Porabju. Deluje ne samo na šolskem, ampak tudi na kulturnem in informacijskem področju manjšinskega življenja. Leta 2010 je od slovenskega šolskega ministrstva na predlog porabskih učiteljev prejela najvišjo državno nagrado Republike Slovenije za izjemne dosežke na področju narodnostnega šolstva pri Slovencih v Porabju.

Dr. Igor Bahovec

O vernosti na Slovenskem: od sociološko-antropološke analize do krščanstva, ki prinaša upanje, pogum in ustvarjalnost

Živimo v obdobju, ko v večjem delu zahodne Evrope in Sloveniji glede vernosti prihaja do pojavov, ki vodijo v različne smeri. Če po eni strani prihaja do izrazitega upada izražanja krščanske vernosti, so po drugi jasni premiki v smeri ustvarjalnega, pristožnega živeteja krščanstva ali njemu nasprotnemu umiku v konzervativno, v preteklost zazrte izra-

Dr. Igor Bahovec

ze vernosti. Zastavlja se vprašanje, kaj naj bi storili, da bi podprli tisto pristno krščanstvo, ki sledi sporočilu evangelija in najboljše iz tradicije Cerkve ter je hkrati blizu človeku sodobnega časa. In kako prepoznati tisto krščanstvo, ki je zapadlo apatiji ali se togo umika srečanju s konkretnostjo življenja ljudi, je zgolj neustvarjalna opozicija, ki vidi napake, a ne podaja ustreznih predlogov rešitev.

V predstavitvi bo najprej podana sociološka in antropološka analiza stanja in do neke mere upoštevana kulturno-zgodovinska analiza. Posebna pozornost bo namenjena aktualnim vprašanjem: izzivu migracij, trku sekularne in religiozne Evrope, soočenju različnih vizij in stvarnosti krščanstva danes. Pri tem ne gre za idejno analizo, ampak za srečanje vere in življenja, za konkretnost življenja.

V sklepnem delu bodo nakazani trendi prihodnjega razvoja in kako najti smer, "ki zdrži" in ki vodi k novi kulturi življenja, bratstvu in kulturi srečanja, oziroma h civilizaciji ljubezni, kot je govoril že Janez Pavel II.

Dr. Igor Bahovec, rojen 1961, je diplomiral iz fizike in doktoriral iz sociologije. Tema doktorata je bila skupnost v sodobnem času, magistrirala pa postmoderna kultura in duhovnost.

52. Študijski dnevi Draga 2017

Letošnji študijski dnevi Draga 2017 bodo potekali v parku Finžgarjevega doma na Opčinah (Dunajska cesta 35) od 1. do 3. septembra.

Petek, 1. septembra 2017

Ob 16.30: dr. Maja Smotlak

POJMOVANJE NARODNE IDENTITETE MED SLOVENCIMA NA ZAHODNI NARODNOSTNI MEJI OD 19. STOLETJA DO SODOBNOSTI SKOZI PRIZMO ROMANA

Ob 19.00: Predvajanje dokumentarnega portreta o življenju Borisa Pahorja "Boris Pahor. Portrait d'un homme libre" avtorice in režiserke Fabienne Issartel.

Sobota, 2. septembra 2017

Ob 16.00: mag. Valerija Perger

KAKO DOLGO BO PORABJE SE SLOVENSKO?

Ob 19.00: Ob sedemdesetletnici priključitve Primorske Sloveniji bomo v sodelovanju s Kinoateljejem predvajali dokumentarno videonovelo MOJA MEJA, ki jo bo predstavila avtorica Nadja Velušček.

Nedelja, 3. septembra 2017

Ob 9.00: sveta maša za udeležence Drage. Somaševanje bo vodil škofov vikar za slovenske vernike v goriški nadškofiji Karlo Boščina.

Ob 10.30: dr. Igor Bahovec

O VERNOSTI NA SLOVENSKEM: OD SOCIOLOŠKO-ANTROPOLOŠKE ANALIZE DO KRŠČANSTVA, KI PRINAŠA UPANJE, POGUM IN USTVARJALNOST

Ob 15.30: Slovesna izročitev 6. Peterlinove nagrade.

Ob 16.00: ddr. Klemen Jaklič

O DILEMI NAŠEGA ČASA: PRAVICE ČLOVEKA ALI DRŽAVLJANA

Je poročen in oče treh otrok. Z družino živi v Ljubljani.

Deluje kot docent na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani, raziskovalno pa tudi na Inštitutu za razvojne in strateške analize v Ljubljani.

V zadnjem času je več objavljajal o evropski identiteti in krščanstvu, sinodi o družini in papeževi spodbudi Amoris Laetitia ter o vprašanju sprave v Sloveniji. Sicer pa ga raziskovalno zanimajo teme sociologije religije, skupnosti, oseba, (postmoderna) kultura, družina, civilna družba, intermediarne institucije in socialni kapital. Posebno pomembno se mu zdi razumeti in razvijati možnosti in pogoje za pristni dialog na ravni oseb, skupin, kultur in religij.

Ddr. Klemen Jaklič

O dilemi našega časa: pravice človeka ali državljana?

Vprašanje pravic človeka na eni in državljana na drugi stra-

no mesto postavlja pravice človeka in ne nujno državljana? Dobra novica je, da je dilema na ravni ustavne morale in ustavnega prava razrešljiva. Manj pozitivno sporočilo pa, da – kot velja za vsako obdobje zgodovine – tudi v našem času ni garancije, da bi akterji moči in odločanja z gotovostjo sledili smeri pravične prihodnosti in nadaljnega razvoja demokracije. Vseeno je mogoče na različne načine prispevati k temu, da bi kolesje zgodovine v našem času akterjem pomagali potisniti prav tja.

DDr. Klemen Jaklič je sodnik Ustavnega sodišča RS. Po diplomu na ljubljanski pravni fakulteti je najprej iz primerjalnega ustavnega prava magistriral na Univerzi Harvard, nato pa doktoriral iz evropskega ustavnega prava na Univerzi Oxford. Svoj drugi doktorat, prav tako s področja ustavnega prava, je opravil na Univerzi Harvard in zanj prejel nagrado za najboljšo delo na področju evropskega prava in evropske pravne misli. Od leta 2008 je na Harvardu deset let predaval pri več kot dvajsetih predmetih s področja človekovih pravic, ustavnega in evropskega prava, etike in globalne pravičnosti ter bil za svoje predavateljsko delo večkrat nagrajen. V mandatu 2008–2012 je bil slovenski član Evropske komisije za demokracijo skozi pravo (Beneške komisije). Je avtor ali soavtor številnih znanstvenih del, med drugim komentarja slovenske ustave ter prvega slovenskega prevođa in komentarja ustave ZDA. Pri Oxford University Press je leta 2014 izšla njegova knjiga Constitutional Pluralism in the EU, prva in do zdaj edina znanstvena monografija slovenskega pravika pri tej vodilni angleški založbi. Mednarodna pravna skupnost jo označuje kot "pomemben in neznansko koristen" prispevek k ustavnopravni znanosti, kot prvo "konsistentno utemeljitev celotne smeri" evropskega ustavnega pluralizma (J. H. H. Weiler, The European Journal of International Law), ter kot "prispevek velike vrednosti", s katerim Jaklič "utemelji in osmisli smer ustavnega prava, ki položi nič manj kot temelje novemu, izpopolnjenemu razumevanju prava (E. Dubout, Revue Française de droit constitutionnel).

Ddr. Klemen Jaklič

ni se postavlja vse od zametkov moderne demokracije v obdobju po francoski in ameriški revoluciji. Zdi se, da je nerazdružljivo s samim konceptom demokracije, ki po eni strani govori o varovanju človekovih pravic kot enim od smotrov demokratične oblike vladavine, po drugi pa po svoji naravi demokracija suverene države privilegira prav pravice lastnih državljanov. Kakšen je torej pravi pristop k razrešitvi obeh na videz neskladnih silnic? To večno vprašanje demokracije je še posebej aktualno v času, ko se zdi, da v luči migrantske krize in drugih težav, s katerimi se sooča Evropa, težnja po "nacionalnem" v demokraciji že dolgo ni bila tako močna. Je tudi legitimna? Če je tako, do katere mere? Ali pa je v našem času edini legitimni pristop tisti, ki na

Vladka Tucovič

JEZIKOVNICA

16

Vežaj in pomišljaj

S tokratno Jezikovnico se vračamo k pravopisnim temam, s katerimi se je ta jezikovna rubrika pravzaprav začela. V eni od prvih Jezikovnic sem namreč napovedala, da se bom posvetila tudi razliki med vezajem in pomišljajem, ki veliko ljudi zmede. Marsikomu pa za to, ali uporabi vezaj ali pomišljaj, sploh ni mar oz. ga dejstvo, da teh dveh ločil ni uporabil pravilno, sploh ne gane. Opažam namreč, da v javnih besedilih, kot so različna obvestila in napisi, mrgoli napačne rabe, še zlasti pri zapisu delovnega časa lokalov oz. uradov. Pogosto si uporabniki jezika preprosto mislijo, da razlika med tema črticama, krajšo in daljšo, sploh ni pomembna, zato pač nekaj zapišejo in je zadeva zanje opravljena. Roko na srce – sporočila z vezajem tam, kjer bi moral biti pomišljaj in obratno, so razumljiva, še zmeraj pa niso pravopisno pravilna. Pa smo spet pri naši občutljivosti za jezikovno kulturo, ki jo lahko imamo ali pa ne. Verjetno nas zaradi tovrstne napake nihče ne bo s kolom po glavi, dobrega vtisa na nekoga, ki pravopis pozna, pa verjetno ne bomo naredili. Kaj imamo torej v mislih, ko omenjamo vezaj in pomišljaj? Vezaj je kratka črtica (-), nastopa v besedah: slovensko-italijanski slovar, rdeča-modrobela zastava, zgodovinsko-geografska razprava, C-dur, B-kategorija, e-pošta, 4-članska komisija, 25-odstotni delež. Oglejmo si našete besede: v prvi skupini so take, v katerih vezaj zamenjuje besedico in, saj bi lahko zapisali tudi: *slovenski in italijanski slovar* in *rdeča in modra in bela zastava*. V skupini drugih besed pa so take, v katerih je prvi del črka ali številka, gre torej za kombinacijo črke ali številke in običajne besede. Namesto zapisa z vezajem bi lahko izbrali tudi zapis številke z besedo, tako bi npr. namesto e-pošta dobili *elektronska pošta*, 4-članska komisija bi postala *štiričlanska komisija*, 25-odstotni delež pa *petindvajsetodstotni delež*. Priznajte, da takšni dolgi zapisi niso ne praktični ne pregledni. Da bi se temu izo-

gnili, uporabimo stični vezaj (brez presledka pred in za njim). Nestični vezaj se rabi, ko zapišemo umetniško ime, drugi priimek (neobvezno) ali ime kraja iz dveh imen: *Josip Murn - Alek-sandrov*, *Marija Novak - Kovač*, *Kal - Koritnica*, desnostični ali levostični vezaj pa tudi v takih zvezah: *bil/-a*, *kulturno- in političnozgodovinski*. Raba vezaja v prvih naštetih primerih je daleč najpogostejša, zato sem jih tudi našela najprej. Kaj pa je potemtakem pomišljaj? Pomišljaj je dolga črtica oz. daljša od vezaja (-), na tipkovnici ga dobimo, če, preden pritisnemo tipko, na kateri je vezaj, pred tem in za tem pritisnemo še prazen prostor, tako se nam kratka črtica (vezaj) podaljša v dolgo črtico (pomišljaj). Pomišljaj ima več funkcij. Lahko je enodelni ali dvodelni in zamenjuje drugo ločilo, npr. vejico, ko želimo del povedi poudariti ali ko imamo zapleteno večstavčno poved (Prišel, videl – zmagal., Tisti človek – včeraj sem ga videl prvič – se je nenadoma pojavil pred mano.). Kot vidite v navedenih primerih, je tovrstni pomišljaj nestični, kar pomeni, da je pred in za njim presledke. Stični pomišljaj pa zapišemo, ko želimo nekaj prostorsko ali časovno zamejiti, ko želimo sporočiti razdaljo ali čas (cesta Sežana–Ljubljana, str. 351–420, delovni čas: 8.00–15.00, v letih 1941–1945). Pravopisno napačno je torej, kar vidimo najpogostejše zapisano ravno v obvestilih o delovnem času, uporabiti vezaj ali nestični pomišljaj (delovni čas: 8.00 - 15.00, 8.00-15.00, 8.00 – 15.00). Le bodite od zdaj naprej pozorni na rabo vezaja in pomišljaja v javnih napisih, nedvomno boste (žal) našli na množico napak.

Doc. dr. Vladka Tucovič na Oddelku za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem (Koper) izvaja pravopisne in lektorske vaje. Jezikovna vprašanja, o katerih bi radi brali v Jezikovnici, ji lahko pošljete na e-naslov: vladka.tucovic@fhs.upr.si ali na uredništvo Novega glasu.

Kratke

Pristanišče: Minister Delrio podpisal akt, ki so ga v Trstu čakali 70 let

Gre za akt, ki ga je Trst čakal 70 let: italijansko ministrstvo za infrastrukturo je izdalo uredbo o upravljanju tržaškega pristanišča. Da gre za zgodovinski preobrat, so prepričani minister Graziano Delrio, predsednica Furlanije Julijske krajine Debora Serracchiani in predsednik Pristaniške oblasti Zeno D'Agostino, ki so vest oznanili na sedežu deželne vlade v Trstu.

Srž uredbe je določilo, da bo vse delovanje znotraj prostocarinskega območja urejala Pristaniška oblast vzhodnega Jadrana, t. j. upravni organ pristanišč v Trstu in Tržiču.

Po razkritju skrbno varovane skrivnosti je Serracchianijeva ocenila, da gre za "epohalno spremembo", saj bo odslej v prostocarinskem

tržaškem pristanišču mogoče predelovati blago in razvijati industrijsko dejavnost, s čimer bo Trst postal "unikum v Evropi". S tem se Trstu odpira izjemna perspektiva, ugodne posledice pa bo občutila vsa Italija, je dodal Delrio, medtem ko je D'Agostino poudaril, da je ministrska uredba pravno sredstvo, na katero je Trst čakal od leta 1994, ko je parlament odobril novelo zakona o italijanskem pristaniškem sistemu. V njem je pisalo, da bo delovanje prostocarinskega pristanišča podrobno urejala ministrska uredba, s čimer so še dodatno podaljšali čakanje na akt, ki so si ga v Trstu nadejali že od konca druge svetovne vojne, ko je bila s pariškim mirovnim sporazumom ustanovljena mednarodna luka. Najbolj konkretna posledica novega pravnega akta bo skokovit porast delovnih mest, je napovedala Serracchianijeva, ki pravi, da je 250 novih zaposlitev v zadnjih dveh letih šele začetek blagodejnega procesa. / ARC/PV

Ukinitiv pokrajine Trst: Še zadnji prenos pristojnosti na medobčinsko zvezo

Do 30. junija je tržaška medobčinska zveza – uradno Julijska medobčinska teritorialna unija – prevzela nase še zadnje pristojnosti, ki so bile po ukinitvi pokrajine Trst nikogaršnje. Zveza bo odslej urejala področji socialne in mladinske politike ter skrbela za financiranje učnih kmetij, hkrati pa bo nosila dolžnosti in pravice, ki jih je svojčas imela Kraška gorska skupnost.

Za prenos pristojnosti so se pred tremi dnevi dogovorili komisar za ukinitiv pokrajin Paolo Viola ter tržaški župan Roberto Dipiazza, ki trenutno predseduje medobčinski zvezi. Dogovor je odobrila še deželna vlada na predlog odbornika za lokalno samoupravo Paola Panontina. / ARC/PV

Festival znanosti: Zagovor tržaške kandidate

V delegaciji, ki je 29. junija v Strasbourgu zagovarjala kandidaturu Trsta za gostovanje evropskega festivala znanosti (Euroscience Open Forum - ESOF) leta 2020, je bil tudi podpredsednik deželne vlade Sergio Bolzonello. Pobudniki tržaške kandidate bodo pred komisijo združenja Euroscience stopili predvidoma ob 15.45, ko bodo najprej predstavili svoje glavne adute in potem odgovarjali še na vprašanja članov komisije. Tekmec Trsta sta nizozemski mesti Haag in Leiden, ki sta predstavila skupno kandidaturo. Odločitev bo nadzorni komite Euroscienca sporočil v juliju.

ESOF je znanstveno-raziskovalni festival, ki se ga udeležijo znanstveniki, inovatorji in gospodarstveniki iz cele Evrope. Odvija se vsaki dve leti. Nazadnje ga je lani gostil Manchester, prihodnje prizorišče pa bo Toulouse. / ARC/PV

Devinski vrt ustvarjalnosti

Biki in zverjasci na lutkovnih delavnicah

Kdor bi v dneh od ponedeljka, 26., do petka, 30. junija, šel mimo sedeža devinskih zborov ali osnovne šole Josip Jurčič, bi videl v dopoldanskih urah veliko otrok, ki pridno vadijo, brkljajo in izdelujejo lutke in scene, vmes plešejo in igrajo kitaro. OPZ Ladjica je tudi letos priredila delavnice *Devinskega vrta ustvarjalnosti*, ki sta jih podprli Slovenska prosveta in Združna kraška banka in se jih je udeležilo kakih 30 otrok. Delili so se na skupino mlajših, kakih deset jih je bilo, in še skupino

petošolcev ter srednješolcev, ob njih pa so bile še nekatere starejše lutkarice, ki so kot pomočnice sodelovale z režiserko Jeleno Sitar, ki je delala s starejšimi in študentkama pedagoške fakultete Ksenjo Daneu in Janiko Škerl, ki sta se ukvarjali z mlajšimi. V šoli so se zbirali mlajši in v predelavi in režiji Ksenje Daneu in Janike Škerl domiselno izdelali mizne lutke, da bi uprizorili dramatizirano pravljico Julije Jonaldson in Axela Schefflerja *Zverjasec*. Otroci so se veliko naučili in imenitno zabavali ob

igri, ki pripoveduje, kako se je miška reševala pred lisico, sovo, kačo in drugimi plenilci s tem, da jim je pripovedovala, da gre k prijatelju zverjascu, ki je strašna zver z groznimi čekanji. Tako se miška rešuje, dokler ne sreča čisto pravega zverjasca, a tudi ob tem srečanju se miška

izmaže in izkaže, tako da je lahko vsakdo razumel, da lahko tudi mala miška zmora marsikaj. Na sedežu pa so se petošolski in srednješolski medtem preselili v Španijo, da bi ob izdelovanju bikov in krav, pripravljanju plutovca in rožič, ki jih ima bicek

Ferdinand še posebno rad, vadili bikoborske gibe, plesne korake in igranje kastanjet, predvsem pa spoznali, da je za bika veliko boljše, če ima rad rože kot pa bikoborbo. K sreči so tudi matador in pikaderos končno spoznali, da je bicek Ferdinand miroljubna in ne divja žival, in so mu dovolili, da se je vrnil na domači travnik v senco velikega plutovca. Ameriški pisatelj Murno Leaf, ki je zgodbo o Ferdinandu napisal malo pred začetkom druge svetovne vojne, še danes velja za enega nositeljev mirovniške misli prav zaradi miroljubnega bika, ki so ga pomotoma izbrali za bikoborbo, ker je nekoč na pašniku zgledal najbolj divji, ko ga je pičila osa in je zato podivjal. In ni slučaj, da je bila ta pravljica ob izidu zaradi tega mirovniškega sporočila prepo-

vedana tako v Francovi Španiji kot nacistični Nemčiji. Ob ogledu obeh predstav v petek, tik pred koncem delavnic, ki jih je za OPZ Ladjica tudi letos koordinirala Marja Feinig, se nismo le zabavali ob lepo uprizorjenih lutkovnih igrar, ampak smo lahko spoznali in cenili tudi vse ostalo delo, ki so ga režiserke s svojimi sodelavkami opravile. Usklajevanje giba in premikanja lutk ob mizi ali sodelovanje med bikovo 'glavo' in 'trupom' ter prepričljivo premikanje nastopajočih na odru so za mlade lutkarje izredno dragocena orodja izkušnja. Otroci pa so prav gotovo veliko pridobili tudi na ravni jezikovnih kompetenc ter glede sposobnosti sodelovanja in ekipnega dela, vse to pa bodo vzeli s seboj v življenje.

v-j

Konec uspešne sezone Društva slovenskih izobražencev

Na zadnjem ponedeljkovem večeru o nekdanji skupni državi

Tudi letos so pri Društvu slovenskih izobražencev poskrbeli za poseben večer ob zadnjem srečanju letošnje sezone. Ponedeljkovi večeri DSI sovpadajo približno z delovnim oz. šolskim letom, tako da se začnejo v septembru in nepretrgoma vsak ponedeljek nudijo predavanja na najrazličnejše teme do konca junija. Nato člani društva intenzivno pripravljajo študijske dneve Draga, ki so na sporedu pred koncem poletja. Tako so 26. junija zbrani publikli v ulici Donizetti 3, kjer ima sedež DSI, ob predavanju pripravili tudi krajši koncert, kot odličan konec dolge in zanimive sezone srečanj.

Tokratni gost ponedeljkovega večera je bil publicist Jože Horvat, ki je dolgo let delal kot novinar pri Delu in je torej osebno spremljal kulturo, politiko, književnost in družbo v nekdanji Jugoslaviji, tako je lahko okusil, kako je nekdanja država nadzorovala vse vidike življenja posameznika, od kulture do gospodarstva. Priznal je, da sam ni strokovnjak o jugoslovanstvu, vsekakor ima o tem zelo izostreno stališče, ki izhaja iz lastnih delovnih izkušenj. Najprej je opredelil pojem nostalgije, ki naj bi se pojavljal med posamezniki, ko ti idealizirajo neko preteklost, da bi tako bolje preživljali sedanost, ki jim ni po godu. Problem nastaja, ko nostalgiku ne uspe, da bi realno videl ne sedanosti ne preteklosti,

to pa se dogaja, ker s pretiravanjem in povečevanjem preteklosti, ki jo je preveč idealiziral, izgubi smisel za pravo mero: v sedanosti vsekakor ne vidi nobene pozitivne plati. Določena nostalgija se lahko tudi spominja stvari, dogodkov ali dejstev, ki niso nikoli obstajali, tako da popolnoma zavaja. To se žal dogaja nekaterim današnjim jugoslovanom, ki pač niso nikoli osebno doživeli stvarnosti v jugoslovanski dobi,

da to niso bili. Propaganda je nostalgike prepričala, da sta neka družba in neki svet obstajala, čeprav se je potem izkazalo, da je bilo to samo navidezno. Danes bi take stvari označili kot lažne novice (fake news), internacionalizem, solidarnost, multikulturalnost in bratstvo med narodi pa so bile tako dobro propagirane od režima, da so izredno lepo vplivale na posameznike in še posebno na družbo. Nostalgikom vse to

države. Odsotnost demokracije in dialoga je popolnoma onemogočala bodisi razvoj posameznikov kot multikulture oz. večnarodne družbe: to je očitno, a nostalgiki se ne obremenjujejo s takimi dejstvi. O vsem tem je v ponedeljek govoril Jože Horvat. Po njegovem izjavljanju je predsednik DSI Sergij Pahor vodil krajšo debato med poslušalci in predavateljem, nato pa je glasbeni intermezzo poskrbel, da se je sezona ponedeljkovih večerov DSI končala na slovesen način. Glasbeni trio, ki so ga sestavljali na klavirju Tomaž Simčič, sopranistka Tamara Stanese in altistka Mara Žerjal, je poskrbel za prijetno glasbeno doživetje. Na programu so bili nekateri Mendelssohnovi samospeli, ki so jih izvajalci odlično izvedli. Zelo čustveno in muzikalno sta namreč pevki, ob izkušeni spremljavi pianista, zapeli nekaj dvoglasnih skladb, ki jih je nemški skladatelj uglasbil ob koncu 19. stoletja. Dolgi aplavzi ob koncu predvidenega programa so zahtevali še dodatno skladbo.

Kot navadno se je večer končal ob prijetnem snidenju prisotnih in kramljanju ob kozarčku domačega vina ali soka, tako da so si prisotni lahko voščili prijetne počitnice, člani DSI pa so se že s polno vneto lotili priprave naslednjih študijskih dni Draga 2017, ki so že 52. po vrsti in bodo letos od 1. do 3. septembra, kot navadno v parku Finžgarjevega doma na Opčinah pri Trstu.

Mitja Petarso

Prenovljeni športni objekt dobrodošla pridobitev

Po DP v atletiki bo stadion

Grezar meril na Balkan

Italijansko državno prvenstvo v atletiki med 30. junijem in 2. julijem je bilo šele prvo od mnogih velikih tekmovanj, ki jih bo gostil prenovljeni stadion Giuseppeja Grezarja. Takšni so vsaj obeti z novinarske konference na sedežu deželne vlade v Trstu, kjer so predstavili tridnevno merjenje moči najboljših italijanskih atletov.

Začelo se je z nastopom metal

kladiva, čemur je do nedelje sledil še lov na državni naslov v ostalih disciplinah. V moški in ženski konkurenci so skupaj podelili 40 kompletov medalj in tudi klubski državni pokal. Trst je tako gostil smetano italijanske atletike po 49 letih. Slovesno je bilo že v četrtek, 29. junija, ko so uradno in svečano odprli prenovljeni tržaški stadion, ki so ga ob finančni pomoči deželne in občinske upra-

ve obnavljali vrsto let, zdaj pa je po besedah predsednika deželnega odbora italijanske atletske zveze (FIDAL) Guida Germana Pettarina

"najboljši atletski objekt v Italiji". Pettarin zato pričakuje, da bo Trst odslej lahko gostil velika mednarodna tekmovanja, in pri tem izrecno omenil sredozemske igre. Podobna pričakovnja ima tudi predsednica Furlanije Julijske krajine Debora Serrachiani, ki je že na začetku svojega nastopa izrazila prepričanje, da bo Trst s svojo solidno športno infrastrukturo postal "platforma za

Slovenijo, Hrvaško in Balkan". Da to ni nemogoče, je potrdil še občinski odbornik za kulturo Giorgio Rossi, ki je povedal, da stadion Grezar z osmimi tekaškimi programi v ustreznem loku izpolnjuje vse kriterije mednarodne zveze.

Srečanja z novinarji sta se udeležila tudi tržaški predsednik FIDAL-a Emiliano Edera in član državnega vodstva atletske zveze Elio De Anna, ki ima za sabo bogato športno pot. Iz lastnega spomina je izvel podatek, da državno prvenstvo na Grezarju leta 1968 ni bilo le zadnje za Trst, ampak tudi za vrhunškega šprinterja in olimpijca Livia Berrutija.

ARC/PV

Teden kriških zavetnikov 2017

Križani so lepo počastili sv. Petra in Pavla

Tudi letos sta župnija Sveti Križ pri Trstu in Slomškovo društvo, v sodelovanju z rajonskim svetom za Zahodni Kras, organizirala Teden kriških zavetnikov.

V torek, 27. junija, je bilo v Slomškovem domu odprtje razstave umetnin klesarja Pavla Hrovatina, ki se je rodil leta 1954 v zgornji občini. Leta 1991 se je odločil slediti tradiciji svojih prednikov in se kot samouk posvetil klesanju. V petindvajsetih letih delovanja je

pozilijh. Prvo mesto je osvojil na enainvajsetih tečajih. Razstavljal je v Italiji, Sloveniji, Avstriji, Nemčiji in Franciji. Živi v Križu, v rojstni vasi Briščiki pa ustvarja in ima svoj atelje. Tako je med drugim v priložnostni zgibanki zapisala prof. Ani Tretjak o razstavi z naslovom *Harmonija med Krasom in morjem*. Tretjakova je Hrovatina tudi predstavila z besedami: "Umetniku že sama izbira formata ponuja kreativni naboj, znotraj katerega deluje, da izlušči vizijo. Z

no valenco spominske stéle (antična nagrobna plošča ali steber iz kamna z napisom ali reliefom na sprednji strani). Pri okroglem formatu, ki zajema pojem celovitosti, pogloblja izziv izpostavljanja bistva. V obliki romba, pri katerem se pogled zamakne, oblikuje prehod, s katerim povabi gledalca, da prestopi iz realistične dimenzije v umetniški svet. /... / Struktura in barva na kamnitih reliefih sta zanj pomembna elementa, oživljata prikaz kraške krajine in ji vtisneta čutni pridih. Razpon strukture kamna se širi od hrapave nedotaknjene naravne površine do ostro zarezan

priredil sedemindvajset osebnih razstav ter sodeloval na številnih skupinskih razstavah in petih sim-

vertikalnim pravokotnim formatom poudarja pokončnost motiva in ga oplemeniti z monumental-

odsev svetlobe na nemirni prostori gladini, nas preplavlja s čustvi, z nemirom in hrepenen-

jem. Ob strani se dviguje strmo pobočje kraške trpke krajine, ki zahteva napor in dostojanstvo. Dva naravna elementa, ki se v kontrastu medsebojno dopolnjujeta in ustvarjata ob prisotnosti rdečega kroga zaupno atmosfero upanja v moč naravne prenove".

V četrtek, 29. junija, je bila na god sv. Petra in Pavla sv. maša za počastitev kriških zavetnikov. V nedeljo, 2. julija, pa so Križani počastili sv. Petra in Pavla s slovesno sv. mašo. Procesija po vaških ulicah je letos uspela, potem ko so jo lani odpovedali zaradi močnega dežja in

vetra. V procesiji je ritem dajala, poleg cerkvenega pevskega zbora pod vodstvom Alessandra Svaba, godba na pihala iz Nabrežine. Procesijo so spremljali tudi ženske in moške narodne noše ter skavti. Sv. maši je sledilo še tradicionalno druženje v Slomškovem domu. Tako se je tudi letošnji Teden kriških zavetnikov uspešno sklenil.

Matej Kosmač

Obvestila

Dvojezične otroške jasli Maja iz Repna vabijo k vpisu za šolsko leto 2017/2018. Jasli so odprte celo leto od 8.00 do 16.00 in sprejemajo otroke od 12. do 36. meseca starosti. V letošnjem letu bo pedagoški program obogaten z elementi Montessori pedagogike. Vpis poteka do srede, 19. julija 2017, mesta so omejena. Ostale informacije na telefonski številki 0039 340 402 2209, ali na email naslovu. martinaskerk@gmail.com.

Darovi

V spomin na drago sestrično **Marico Terčon**, darujeta Božena in Jelka 100 evrov za zbor Fantje izpod grmade.

Nabirka slovenskih vernikov tržaške škofije za katoliški tisk, za Novi glas:

podružnična cerkev sv. Florijana, Bani - 30 evrov, župnija sv. Jerneja, Barkovlje - 85 evrov, župnija sv. Marije Magdalene, Bazovica - 50 evrov, podružnična cerkev Lurške MB, Ferlugi - 40 evrov, župnija sv. Hieronima, Kontovel - 25 evrov, župnija sv. Jerneja, Opčine - 390 evrov, župnija sv. Tomaža, Pesek - 30 evrov, župnija sv. Martina, Prosek - 75 evrov, župnija Bl. D. Marije Vnebovzete, Repentabor - 70 evrov, župnija sv. Jožefa, Ricmanje - 25 evrov, župnija sv. Mohorja in Fortunata, Rojan - 60 evrov, župnija sv. Ane, Trst - 100 evrov, župnija sv. Jakoba, Trst - 55 evrov.

Popravek

Gospod Silvester Metlika, ki je pripravil raziskavo o zgodovinskih družinah in priimkih v Boljuncu, nas je skromen, kot je, prijazno opozoril, da smo zmotno napisali, da je bil šolnik. Sam nam je pa povedal, da je bil samo zaposlen v šoli.

APOSTOLSTVO SV. CIRILA IN METODA

vabi na

SLAVJE SVETIH BRATOV

na Vejno pri Trstu v nedeljo, 9. julija, ob 17. uri

Somaševanje z duhovniki jubilaranti bo vodil letošnji novomašnik **g. Gabriel Kavčič**.

Sodeloval bo Združen zbor ZCPZ iz Trsta.

Vabljeni so narodne noše in skavti!

Predstavitve nove sezone SSG

Vsebine predstav bodo obravnavale medčloveške odnose

V Slovenskem stalnem gledališču (SSG) v Trstu se bodo v sezoni 2017/18 posvetili privlačnostim, odnosom med partnerjema, v malih skupnostih, družbenim odnosom, prepletom razmerij. Začeli jo bodo z delom Ivana Cankarja, in sicer z gostujočo predstavo *Pohujšanje v dolini Šentflorjanski*, vrsto hišnih uprizoritev bo odprla komedija *Resnica* Floriana Zellerja.

Ob odprtju sezone 14. in 15. oktobra kot uvod v obeleževanje 100. obletnice Cankarjeve smrti v letu 2018 napovedujejo gostovanje SNG Maribor s predstavo *Pohujšanje v dolini Šentflorjanski* v režiji Janusza Kice.

Novembra pa bo vrsto hišnih uprizoritev SSG odprla urbana ko-

medija *Resnica* francoskega dramatika Floriana Zellerja. O tem, če je potrebno vedno govoriti le resnico v labirintu partnerskih odnosov, se bo umetniška ekipa spraševala pod režijskim vodstvom Alena Jelena.

Decembra bo sledila mednarodna koprodukcija *Baruffe* po komediji Carla Goldonija *Le baruffe chiozzotte*, ki je že doživela priredbe z istrskimi predznakom. Tokrat je zgodbe in zdrahe ribičev prelil v mešanico jezikov severnega Jadrana Splitčan Predrag Lucić, režijo pa je prevzel Vito Taufer. Predstava je koprodukcija SSG Trst, Gledališča Koper, SNG Nova Gorica ter INK Pula.

Januarja bo sledila slovenska praznizvedba razmišljanja o partnerskih odnosih v predstavi za dva

igralca Lepi dnevi v Aranjuezu Petra Handkeja. Predstavo bo režiral Tržačan Igor Pison. Na povpraševanje po klasičnih besedilih pa bo odgovorila komedija Ukročena trgovlavlka Williama Shakespeara v režiji Juša A. Zidarja, ki se je v prejšnji sezoni izkazal z režijo praznizvedbe predstave Zimski sončev obrat.

Druga koprodukcija, Velikani z gore Luigija Pirandella, bo zažive la marca. Predstava je del širšega projekta, ki je nastal z družbenimi močmi mreže manjšinskih gledališč iz Trsta, Reke, Temišvara, Subotica in Skopja. Režiser predstave bo Paolo Magelli.

Po monodrami Ismena bo aprila zažive la druga monodrama nizozemske avtorice Lot Vekemans z naslovom Judež. Različico zgodbe

svetopisemskega lika bo na oder postavil Pison. Program podpisuje umetniški koordinator Eduard Miler, ki s to sezono zaključuje svoj mandat na tržaškem gledališču. Z enoletnim mandatom ga bo nasledil tržaški režiser Pison.

Ob sedmih predstavah, ki sestavljajo osnovni abonma, bodo tudi v sezoni 2017/18 na voljo modularne izbire, tokrat z dvema sklopoma gostujočih dramskih, glasnih in plesnih predstav. Gostovanja nastajajo v večini primerov v sodelovanju z ustanovami, s katerimi SSG že več let navezuje stike na tržaškem in deželnem teritoriju. Kot novost pa izpostavljajo sodelovanje s Kosovelovim domom v Sežani, tudi tokrat na ravni izmenjave dvoran in občinstva. Program uprizoritev SSG pa bo kot vedno dopolnila otroška predstava, tokrat Slonček Babar v režiji Tadeja Piška, ki bo nastala v sodelovanju z Glasbeno matico, Prosvetnim domom in Kulturnim centrom Franca Bernika v Domžalah.

Ob 55. obletnici mature na trgovski šoli

Prijetno srečanje ob obujanju spominov

Skoraj 20 maturantov iz šolskega leta 1961/62 smo se s svojo tedanjo profesorico italijanščine dr. Marijo Kacin srečali 17. 6. 2017 na Opčinah, v restavraciji Valerija, na prijetnem druženju ob odlični kulinarični ponudbi Toma Oberdana. Obujali smo spomine na minule čase in zbledele šolske utrinke, saj je od naše mature minilo že 55 let.

Samo po sebi se postavlja vprašanje oz. "obračun", v kolikšni meri sta prispeva-

la v šoli pridobljena izobrazba in znanje na pozitivni potek našega življenja in uspehov. Mirno lahko ugotavljamo, da smo se na trgovski šoli zelo dobro pripravili na delovne in življenjske izzive in preizkušnje.

Hvaležni smo naši šoli in profesorjem, ki so se uspešno trudili z nami. Naši trgovski šoli želimo še veliko dobrih, zagnanih profesorjev in še več marljivih, zainteresiranih študentov.

Naj živi trgovska šola!

Glavko Petaros

Las Kras

Dežela je svoj delež odstopila Arei Science Park

Dežela Furlanija Julijska krajina je svoj delež v lastniški strukturi Lokalne akcijske skupine (LAS) Kras odstopila znanstveno-raziskovalnemu konzorciju Area Science Park. "Upravni subjekt, kakršen je LAS, ima smisel, če ozemlju, na katerem deluje, ponuja inovativne rešitve za razvoj", je komentirala deželna predsednica Debora Serracchiani. "Zaradi tega menimo, da je vstop Aree Science Park v LAS Kras koristen, saj se znanstveno-raziskovalni pristop obrestuje tudi v kmetijstvu. To je razlog, da smo svoj delež odstopili prepričano in hitro".

Dežela Furlanija Julijska krajina je v LAS Kras vstopila po ukinitvi

Pokrajine Trst. Ta je bila med soustanovitelji lokalne akcijske skupine, njene lastniške deleže pa je po reformi krajevnega samouprave podedovala deželna uprava.

V LAS Kras so vključene še vse kraške občine na slovenski in italijanski strani meje ter razni zasebni partnerji. Kot je spomnila Serracchianijeva, je LAS široko javno-zasebno zaveznitvo, ki spodbuja razvojne rešitve na določenem ozemlju. "Preizkus, ki se je začel na Krasu, je Evropska komisija pozitivno ocenila, zato bi ga lahko razširili tudi na druga območja naše dežele", je zaključila deželna predsednica.

ARC/PV

Evropska prestolnica znanosti 2020

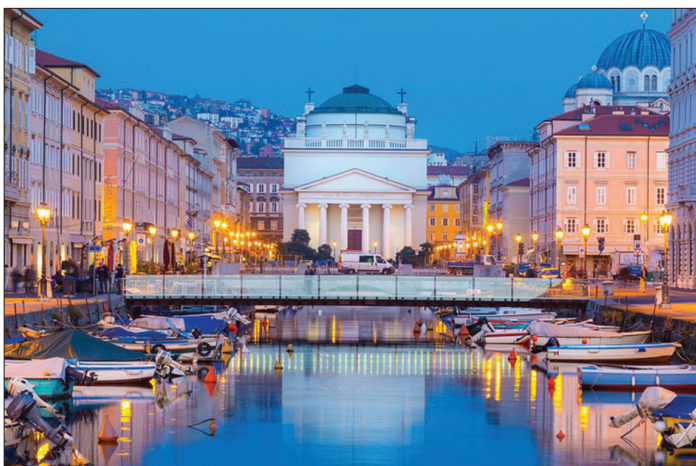
Za prestižen naslov se poteguje tudi Trst

Trst, v konkurenci z nizozemskima mestoma Leiden in Haag, se poteguje za Evropsko prestolnico znanosti v letu 2020. V izbranem mestu bo potekal Open Forum EuroScience (ESOF), največje evropsko srečanje na področju raziskav in inovacije, kjer se družijo znanstveniki, inovatorji ter predstavniki poslovnega in javnega sveta. Končna odločitev bo znana konec junija v Strasbourg, ko se bo izrekel nadzorni odbor foruma EuroScience.

Forum EuroScience združuje

več kot 4.000 raziskovalcev, vzgojiteljev, industrijcev in novinarjev z vsega sveta.

Kandidatura Trsta je naletela na pozitivno pozornost strokovne javnosti, koncept pa poudarja odprtost našega mesta do širšega prostora, vključno s Slovenijo. Za mesto Trst bi bila to izjemna priložnost, da se dodatno uveljavi na evropski ravni s svojimi priznanimi znanstvenoraziskovalnimi centri. Kandidaturo so poleg Ministrstva RS za šolstvo, znanost in šport podprli tudi obe krovni organizaciji Slovencev v Italiji SKGZ in SSO z željo,

da bi prispevali k večji razpoznavnosti Trsta kot večkulturnega mesta, katerega sestavni del je tudi slovenska narodna skupnost, ter Slovenski raziskovalni inštitut in Slovensko deželno gospodarsko združenje. Prvo srečanje ESOF je bilo v

Stockholmu leta 2004. Srečanja, ki potekajo od takrat redno vsaki dve leti, so se nato zvrstila v Münchnu, Barceloni, Turinu, Dublinu, Københavnu in Manchesteru. V letu 2018 bo forum potekal v francoskem mestu Toulouse.

Tuji hotelirji kupujejo hotele in privabljajo v Posočje nove goste

“Kdor zna, pač zna...”

V Zgornjem Posočju kupujejo “izgubarske” hotele izkušeni hotelirji in dokazujejo, da 100 izgovorov prejšnjih upravljalcev, “da ne more iti, ker ...”, stokrat demantirajo dobri poslovni rezultati novih upravljalcev. Tako v Logu pod Mangartom uspešno upravljata dva hotela hotelirja iz Madžarske in Ukrajine, v Bovcu iz Češke ... Za drugo leto napoveduje ruska naveza lastnikov odprtje v višjo kategorijo obnovljeni Hotel Kanin... Tudi v adrenalinski športni ponudbi je vsaj polovica tujih ponudnikov. Pomembno je, da ti uspešno privabljajo tudi številne druge goste iz svojih držav.

Tako sta te dni v tej smeri dve spodbudni novosti. Novi Garni Hotel Bovec, ki je podružnica WOOD-FOREST GROUP, lastnikov iz Češke, je začel uspešno poslovati že na začetku sezone, svečano odprtje pa je bilo 15. junija. Ker Občina Bovec ni imela denarja, da bi nadomestno popotresno gradnjo mladinskega hotela dokončala, ga je v letu 2015 prodala najboljšemu ponudniku in ta je takoj nadaljeval dela in letos vanj že prihajajo gostje, pa ne samo Čehi.

Že nekaj dni zatem so v županovi pisarni podpisali kupoprodajno pogodbo o prodaji Hotela Alpine v Logu pod Mangartom z dosedanjim najemnikom iz družbe MRKEURO d. o. o. Pred dvema letoma je družba vzela ta hotel v najem in obenem izrazila namero, da ga bo kupila, če bo posel z njim dobro stekel. Vsi prejšnji najemniki so namreč obupali po nekaj mesecih ali prej ...

Garni Hotel Bovec je znotraj skraj razkošen, zunaj je privlačnega videza, kot je bil nekdanji hotel stare bovške družine Huber, zgrajen še pred prvo svetovno vojno. Lastniki so imeli še veliko ambulantno in premožni gostje iz mest, npr. Trsta, so prihajali pozimi v Bovec na smučanje na Kanin, poleti pa na zdravljenje pljučnih bolezni in še marsičesa. Dr. Huber je bil namreč tudi “alternativec”, bi danes rekli, in je imel zelo srečno roko pri diagnozah in zdravljenju, podobno kot dr. Rilke. Po drugi svetovni vojni se je družina izselila. Žal, občina s prodajo tudi tega nekoč nacionaliziranega objekta ni imela sreče ...

Novi upravljač Jaroslav Rygl je že ob odprtju dokazal, kako prijetno vzdušje zna ustvariti. Povedal je, da mu to ni težko, ker se je že ob svojih prihodih v to dolino počutil, kot da prihaja domov: “Zato sem toliko bolj samozavestno pristopil k nakupu in celostni prenovi objekta. Posebej se

moram zahvaliti tudi arhitektki Lidiji Manfreda, ki je znala moje zamisli odlično prenesti v lično urejen hotel ...”

Hotel Alpine obdaja amfiteater visokih Julijcev.

Najemniki so pokazali vrhunsko poslovno in upravljalško znanje

in samozavest ob najemu in vlaganju vanj, ob čemer so nekateri “strokovnjaki” nejeverno odkimali z glavami, se je pokazala kot upravičena. Že ob najemu hotela je najemnik občini vnaprej plačal najemnino za dve leti! V vsem tem času se je direktorju podjetja MRKEURO d. o. o. Rostyslavu Mikhnevychu potrdila vizija poslovanja v “najlepši kotlini v Sloveniji”! kot je nekoč tukaj vzkliknil legendarni planinski fotograf Jaka Čop, ko je zagledal Loške stene, Jalovec in Mangart kot na dlani, “da planincu njena lepota jemlje dih, ko jo prvič ugleda”. Mikhnevych je bil vse bolj zadovoljen tudi z odnosi med Občino Bovec in županovim pristopom. Zato je dobil krila in hotel dogradil tako, da so v spodnjih prostorih odprli pizzerio in ta je kmalu zaslovela daleč naokoli, uredili so pokrit zimski vrt in nadgradili poletnega. Povpraševanje je bilo tolikšno, da so pizzi dodali še potico in drugo hrano. Tako se

je ponudba zavrtela v uspešno poslovno zgodbo še prej, kot so pričakovali novi lastniki, ki prihajajo od tam, kjer še danes niso pozabljene pripovedi o slavnih Kozakih na izjemno vzgojenih konjih, kako so se skozi stoletja herojsko branili za svoja rodovitna polja pred navali velikih vojsk z vzhoda in zahoda ...

Turistično Posočje je še dokaj nepopisana knjiga specializirane drobne ponudbe, ki jo lahko okusimo v mondenih letoviščih na vsakem koraku. Priložnosti za nove zaposlitve je ogromno, toda brez specializiranega znanja in izkušenj dobre prakse iz konkurenčnih okolij pač ne gre.

MM

S 5. strani

“Premagajmo brezbržnost!”

Je demokracija v tem, da ploskamo tistim, ki demos - ljudstvo, uničujejo?

Odprimo oči! Danes je potrebno, bolj kot kadarkoli doslej, na glas reči: “S skupnimi močmi zaustavimo in preprečimo vse totalitarne ideologije”! Ne gre za ustavitev leve ali desnice. Tako levica kot desnica sta v politični areni potrebni in dobrodošli. Brez dveh moštev še nogometa ni mogoče igrati. Zaustaviti je potrebno totalitarizme!

Potrebno je moliti in se postiti za osvoboditev od politikov, ki živijo od politike namesto za politiko in se odločajo za škodljive projekte. Potrebno je reči ne politikom, ki so, namesto da bi bili voditelji ljudstva, pokončevalci ljudstva. Sveti nadangel Mihael, brani nas v boju!

Molimo za zdravo pamet, za osvoboditev od teorij, ki ne upoštevajo niti zdravega kmečkega razuma niti vrhunske znanosti. Vera od nas zahteva, da presojamo, da izostrimo razum, ki nam je dan od Boga. Vera ni v nasprotju z razumom, kot so nam vcepili v glavo, ampak zahteva vrhunski razum.

Jezus je rekel: “Dajte torej cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je Božjega” (Mt 22, 21). To pomeni, da se kristjani zavedamo potrebnosti in pristojnosti državnih oblasti, istočasno pa se zavedamo, da “cesarjem” ne smemo dati v roke tega, kar pripada Bogu. V deliriju svoje vseomogočnosti in samozadostnosti današnji oblastniki mislijo, da lahko odločajo o vsem, da lahko spreminjajo Božje zapovedi, določajo katere pravice imajo njihovi državljani... Kako povsem drugačni so ti politiki od Abrahama Lincolna, predsednika ZDA, ki je v času ameriške državljanske vojne l. 1863 razglasil dan ponižanja, posta in molitve. Za to dejanje se je odločil, ker je priznaval Boga, se zavedal obstoja zla in je veroval v odpustitve. Kristjani se zavzemamo za laično državo, ki ni laicistična, ateistična ali celo satanistična država; država, katere smisel bi bil v tem, da zatre vse religije. Pristna laična država, za katero se zavzemamo tudi kristjani, je v tem, da se pripadniki različnih verskih, političnih, nacionalnih in kulturnih opredelitev v medsebojnem spoštovanju in iskrenem dialogu

skupno prizadevamo za to, kar je dobro za prav vsakega posameznika in za vse skupaj. To ni možno, če smo drug do drugega brezbržni ali celo sovražno razpoloženi. Različnih religij znotraj laične države ne smemo nasilno nadomestiti s t. i. “nevtralnostjo”, ki seveda še zdaleč ni nevtralna, temveč je ideologija, ki skuša zatre vse drugače misleče.

Bog ne more nič brez naše svobode.

Dragi bratje in sestre, prostovoljno in po zavestni ter svobodni odločitvi se trudimo živeti po Evangeliju, ki je veselo oznanilo - oznanilo pristnega življenja. Nikakor nismo ogroženi, če drugi pripadajo drugačnim religijam in svetovnim nazorom. Priznavamo versko svobodo in se zanjo zavzemamo. Veselimo se skupnega iskanja skupnega dobrega; tega, kar je dobro za vsakega posameznika in celotno družbo.

Za to iskanje pa so potrebni napor, žrtve, molitev, post, treznost, iskreni dialog, medsebojno spoštovanje in ljubezen. Ne moremo prav razumeti Jezusovega Srca, katerega praznik jutri obhajamo, če nismo pripravljeni na Božji oltar prinašati tudi svojega prispevka za domovino in vso človeško družino; tudi svojih žrtev za grešnike.

Največji greh je, če ne delamo dobro. Največja sreča je hoditi po poti blagov.

S 1. strani

Prizemljen fantastičen dan

Nov poskus reševanja dileme o mejah sta začela premiera Sanader in Janša leta 2005. Dogovorila sta se za rešitev po sodni poti, vsaka stran je predlagala svoj načrt in ustanovila svojo delovno skupino, ki pa dejansko nista našli skupnega jezika. Sporazum med Borutom Pahorjem in Jadranko Kosor, podpisan v Stockholmu novembra 2009, je tretje pomembnejše dejanje v tem procesu. Arbitražni sporazum je sicer obrodil razsodbo, ki pa je Hrvati - tako trdijo njihove oblasti - ne bodo spoštovali. Na veljavnost arbitražnega sporazuma naj bi po njihovem mnenju usodno vplivalo razkritje pogovorov med slovenskim arbitrom Jernejem Sekolcem in slovensko funkcionario na zunanjem ministru Simonu Drenik. Slovensko stran so v tem primeru seveda ulovili v hudo nerodnem položaju, ki pa - to je razsodilo arbitražno sodišče - ne bi moglo na nikakršen način usodno vplivati na izrek razsodbe. Hrvati so kljub temu deklarativno odstopili. Glede na pretekle izkušnje in glede na izrek arbitražnega sodišča o nekompromitiranosti postopka se je tako težko otresti občutka, da so bila prisluškovan-

ja samo primeren izgovor za odstop od arbitraže, ko so hrvaške oblasti začutile, da se zadeve ne premikajo v smer, ki so si jo same zastavile. Njihov scenarij je predvideval razdelitev Piranskega zaliva na pol in ohranitev polne suverenosti tudi nad morebitnim koridorjem, ki bi povezoval slovensko teritorialno morje z mednarodnimi vodami.

Težko se je znebiti občutka, da so vsa ta zadržanja narekovala notranjepolitične razprtije. Hrvaška (posebej stranka HDZ) doživlja zadnjih nekaj let precejšnje institucionalne krize. Dovolj je, da pomislimo na afere okoli nekdanjega premiera Sanaderja in na težave pri vladanju vseh hrvaških premiorov - Jadranke Kosor in zdajšnjega Andreja Plenkovića iz vrst HDZ, pa tudi Zorana Milanovića iz SDP. Hrvaške politične sile so bile do arbitražnega sporazuma vselej previdne (v času, ko so bile na oblasti) oziroma hudo skeptične (ko so bile v opoziciji). Afera s prisluškovanji jim je dala možnost, da so enotno postale do njega sovražne. “Enotnost v sovražnosti” do arbitraže je seveda vsaka stran posebej izrabljala za prelaganje odgovornosti in krivd na drugo.

Pogovor / Dr. Dimitrij Rupel, nekdanji zunanji minister

Leta 2001 je bil stik z odprtim morjem za Slovenijo ugodnejše definiran

Dr. Dimitrij Rupel ima v slovenski diplomaciji zelo dolg staž. Bil je večkratni zunanji minister, pa tudi slovenski veleposlanik v ZDA in generalni konzul v Trstu. Rupel je dobro seznanjen z zgodovino slovensko-hrvaških odnosov, saj je bil v poosamosvojitvenem obdobju zunanji minister kar 11 let. Med drugim je bil vodja slovenske diplomacije tudi v času sprejemanja sporazuma Drnovšek - Račan, ki sta ga strani parafirali julija 2001, a ga potem nista podpisali. Medtem ko je slovenska vlada sporazum takoj sprejela, je Hrvaška od njega odstopila septembra 2002. Ta sporazum je bil pred arbitražno razsodbo tudi točka, ko sta bili Slovenija in Hrvaška najbližje rešitvi vprašanja meje.

Kako ocenjujete razsodbo arbitražnega sodišča?

Navdajajo me mešani občutki. Nekaj odločitev je čisto korektnih, nekaj je slabih, nekaj pa takih, da zbujajo dvome.

Zaustavimo se na morskem delu. Sloveniji pripada 80 odstotkov Piranskega zaliva in stik z odprtim morjem. Je ta rešitev za Slovenijo ugodna?

Gre za dva problema. Razdelitev Piranskega zaliva me ne moti. To je nekoliko pomanjšana različica sporazuma Drnovšek - Račan iz leta 2001. Stik z odprtim morjem pa je nekoliko kompleksnejše vprašanje. Tukaj je nekaj težav. Stično območje je postavljeno v hrvaško teritorialno morje. V tudi vse druge države, posebne pravice. Tam vlada poseben režim svobodne plovbe, svobodnega preletanja letal, pa še

nekaj drugih določil. Kar me najbolj skrbi, je pravzaprav dejstvo, da je Hrvaška tukaj ohranila nekatere pravice, kakršna je na primer urejanje zakonodaje. Hrvati se sicer pritožujejo že nad tem, da so v stičnem pasu pod kontrolo mednarodne skupnosti. Zavedati pa se moramo, da tako oblikovani stični pas ni to, kar si je Slovenija želela, ko je skozi parlament šla naša opredelitev pojma “stik z odprtim morjem”. Slovenija si

P. s. Kdo bo sedaj prepričeval Hrvaško?

V Zagrebu trmasto vztrajajo, da je razsodba arbitražnega sodišča zanje mrtva črka na papirju in da je zato ne bodo spoštovali. Lahko to storijo? Interpretacij je več. 7. člen sporazuma o arbitraži določa, da je razsodba zavezujoča za obe strani. Hrvaška pa je celotno zadevo obrnila drugače. Arbitražno sodišče za reševanje mejnega spora je nastalo na izrecno pobudo obeh strani v sporu. Pred tem tega sodišča ni bilo. Zato - to je še interpretacija hrvaške strani - vloga in pomen takega sodišča propadeta v trenutku, ko ni več izhodiščnih pogojev. Afera s prisluškovanjem je po mnenju Zagreba izhodiščne pogoje dokončno pokopala in z njimi tudi člen o zavezujočnosti. Kaj torej zdaj? Na vrsti bo najbrž t. i. realpolitik oziroma diplomacija pritiskov. V zadnjem tednu smo lahko brali, da so se arbitražne razsodbe v veliki večini primerov spoštovale. Pri vprašanju slovensko-hrvaške arbitraže bo svoje najbrž povedala tudi (tiha) mednarodna diplomacija. Nemški veleposlanik v Zagrebu je tako že pred izrekom razsodbe posvaril obe strani, naj odločitev spoštujeta. Veleposlanstvo ZDA v Sloveniji je razkrilo, da se Washington ne bo vmešaval v to vprašanje. Evropska komisija pa je na to temo razpravljala 4. julija (malo za tem, ko je naš časopis šel v tisk). Hrvaško zadržanje do arbitraže bo v marsičem odvisno od vseh teh stališč in diplomatskih prisil.

Snežniku. Slaba pa je rešitev onkraj Dragonje, ko gre za zaselke Bužini, Škodelin in Mlini. Tam so Slovenci ostali na hrvaškem ozemlju. Med prebivalci je precejšnje razočaranje. Slovenija bo morala najti v prihodnosti ustrezne rešitve, ki bodo tem ljudem omogočale posebne pravice. Ne vem sicer, kaj bi lahko tukaj naredili in kako se bo to zgodilo. V tem trenutku to ni niti moja skrb, ugotavljam pa, da se tam Slovenija ni dobro odnesla. Enako velja za Trdinov vrh: tudi to območje bo odšlo del Hrvaške.

Hrvaška je že napovedala, da je arbitražni sporazum zanj mrtva črka na papirju in da ga ne bo spoštovala. Kaj gre storiti v tem primeru? Je potrebno upati in čakati na diplomatski pritisk

mednarodne javnosti ali obstajajo druga pravno-zavezujoča sredstva?

Hrvaška si v tem trenutku zatiska oči pred razsodbo v Haagu. Kako Zagreb prisiliti, naj spoštuje odločbo mednarodne ustanove, kakršna je haaško sodišče, niti natančno ne vem. Domnevam, da je pred nami obdobje resnih pogovorov in pritiskov. Na pomoč bomo najbrž klicali tega in onega iz inozemstva. Seveda, to je predvsem naloga diplomacije. Kako zaščititi mejo tam, kjer jo je arbitražno sodišče postavilo na novo, je dokaj zapleteno vprašanje. Časa za to pa je - tako določa arbitražni sporazum - 6 mesecev.

Foto JMP

Nezadovoljstvo zaradi težav na meji med Slovenijo in Hrvaško

A je Slovenija res stabilna država?

V Sloveniji med pristojnimi in odločujočimi na raznih ravneh vlada skoraj soglasje, da je razsodba arbitražnega sodišča o meji med Slovenijo in Hrvaško veljavna in izvedljiva. Zelo pomembno je tudi soglasje, da je sodbo sodnikov v Haagu treba uresničiti na miren način, če le mogoče s sodelovanjem Hrvaške, torej brez groženj, izsiljevanj ali uprizorjanja incidentov. K takšnim ukrepom in ravnanju pozivajo tudi mediji, tokrat ne glede na njihovo ideološko in politično naravnost in usmeritev. Zoran Potič je v časniku Delo zapisal, "da, če bo na obeh straneh dovolj razuma, lahko Slovenija in Hrvaška v knjigi dvostranskih odnosov začneta skupaj pisati novo poglavje o resnično dobrih sosedskih odnosih. Kdorkoli bo poskušal ignorirati ali oporekati arbitražnemu sodišču, si bo delal slabo uslugo". Komentator Miran Lesjak pa je v časopisu Dnevnik menil, "da bomo Slovenci in Hrvati zase naredili največ, če bomo svojim oblastem znali nastaviti zrcalo in se ne bomo pustili vpreči v njihove nacionalistične in šovinistične politične kampanje. Trgovina med državama se bo nadaljevala, toda trgovina je vedno boljša od streljanja". Heni Erceg, ki je bila urednica legendarnega hrvaškega časopisa Feral Tribune, pa je v tedniku Mladina zatrdila: "Po razpadu skupne države je vsak dobil svoje, toda hudič je v podrobnostih. V tistih predelih državnih mej na kopnem, zaradi katerih se prepiramo že 25 let, in tistih ne-

kaj litrih morja v Piranskem zalivu, zaradi katerih sta si Slovenija in Hrvaška v laseh, kadarkoli le utegneta. Ni je bilo vlade, ne na Hrvaškem ne v Sloveniji, ki domnevno sporne meje v Piranskem zalivu ne bi izrabljala za plehke, a donosne nacionalistične namerne".

Hrvaška še vedno vztraja pri stališču, da ne priznava arbitražnega sodišča in njegove razsodbe o meji, ob tem pa si prizadeva, tako je videti, za nova pogajanja o meji s Slovenijo, za kar naj bi jo menda navdihoval in podpiral tudi predsednik ZDA, Donald Trump. Uresničevanje razsodbe uglednih sodnikov in strokovnjakov iz Haaga bi sicer moralo biti skrb Slovenije, a nič manj tudi Hrvaške. Velja pa opozorilo, da se bo v naslednjih šestih mesecih, ko bo sodbo potrebno uresničiti, lahko marsikaj zgodilo in mejno problemati-

ko med državama kompromitiralo. Sicer pa razsodbo arbitražnega sodišča o meji pristojni in vplivni v Sloveniji različno ocenjujejo in vrednotijo. Po pomembnosti naj bi bila tretji dogodek v naši novjši zgodovini za osamosvojitvijo Slovenije in nato za njenim

sprejemom v EU in v Zvezo Nato. Vendar je bila najnovejša razsodba o meji sprejeta z manjšim soglasjem in podporo kot pa omenjena druga prejšnja dogodka. Obstaja več pripomb in pridržkov, pa tudi očitnega nezadovoljstva in kritik na račun sklepov arbitražnega sodišča. Vendar pa je za gotovo najpomembnejše, da v Sloveniji prevladuje soglasje s tem, da je treba sodbo iz Haaga upoštevati in uresničiti, ker ta pomeni novo izhodišče in osnovo za sodelovanje med državama. Največje navdušenje nad razsod-

bo o meji je pokazal slovenski predsednik Borut Pahor. Po njegovem se "komajda zavedamo, kako pomemben trenutek živimo, in upam, da se bomo v prihodnosti odločitve arbitražnega sodišča spominjali z iskreno hvaležnostjo". Soglasje z razsodbo je sporočil tudi ves vladajoči vrh slovenske politike, s predsednikom vlade Mirom Cerarjem na čelu. Vendar pa je premier priznal, "da glede meje vsa pričakovanja niso bila izpolnjena". Sloveniji po razsodbi haaškega sodišča pripada okoli tri četrtine Piranskega zaliva, priznan pa ji je tudi neomejevan izhod na odprto morje. Trdinov vrh pripada Hrvaški, tako tudi zaselki Škodelin, Bužini in Mlini-Škrilje. Tam živi domoljub Joško Jeras, ki pa je zaradi nove razmejitve zelo prizadet in razočaran. Za novo stanje krivi tudi Slovenijo in politiko njenih vlad. Stopnja zadovoljstva z novo mejo je ponekod očitna, spet drugod pa so nezadovoljni z njo, ki po novem deli celo hiše in dvorišča. O novih razmerah, nastalih z mejo, se bosta pogovarjala tudi slovenski premier Miro Cerar in predsednik hrvaške vlade Andrej Plenković, ki bo 12. julija uradno obiskal Ljubljano.

Kritično se je na novo mejo odzvala SDS, največja opozicijska stranka. Njen predsednik Janez Janša je ocenil, da je Slovenija, ki je ob osamosvojitvi nadzorovala celoten Piranski zaliv, zdaj z razsodbo izgubila četrtino le-tega. V koridorju, ki naj bi omogočal stik z odprtim morjem, pa bo imela Slovenija le splošne pravice. Janez Janša je zato prepričan, "da je Slovenija izgubila stik z odprtim morjem. Kdor trdi drugače, pa zavaja javnost". Tudi Patricija Šulin, evropska poslanka iz vrst SDS, je prepričana, "da je Slovenija izgubila stik z odprtim morjem in bo imela po morju le služnostno pot". Nasprotno, torej drugače, pa ugotavljajo strokovnjaki. Profesorica mednarodnega prava dr. Vasilka Sancin je izjavila, "da je Slovenija dosegla svoj bistveni strateški cilj, in to je neoviran in

nenadzorovan dostop do odprtega morja". Da je Slovenija z razsodbo o meji dobila stik z odprtim morjem, zagotavlja tudi Alain Pellet, vodja slovenske odvetniške skupine pri sodišču v Haagu. V imenu Nove Slovenije, stranke krščanskih demokratov, je vodja njene poslanske skupine Matej Tonin dejal, "da smo v stranki nad razsodbo haaškega sodišča razočarani, vendar se zavedamo, da za ureditev mejnih zadev ni druge možnosti. Zato razsodbo sprejemamo". Nova Slovenija, stranka krščanskih demokratov, pa hkrati zahteva, da slovenska država pomaga tistim rojakom in njihovim družinam, ki ostajajo na Hrvaškem in so se znašli v najrazličnejših težavah. Pomoč in razumevanje zanje je med obiskom in prizadetih naselij zagotovil tudi premier Miro Cerar.

Medtem pa se življenje v Sloveniji

nadaljuje skoraj na znani tradicionalni način. Mnogi Slovenci odhajajo na morje, tudi zdaj pretežno na Hrvaško, kjer ima domnevno kar okoli 100 tisoč slovenskih ljudi svoje počitniške hišice. Med njimi so tudi znani politiki, kot sta, denimo, Jelko Kacin in zunanji minister Karel Erjavec. Politika pa že ustvarja vzdušje za skorajšnji referendum o zakonu o graditvi železniške proge med Divačo in Koprno in za volitve predsednika države. Predsednik vlade Miro Cerar se je v dolgem intervjuju za časnik Delo pohvalil, da je zdajšnji vladi uspelo urediti razmere v Sloveniji, jih stabilizirati. Toda žal ga mnoga dejstva, ki so očitna in boleča pri nas, zanikajo. Premier pa je v omenjenem pogovoru za časopis Delo tudi rekel, "da si ne zna predstavljati, da bi šel v koalicijo z Janezom Janšo".

Marijan Drobež

Za spoštovanje odločbe Stalnega sodišča za arbitražo v Haagu

Komisija Pravičnost in mir pri SSK je sprejela na znanje odločitev Stalnega sodišča za arbitražo v Haagu o meji med Slovenijo in Hrvaško. Komisija si je v dolgotrajnem obdobju urejanja meje na kopnem in na morju vedno prizadevala, da bi oba naroda ohranila tradicionalno dobrososedske odnose, prijateljsko sodelovanje in vzajemno sožitje. Odprta vprašanja meje je v mednarodnem pravu mogoče reševati s pomočjo Stalnega sodišča za arbitražo, ki zagotavlja upoštevanje različnih strokovnih mnenj ter nepristransko in pravično določitev državnih meja. Zato sta obe državi sklenili sporazum o arbitražnem urejanju meje, ki je začel veljati 27. novembra 2010 in na katerega se sklicuje tudi pristopna pogodba Hrvaške k Evropski uniji (Aneks št. 3, poglavje 5). Gotovo je, da vse odločitve arbitražnega sodišča ne ustrezajo našim pričakovanjem, ki jih imamo za upravičena, vendar smo zavezani dolžnosti, da jih sprejemamo in pričakujemo, da bo enako storila tudi druga stran. Odločitev omenjenega sodišča je mogoče razumeti na različne načine, v okviru dolgoročnih prizadevanj za prijateljsko sobivanje pa kot primeren način za mirno reševanje odprtih mejnih vprašanj. Ko si prizadevamo za sožitje in sodelovanje med narodom, se zavedamo, da ju bo mogoče ohraniti in razvijati le, če bo meja z ustreznimi zakonskimi akti in sporazumi ustrezno določena. Zato pozivamo obe vladi, politike in civilnodružbene organizacije,

da v duhu miru in sodelovanja sprejmejo in spoštujejo odločitev sodišča in jo na obeh straneh meje v medsebojnem dialogu in v doglednem času uresničijo ter poskrbijo za vse, ki jih bo omenjena odločitev prizadela. Pričakujemo, da bosta tako Cerkev na Slovenskem kot tudi Cerkev na Hrvaškem lahko uskladili meje škofij in s tem prispevali pomemben delež k uresničitvi odločitve arbitražnega sodišča. / Msgr. Stanislav Zore OFM, ljubljanski nadškof metropolit in predsednik Komisije Pravičnost in mir pri SSK

V SNG Nova Gorica / Koprodukcijska predstava: Barufe

Vročekrvni prepirljivci ob razvnetih strasteh

Prepirljivi, vzkipljivi, hrupni, kričavi, jeziki, zamerljivi, ljubosumni, pretepaški, zmeraj pripravljeni potegniti iz žepa nož ali zgrabiti kamen, da bi ga komu zalučali v butico, takšni so ribiči in njihove žene, katerih ognjevitte zdrahe zaradi opravljenih žensk in ljubosumnih moških zubljev se včasih neustavljivo razvnamejo zaradi puhlih vzrokov, kot sta podarjena sladkorna pena ali ponujeni ščepec tobaka. Taki so ribiči in njihove prav tako na prepir in neusmiljeno lasanje pripravljene žene v novi odrski postavitvi slovitega in izredno popularnega komedijskega dela imenitnega beneškega komedionografa Carla Goldonija (1707-1793), *Le baruffe chiozzotte* (1762), ki se v slovenskem prevodu glasijo *Pri-morske zdrahe*, *Zdrahe v Chioggi*, *Čožotske zdrahe*, v hrvaškem jeziku pa *Ribarske svađe*. Najnovejša uprizoritev te od strasti pre-

pod iskrečo se režijo Vita Tauferja, ambientalno premiero na Martinčevem trgu v Kopru, 21. junija 2017, 23. junija pa v Pulji na dvorišču Zgodovinskega in pomorskega muzeja Istre. V ne-

delju, 25. junija 2017, pa sta jutranja nevihta in oblačno nebo preprečila, da bi v popoldanskih urah zaživela še v amfiteatru gradu Kromberk. Z nič manjšo silovitostjo in učinkovitostjo se je z vso temperamentnostjo, ki jo nosi v sebi zaradi nabrite režije in izjemnih igralcev, isti dan razživela na velikem odru SNG Nova Gorica. Na njem so na tribunah v "štirikotniku" sedeli tudi gledalci, da so kot na boksarskem ringu od vseh strani lahko spremljali prepire, ki so se vrstili ob namazanih jezikih ribičskih žena in ob prekipljivi razvnetosti strastnih ribičev, ki se z barkami vrnejo domov po bogatem ulovu vsakorvstnih rib. Režiser Vita Taufer se je po šestnajstih letih spet spopadel s tem Goldonijevim delom – l. 2001 ga je pod naslovom *Zdrahe* režiral prav v SNG Nova Gorica – in povzel tedanjo učinkovito zamisel predstaviti te ognjevitte prepire na ringu (asketska, a

učinkovita scena scenografa Vrancan Kumarja). Tokratna uprizoritev je še bolj obarvana z mediteransko ognjevitostjo, saj, kot povedano, igralci izhajajo iz štirih različnih primorskih gledališč, a kljub temu se enkratno ujemajo med seboj, zato igra steče kot po olju. Dodatno privlačno barvitost priliva predstavi jezikovna mešanica, ki se kot sledeči si morski valovi razliva iz ust izvrstnih igralcev. Goldonijevo dogajanje, umeščeno v obmorsko mestce Chioggia, je Taufer v predbi Predraga Lucića (prevajalci so Daniel Malalan, Petra B. Blašković, Patrizia Jurinčič Finžgar, Nataša Ralijan) prestavil v naselje na obalo nekdanje avstro-ogrske monarhije, tako da se v njej izredno domiselno in povsem razumljivo prepletata hrvaško in slovensko istrsko narrečje, vanju pa se vrivajo še madžarske, italijanske in nemške primesi. Tako tudi jezikovna bablonska zmešnjava čudovito odraža tedanjo stvarnost, ki pa metaforično odslikava tudi današnjo multietnično realnost. Kot tedaj tudi zdaj si oblast na vse kriplje prizadeva čim bolj izkoristiti malega človeka, ki se bori za preživetje ob trdem delu, medtem ko se oblastniki lepo imajo ob pogrnjenih mizah in si izmišljujejo zmeraj nove davke, da bi iztistili iz ubogih davkoplačevalcev še zadnjo paro. Čeprav so v ospredju Tauferjevga dognanega režijskega koncepta prav ribiči in njihova zelo na-

turalistično obarvana ruvanja, suvanja, kosmata zmerjanja ..., je kar dobro razbrati tudi to manipuliranje z malim človekom, ki si ne zna pomagati. V predstavi, katere uradna premiera bo v SNG Nova Gorica na začetku nove sezone, 21. septembra 2017, komedijske like, živo, s povsem realističnim orisom in z ognjevitostjo, izrazito mimiko, s poudarjenimi kretnjami in strastnim čutnim nabojem upodablja Jojmir Lešnjak Gojc-Tone, Marjuta Slamič - Paškua, Maša Grošelj - Lucijeta, Rok Matek - Pepi, Iztok Mlakar - Serdo, Petra B. Blašković - Libera, Patrizia Jurinčič Finžgar - Urša, Nika Ivančič - Keka, Luka Cimprich - Šime, Kristjan Guček - Đovanin, Igor Štamulak - Isidor, Andrej Zalesjak - 1. stražnik, Gorazd Žilavec - 2. stražnik. Na električno kitaro virtuosno

uvaja prizore kitarist Damir Halilić Hal, tudi avtor glasbe. Igralci imenitno prepevajo songe (avtorja sta Predrag Lucić in Iztok Mlakar) v tipičnem istrskem ljudskem slogu in povrh še plešejo nekakšno kolo, kar še obogati že itak igralsko razkošno predstavo teh krstno izvedenih *Baruf*, ki imajo vse značilnosti, da postanejo še ena izmed uspešnic režiserja Vita Tauferja. Na svoji bleščeči režijski poti je namreč našel nešteto priznanj in nagrad. Za uspeh predstave so zaslužni seveda tudi kostumografinja Barbara Stupica, ki je v kostumih ujela duha časa, oblikovalec svetlobe Jaka Varmuž in oblikovalec maske Matej Pajntar. Pri uprizoritvi sta sodelovala še asistent režiserja (študijsko) Izidor Čok in asistentka kostumografinje Ana Žerjal.

IK

Nova naloga za mlade raziskovalce

Arhitekture slovenske prisotnosti na spletu

Slovenska manjšina je s svojo prisotnostjo in dejavnostjo pomembno zaznamovala in še vedno zaznamuje življenje na ozemlju, na katerem živi. Ta navzočnost je vidna, slišna in nasploh občutena na najrazličnejših področjih; s tem delom želimo pritegniti pozornost na eno izmed teh: arhitekturo. Seveda ne mislimo na arhitekturo le kot na stavbarstvo, ampak tudi na vse tiste posege, ki vplivajo na oblikovanje okolja bodisi, kar se tiče njegovega videza, bodisi, kar se tiče njegove funkcionalnosti. V tem smislu je slovenska manjšina med zgodovino svojega obstoja pustila in še vedno pušča pomembno sled.

Cilj projekta je seznaniti čim širšo publiko z arhitekturami, ki označujejo slovensko prisotnost, da bi pri čim več ljudeh vzbudili radovednost, da si jih ogledajo, in zanimanje, da spoznajo njihove ustvarjalce, tj. slovensko manjšino. Da bomo dosegli zastavljeni cilj, bomo najprej evidentirali najznačilnejše in najzanimivejše arhitekture slovenske prisotnosti, ki se nahajajo na ozemlju, na katerem

je naša manjšina naseljena in ki gre od Jadranskega morja do Julijskih Alp. Evidentirane arhitekturne zanimivosti bomo primerno slikali oziroma filmali. Kjer bo to mogoče in primerno, se bomo posluževali tudi tehnike slikanja oziroma filmanja z droni, kar bo omogočalo pogled na te zanimi-

vosti iz nenavadne in zelo zanimive perspektive, ki dovoljuje v enem pogledu ujeti še tisto, česar navadna slika ne zmora prikazati. Vse skupaj bomo postavili na spletno stran, ki bo delovala na računalniških, na pametnih telefončkih in na tablicah. Dokumentacijo bomo opremili s primernim pojasnjevalnim besedilom in glasbeno podlago zlasti v obliki petja; tako ne bodo uporabniki samo gledali sledo-

ve slovenske prisotnosti, ampak tudi poslušali glas manjšine.

Prikaz omenjenih zanimivosti bo posebej prilagojen za osebe s posebnimi potrebami. Spletna stran bo dostopna v štirih jezikih: slovenščini, italijanski, nemščini in angleščini.

Možna bo:
- uporaba v živo
- brskanje po spletni strani
Temu bo sledila izbira med:
- za vse
- namenjeno osebam s posebnimi potrebami (kjer se predpostavlja, da bo ogled / poslušanje potekal ob prisotnosti staršev ali druge usposobljene osebe).

Uporaba v živo
Kjerkoli se bo kdo nahajal, seveda bo morala biti dostopna internetna povezava, bo lahko na tablici ali pametnem telefončku, ki bosta morala biti opremljena z GPS lokatorjem, odprl spletno stran, ki bo za to namenjena. Pritisniti bo moral na gumb in aplikacija mu bo sporočila, kje so, glede na točko, kjer se nahaja, najbližje dosegljive arhitekture, ki značijo slovensko prisotnost: tako si jih bomo lahko šli ogledat v živo ali po spletu.

Brskanje po spletni strani
Porabniki si bodo lahko kar doma, po spletu, ogledali arhitekture slovenske prisotnosti.

Ronkah veselijo spodbudnih podatkov v prvih mesecih letošnjega leta. Do konca maja so zabeležili 6 % več prometa kot lani, junijski obeti pa kažejo na še dodatno izboljšanje. Zato je do konca leta realno pričakovati, da bo potnikov 840.000. Veliko bo seveda odvisno od donosa poletnih mesecev, ko je glavno letališče Furlanije Julijske krajine povezano s sedemnajstimi letališči (dve rimski, Milan, Olbia, Trapani, Bari, Neapelj, Catania, London, Bruselj, München, Reykjavik, Valencia, Tel Aviv, Barcelona, Madrid in Minsk). Linijskih in čarterskih letov je 100 na teden. Družba, ki upravlja ronško letališče, je pripravila ambiciozen štiriletni industrijski načrt za obdobje 2016-2020. V njem je kot glavna opora za nagel razvoj navedeno intermodalno središče. Celoten projekt je vreden 17,2 milijona evrov. Financiranje je v razmerju 14:3 porazdeljeno med javnimi in zasebnimi investitorji, pri čemer bo Dežela Furlanija Julijska krajina prispevala 4,3 milijone. Dela bodo izpeljala tri namensko povezana podjetja s sedežem v Furlaniji Julijski krajini.

ARC/VP

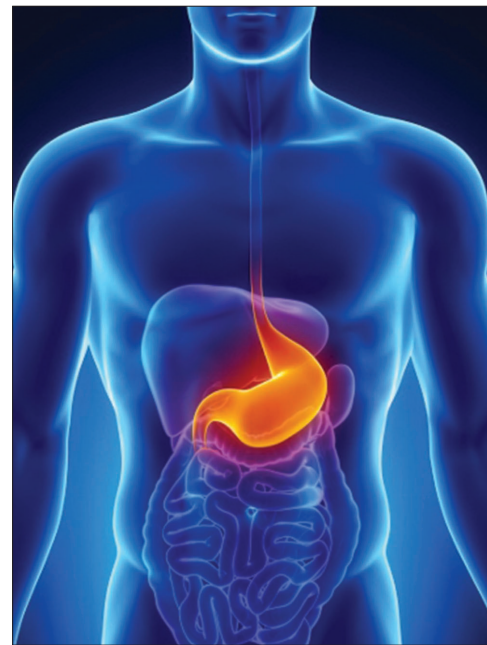
Bolezen današnjega časa, ki je nismo še premagali

Rak na želodcu med najzahrbtnejšimi vrstami raka prebavil

Za rakom na želodcu, ki je med najzahrbtnejšimi vrstami raka prebavil, v Sloveniji zboli več kot 470 bolnikov letno, bolezenski znaki pa se pojavijo razmeroma pozno, ko je bolezen razširjena že drugod po telesu. Ključnega pomena je zato njeno zgodnje odkrivanje, opozarjajo v Slovenskem združenju za gastroenterologijo in hepatologijo. Slovenija sodi med države s srednjo do visoko stopnjo pojavnosti raka na želodcu. "Pri nas na dva milijona ljudi zboli 471 bolnikov, na žalost pa 72 odstotkov bolnikov kljub intenzivnim prizadevanjem kirurgov, onkologov in radioterapevtov ne preživi svoje boleznin in v letu do dveh umre," je na novinarski konferenci povedal specialist internist gastroenterolog Bojan Tepeš, sicer predsednik Slovenskega združenja za gastroenterologijo in hepatologijo.

Več kot 400 življenj na leto bi lahko po njegovih trditvah rešili z novim preventivnim programom. Slovenski gastroenterologi namreč predlagajo, da bi v Sloveniji uvedli novo presejalno testiranje na okužbo z bakterijo *Helicobacter pylori*, ki je po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije odgovorna za nastanek kar 89 odstotkov vseh rakov na želodcu. Po trditvah Tepeša je v Sloveniji z njo okuženih več kot 25 odstotkov ljudi, večina pa se jih okuži do šestega, največ desetega, leta starosti. "Praktično vsi, ki nosijo

bakterijo v sebi, imajo v želodcu kronično aktivno vnetje, vendar ga večina ne čuti in ne zazna, da je z njimi kaj narobe. Če takšno stanje traja 30, 40 let in okužba se lahko v treh odstotkih razvije v rak na želodcu," je pojasnil Tepeš. Dodal je, da se okužba prenaša z umazanimi rokami preko ust, ko, denimo, starši prežvečijo hrano, preden jo

dajo otroku.

Ker je nemogoče ugotoviti, pri kom se bo rak na želodcu razvil, predlagajo, da bi okužbo na bakterijo ugotavljali z navadnimi krvnimi preiskavami pri 19- in 20-letnikih v okviru sistematskih pregledov ob zaključku srednje šole. Če bi bil test pozitiven, potem bi preverjali še dejansko prisotnost okužbe v želodcu z dihalnim testom, družinski zdravnik pa bi pričel z morebitnim zdravljenjem, je pojasnil Tepeš. "Znanstveno dokazano je, da, če odstranimo

okužbo s to bakterijo, je možnost za nastanek raka na želodcu za 50 odstotkov manjša," je poudaril. Specialist internist gastroenterolog Borut Štabuc je pojasnil, da zdravljenje okužbe poteka 14 dni z dvema močnima antibiotikoma, pri čemer je izredno pomembno, da se zdravljenje ne prekine. In čeprav je glavni krivec za razvoj raka na želodcu omenjena bakterija, je Štabuc še opozoril, da so dejavniki tveganja za nastanek bolezni tudi preslana hrana, kajenje in pitje alkohola. V združenju si že od leta 2009 prizadevajo, da bi njihov predlog podprli tudi predstavniki države in prižgali zeleno luč za njegovo izvajanje na nacionalni ravni. Potem ko so prvotni predlog leta 2011 zavrnili, so februarja letos pripravili novega, ki ga je že podprl razširjeni strokovni kolegij internističnih strok. "Zdaj čakamo na obravnavo na zdravstvenem svetu. Upamo, da bo do konca

leta tudi to za nami in želimo si, da bi s tem programom pričeli čim prej," je še povedal Tepeš. O tem, kako pomembna je preventiva, o čemer priča že program Sviti, in zgodnjem odkrivanju raka na želodcu, bodo sicer vse do sobote razpravljali na mednarodnem kongresu, ki bo na enem mestu združil več kot 400 zdravnikov specialistov iz več kot 20 evropskih držav, tudi več tujih predavateljev pa bo predstavilo najnovejša dognanja na tem področju.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (160)

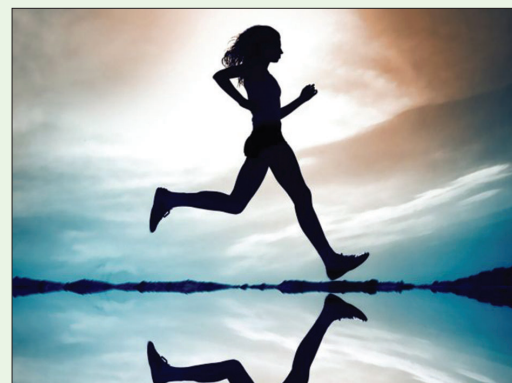
Kako točno deluje naturopatija? (1)

Veliko ljudi mi vsak dan piše po elektronski in navadni pošti, veliko ljudi vsak dan obišče mojo ambulanto. Vsak bi se rad pozdravil, odpravil bolezen, bolečino, utrujenost, degenerativno obolenje. Vsakega sprejemam in se kar najbolje potrudim, da mu pomagam s spodbujanjem, da si sam pomaga. Ko človeku poveš način, kako si lahko doma sam pomaga, si ne more več zatiskati oči in mora prevzeti

odgovornost za svoje stanje in mora začeti delati. Človek se zave, da je lahko akter svojega zdravja, da lahko vsak dan hrani bolezen ali zdravje in takrat se mu svet obrne, takrat razume, da ima moč in da nosi odgovornost do sebe in svojega telesa. Oče medicine Hipokrat opozarja: "Hrana naj bo vaše zdravilo in vaše zdravilo naj bo vaša hrana". Naturopat krepi posameznika predvsem s hrano, in sicer s takimi živili, ki hranijo zdravje, ne bolezni. Človeško telo mora biti trdno, močno, fleksibilno, elastično, čuječe, dovezno, rahlo in trdno hkrati. Kako je to mogoče? To so zakoni narave – človeško telo mora postati del narave, mora se zlit skupaj z naravo, z njo zadihati in jo razumeti. Živo bitje, ki najdlje preživi na svetu, je tisto, ki je najbolj prilagodljivo, to nam velevajo že evlucijski zakoni. Naše telo si lahko predstavljamo kot vodo, ki teče brez premora, energija v našem telesu se nenehno

pretaka in življenje je energija. Torej bi lahko energijo, ki teče po našem telesu, primerjali z vodo; ko na vodno strugo pade kamenje, strugo izmaliči, jo predrugači, a voda teče naprej, počasi, nežno in neslišno najde drugo pot, pot napredka, pot nadaljevanja.

Enako je naše telo – večina se nas rodi zdravih, energija se po telesu pravilno in harmonično pretaka. Ko nenadoma zbolimo, nastopi pregrada in energija

po telesu ne teče več pravilno, kar navadno občutimo z bolečino. Kaj storiti? Vzpostaviti je treba ravnovesje na nežen, enostaven, skoraj neslišen način. S hrano. Hranimo se vsak dan, vendar sta mogoči obe možnosti: lahko hranimo bolezen in pregrade,

lahko pa zdravje. Velikokrat poudarjam moč zdrave večerje, ki je najpomembnejši obrok celega dneva, saj nas lahko zaisa ali pa ne. Najboljša večerja je bazična oziroma alkalna, nevtralna, ki nikakor ne hrani bolezni. Najraje svetujem zelenjavno juho. Velikokrat mi ljudje rečejo: "Gospa Erika, zelenjavna juha meni za večerjo ne 'paše', je premalo!"

/ dalje
www.saeka.si

Letalski promet v naši deželi

Ronke ciljajo na milijon potnikov leta 2018

Letališča v Ronkah se je v lanskem letu poslužilo dobrih 700.000 potnikov, cilj za letošnje in prihodnje leto pa je postopna rast čez milijon. Da je to mogoče, sta prepričana tako generalni direktor aerodroma Marco Consalvo kot predsednica Furlanije Julijske krajine Debora Serracchiani, glavna razpravljalca na prvem srečanju Trieste airport workshop, ki so ga priredili v Ronkah ob navzočnosti več kot 200 predstavnikov številnih letalskih družb, zavodov za turizem in potovalnih agencij iz Italije, Avstrije, Hrvaške in Slovenije. "Letališče potrebuje večjo prepoznavnost in boljši dostop", je ocenila Serracchianijeva, ki je januarja letos ob položitvi temeljnega kamna napovedala, da bodo v Ronkah do prihodnje pomladi zgradili intermodalno postajo, v katero bodo zaobjeti avtobusni terminal s 16 linijami, dve parkirišči s skupno ka-

paciteto 1.500 parkirnih mest in povsem nova železniška postaja. Ta bo primerna tudi za visokohitrostne vlake, tako bo to še dodatna prednost ronškega aerodroma, ki bo edino letališče z neposredno železniško povezavo. "Obetamo si, da bi se povezali tudi s slovenskim železniškim omrežjem, o čemer že tečejo pogovori s Slovenijo", je povedala Serracchianijeva, ki pričakuje, da bo glavno letališče Furlanije Julijske krajine razširilo svoj domet potnikov. K temu naj bi po njenih besedah pripomogla tudi razširitev avtoceste A4 na odseku do Benetk. Razvojne možnosti letališča je v konkretne številke pretvoril generalni direktor Consalvo, ki je navedel, da letni potencial zaposlovanja 2,5 milijona potnikov. Pot do maksimalnega izkoristka lastnih kapacitet je še dolga, a že leta 2018 bo po Consalvovih napovedih mogoče prešteti milijon potnikov. Za zdaj pa se v

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 000000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRRESO naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - Pzza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publitar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publitarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebnostne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC. Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu. Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 4. julija, ob 14. uri

Matajur

Cvetje, nori razgledi in kočja iz pravljice (2)

Ena najlažjih in najbolj raznolikih poti na vrh Matajurja, predvsem če imamo manj časa na razpolago, če je pre vroče ali nam preti nevihta, vseeno pa nočemo po običajni stezi do cerkvice, je krožna pot mimo Doma na Matajuri. Izhodišče je, kot vedno pri koči Pelizzo, do koder se lahko udobno pripeljemo z avtom ali pa, če imamo voljo in kondicijo, pripešačimo iz vasi Matajur. Kočo, ki je kljub lahkemu dostopu po asfaltirani cesti pozimi zaprta, so dokončali leta 1975 in jo po imenovali po znanem lokalnem politiku Guglielmu Pelizzu, ki je dal sicer tudi pobudo za njeno izgradnjo, odprtja pa ni dočkal, saj je umrl leto prej. Odprtja je poletni, nudi hrano in pijačo, od tod do vrha pa je le dobrih 300 m višinske razlike. Nekdaj je bilo tu tudi smučišče, zaradi zelenih zim pa so ga zaprli in na srečo odstranili vso odrabljeno infrastrukturo. Vrh Matajurja, Babe, je spet zaživel v zelenju in trate so ponovno zacvetele.

Z možem sva se mimo kočje povzpela po stezi, ki vodi proti vrhu. Ljudi, tudi družin z otroki, je tu veliko, pot je lepo shojena, v dežju blatna, za moje okuse je seveda prekratka, saj si v pičlih 45 minutah na cilju. Premalo seveda, razen v zimskih mesecih, ko je tu, v samotni, z derezami na nogah, božansko lepo. Kot bi se po ledeni cesti vzpenjal naravnost v objem nebes. Tokrat sva se steze držala le do križišča s potjo, ki pelje proti Livku in zavije nekeje čisto pod vrhom desno. Prednosti pri tej izbiri je več.

Izogneš se množici, ki se drži navadne poti in v nekaj minutah si sam v divjini, sredi prelestnih razgledov, zelenih pobočij in cvetja. Da, cvetja, kajti tega je na Matajurju na pretek, kot bi Bog ustvaril vrt nad beneškimi dolinami. Cveti vsepovsod in v najrazličnejših barvah, vsak planinec tu upočasni korak, da se naužije lepote. Kdor ga ima s seboj, potegne iz nahrbtnika še fotoaparata. Take bohotnosti ne srečaš zlepa. Za trenutek se ti zazdi, da si v raju, da je dolina daleč spodaj. In zaduhaš, predvsem ker neznosna poletna vročina, ki pesti Furlanijo, tu zgoraj hitro popušča, nebo je modro in čisto, visokogorski zrak pa deluje kot poživilo. Ah, gore! K tisti sorti ljudi spadam, ki bi se, ko zadihajo visoko nad oblaki, najraje nikoli več ne vrnili v dolino.

Pot, ki se je prej strmo vzpenjala navzgor, je zdaj položna, veliko je rastlinja, razveseljujejo naju barve in za vsakim vogalom nas čaka presenečenje. Koliko cvetja premore ta beneški velikan! In koliko je malin, brusnic in borovnic, ki obetajo poletni posladek! Na levi se breg strmo vzpenja, na desni se odpirajo razgledi. Čez Benečijo in Furlanijo do morja, nekeje pred nama slutnja Slovenije, z razkošjem gozdov in Soške doline. Čez nekaj manj kot pol ure smo na križišču. Glavna steza se nadaljuje do Livka, mi se pa po ožji poti levo začnemo ponovno vzpenjati po grebenu navzgor. Poskakujem čez skale, vzpon pa vendarle ni težak in veliko manj strm je, kot po navadni poti. Svet pred nami je odprt, širi-

na brez konca, saj pokrivajo vrh Matajurja obsežne travnate površine z nekaj apnenca. Gozd se konča približno na 1300 metrih, tristo metrov pod vrhom. Struktura tal in podnebje omogočata, da se tu srečujejo alpski, balkanski in mediteranski svet. Pobočje je z vzponom vse bolj odprto, obzorje se širi na vse strani, do Gradeža, Benetk, Savudrije, po vsej zgornji Soški dolini do naših ljubljenskih Julijcev in tam daleč z vrha je slutnja Tur in Dolomitov. Poezija gore, ki je daleč najvišja v okolici. Mir

večnosti in sanje o neskončnosti. Matajur je lep zaradi cvetja in prostranstev, zaradi neba in sonca, zaradi svežine in zelenja. Zaradi apnencev in dolomitov, iz katerih je pogorje nastalo, je vsa travnata pokrajina izredno razgibana, skale molijo v nebo vsepovsod, pobočje je ponekod rebrasto. Kamene skulpture rišejo na prostrane visokogorske pašnike zanimive vzorce, spomenike naravi, vetrovom in svobodi.

Na vrhu, smo nad 1600 metri visoko, je kljub množici postanek

obvezen, pa četudi je kapelica, posvečena Kristusu Odrašeniku, po navadi zaprta. Zgrajena je bila čisto na začetku prejšnjega stoletja, porušena pa med prvo svetovno vojno. Na razvalinah so pozneje zgradili novo, 2. septembra leta 1962 jo je blagoslovil videmski nadškof msgr. Zaffonato, štiri leta kasneje pa so člani beneške Planinske družine spet postavili kamen s slovenskim napisom Brezmadežni, ki so ga uničili nacionalisti. Benečani... niso jih izkoreninili viharji, nanje je pritiskala meja, a se ne dajo.

Sonce je že nizko, ko se z možem posloviva od vršacev in neba in se po udobni in lahki poti spustiva

selila v Idrijsko dolino, so nas nekateri prijatelji povabili, naj tudi midva prevzameva prostovoljno delo pri koči in naj se pridruživa beneškemu planincem. Seveda bi bilo lepo, zamikalo me je, a kdor me pozna, ve, da mi časa vedno zmanjkuje, da imam prijatelje vsepovsod in nisem nikjer doma. Žal, tudi na Matajurju ne. Žal...

Dom na Matajuri živi in obstaja samo zaradi prostovoljnega dela. Zahvala zanj gre požrtvovalnim domačinom, ki od zadnjega parkirišča peš nosijo do kočje hrano in drva, po vodo pa hodijo k bližnjemu izviru. Čeprav je pokrajina skoraj kraška, je izvir v naročju Matajurja kar nekaj. Ni slučaj, da izpod gore izvirajo številni vodotoki, ki potem ustvarjajo pahljačasti niz dolin... Benečijo. Dom na Matajurju je lep in prijeten. Ob začetku vsake sezone Benečani poskrbijo za čiščenje, beljenje in temeljito prenovijo vseh prostorov. In, če boste obiskali to nadvse prijazno in gostoljubno planinsko postojanko, boste glede vsega prijetno presenečeni. Dom na Matajuri je dom v pravem smislu besede. Dom odprt vsakomur, dom, v katerem čaka vsakogar nasmeš, dom poln otroškega vrisa in veselja. Dom, kjer se peče kruh in diši po domačem.

Ko sva z možem vstopila, sva bila prepričana, da je hudo težko vzdrževati stavbo, ki je oddaljena dobre pol ure od zadnje prevozne ceste. Še posebno težko, če lahko računaš samo na prostovoljno delo. Prijetno nas je presenetilo vse. Domačnost predvsem. V Domu na Matajuri diši po kruhu, po palačinkah. Po domači hrani. In vse je tako čisto, tako prijazno, kot je lahko samo "doma". Sedeva in gledava, kako nama Tina, ki je sicer doma na Bovškem, reže kruh, takega že dolgo, zares dolgo nisva videla in jedla. Domač, dišeč, hrustljiv kruh, medtem ko se zgoraj podijajo in igrajo otroci. Niso moji,

pove, od sosedov so. Tako radi pridejo sem gor. Skozi okno nas prijetno greje sonce, v velikem "špargertu" še prasketa ogenj, jota se greje za naju. Ne mudi se nama. Kot bi prišla domov in bi Tino od nekdanje poznala. Pojeva še slaščico in spijska likerček. Domač seveda. Ker sva nerodna in tu še nisva bila, vprašava za račun. Dandanes ti povsod prinesejo račun. Živimo v časih, ko je denar vse. Tina pa se smeje. Imamo samo prostovoljne prispevke, nama pove in pokaže na škatlo v kotu.

Drugačen svet, pomisliva z možem in lepo nama je, ko potiskava denar skozi špranjo. Kako lep bi bil svet, če bi slonel le na prostovoljnem delu. Brez kotacij na borzah, brez tega pehanja za dobičkom. Kot v pravljicah pač. Kot tam, kjer se zares počutiš doma.

Pozno je že, ko se posloviva od Tine z obljubo, da bova še prišla. Krožno pot nadaljujeva s spustom do zgornje Mersinske planine, kjer umetno jezero daje pokrajini še poseben čar. Razgled je tudi tu enkraten, pozdravljajo nas Dolomiti in pogorja Veneta, cvetja in sonca pa je v zavetnem objemu matajurskega vrha na pretek. S planine gremo po skoraj ravni stezi po zelenem, razglednem pobočju do kočje Pelizzo, kjer nas čaka avto. Niti dve uri sproščene hoje ni za nami, nobene utrujenosti, vračamo pa se polni energije in vtisov. V prepričanju, da je Matajur gora, na katero se vsakdo vrača. Da ponovno prehodi priljubljeno pot ali da išče novih dogodivščin v naročju velikana, ki je za Benečane božanstvo, dom in simbol. Matajur ni samo koničast vrh, Matajur so planine, so gozdovi, so ljudje, ki so tu na vrhu skupaj praznovali konec meje in ki verjamejo v boljši svet. Matajur je gora v pravem pomenu besede, je cilj, je srce Benečije.

Suzi Pertot

V prihodnje brez prvoligašev Naš šport odslej brez A lig

Naša športna srenja ostaja brez prvoligaških prizorišč. Lani so se A1 ligi v hokeju na rolerjih odrekli pri openskem športnem društvu Polet z ekipo Kwins, te dni pa je sklep o odpovedi ženski ekipni A2 ligi v namiznem tenisu obelodanil športni krožek Kras. V Zgoniku bomo torej priča le

igre Martina Milič sporočila upravi, da ne bo več igrala, tako da je zmanjkal eden od treh stebrov, ostala dva sta Eva Carli in sestrična Katja Milič. V odboru so ocenili, da bi tako za igranje v A2 potrebovali še eno kakovostno igralko, zunanjih okrepitev pa ne nameravajo jemati. Že vrsto let namreč SK Kras raje kot v tujke vlaga – že tako majhen proračun – v trenerja in mladinski pogon. Zato so se raje odpovedali A2 ligi in bodo nastopali z dekleti v B ligi,

pogonu je bil potrjen slovaški trener Dušan Michalka, ki je v Zgoniku že kot doma. Minula sezona je za sijajno generacijo, ki je barve društva in slovenskega športa v Italiji zastopala zadnjih 20 let (s Katjo in Martino), torej menda pomenila slovo od najvišje tekmovalne ravni, katero bo v prihodnje, roko na srce, izjemno težko spet doseči. V bistvu prave zamenjave pri puncah ni, v klubu ugotavljajo, da je že nekaj sezon precej več perspektive pri dečkih.

Kakorkoli že, pa verjamemo, da se zgodba o uspehu Krasovega namiznega tenisa, ki se je začela že v letih 70 s Sonjo Milič, nadaljuje. So tudi manj uspešna obdobja, kar je naravno, toda ne pozabimo, da je po padcih športni krožek večkrat spet vstal, ne nazadnje je bil v preteklosti z ženskami v finalu za ekipni državni naslov in v različici evropske Lige prvakov. V dneh, ko je pronicnila vest o odpovedi A2 ligi, pa je zelo pomemben dosežek v svoji bogati karieri požela 38-letna Katja Milič, ki je v Terniju prvič doslej osvojila

državni naslov druge kategorije. Veliko priznanje za športnico, ki jo od nekdanje, pa tudi danes, ko ima že velike otročke, krasi čisto profesionalen pristop do treninga in tekmovalnosti. Zanimivo, v finalu je bila boljša od... dolgoletne soigralke Eve Carli.

HC

še B, C in D ligam, potem ko smo si lani lahko v živo ogledali nastope v najvišji ženski A1, iz katere so dekleta naposled izpadle.

Kot običajno so odločitve iz društvenega odbora pri Krasu utemeljene z doslednostjo klubske politiki, od katere ne odstopajo. V bistvu je nosilka

s tem da se je po takem sklepu društva Eva Carli odločila, da bo pri tridesetih nadaljevala kariero pri ekipi Alfieri di Romagna v Forliju v A2 ligi. Katja Milič pa je sklenila, da ostane zvesta Krasu in bo igrala med drugoligašicami, ker pravilnik to dovoljuje, pa najbrž tudi v moški C1. V klubske

Predloka je dobila velik vitraj

Sodobno in lepo v starodavni cerkvi

V Predloki, kjer so na pokopališču ob cerkvi našli najstarejše slovanske grobove v Istri, so imeli veliko slovesnost ob 950-letnici prve omembe vasi. Daljnega leta 1067 je Loka, verjetno najstarejša slovanska prazupnija v Tržaški škofiji, iz rok kralja prešla pod Freisinškega škofa. Cerkev se ponša z najstarejšim zvonikom v Istri (1461), ki ga je zgradil mojster Benko iz Sočerge. O tem govori glagolski napis pri vhodu v cerkev. Slovesno praznovanje je dopolnil upokojeni koprski škof Metod Pirih, ki je za glavnim oltarjem blagoslovil nov vitraj mladega umetnika Lana Seuška. Koprski akademski kipar je že pred štirimi leti cerkev sv. Janeza Krstnika obogatil z reliefom Razodetja na gori v kamnu. V cerkvi se je pokazala potreba po osrednji upodobitvi v prezbiteriju za oltarno mizo. Ker so v cerkvi že obstajali vitraji, ki predstavljajo zgodbo Janeza Krstnika, je župnik Milan Stepan Seuška naprosil za barvno okno z motivom rojstva Janeza Krstnika, ki ga praznujemo 24. junija, dan pred dnevom državnosti. O vitraju, na katerem je upodobil Krstnikove starše, Zaharijo in Elizabeto, je pose-

bej za Novi glas povedal: "Pri rojstvu Janeza Krstnika se pokaže, da je edina, ki ima ustvarjalno moč, Božja beseda". Na vprašanje, kako je Janeza Krstnika povezal s slovenstvom, je Seušek dejal: "Jezus pravi, da je pot,

resnica in življenje. Zato gledam na slovenski narod z upanjem. Dokler bodo v Sloveniji ljudje, ki bodo iskali resnico, ljudje, ki bodo iskali pot, ljudje, za katere je življenje vrednota, ki ji ni enake, do takrat se za slovenski narod ne bojim. Za-

radi te povezave rojstva Janeza Krstnika in naše domovine sem tudi vitraž naredil v barvah slovenske trobojnice".

Lan Seušek veliko razmišlja o slovenski družbi in o tem tudi glasno govori. Na družbenih omrežjih pričuje o vrednotah, ki se zdijo v slovenskem krogu umetnikov precej eksotične. Trdi, da mora umetnost biti lepa, dobra in razumljiva. Tako kot je umetnost definiral že slavni Aristotel. Seušek opaža prazne galerije, ki kažejo, da se ljudje za umetnost ne zanimajo pretirano. Hkrati pa je po njegovem mnenju umetniško izražanje postalo preveč hermetično in nerazumljivo. "Umetniški jezik je postal zapleten in nerazumljiv kot jeziki okoli Babilona", je kritičen Lan Seušek. Sin oporečnice, upokojene novinark in publicistke Zlate Krašovec, pove takole: "Še zmeraj verjamem, da človeška duša hrepeni po dobrem in lepem, le da je na naše oči – tudi na moje – padlo dosti prahu in ta prah laži moramo velikokrat obrisati. Ravno zaradi tega ne moremo govoriti o koncu umetnosti, ker nam ta pri tem očiščevanju lahko pomaga. Danes je umetnost potrebna mogoče še bolj kot kdajkoli prej".

Tino Mamić

Mavhinje / 12. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin

Z nagrajevanjem najboljših so se izpeli gledališki večeri (1)

Organizatorji letošnjega, po vrsti že dvanajstega Zamejskega festivala amaterskih dramskih skupin, Športno - kulturno društvo Cero-vlje - Mavhinje, so si v ponedeljek, 26., in torek, 27. junija 2017, privoščili krajši premor, da bi se malce oddahnili. Gledalci so sicer, kot v "lepih starih časih", v ponedeljek, 26. junija, zvečer popolnoma napolnili veliki mavhinjski trg. Tja jih je priklicalo gostovanje Mi-

hove igralske zmožnosti in kakšen je najbolj primeren tekst zanje. Ta naj bi bil čim bolj preprost in jase-n, da ga že ob bralnih vajah razumejo in usvojijo in ga nato zna-ljo tudi lepo in razumljivo podajati na nastopu. Tako bi režiserka igralcem in gledalcem – med ka-terimi niso le vse odobravajoči nonoti, ampak tudi drugi in ko-misija, ki mora oceniti prikazano - prihranila zadrege ob velikih in malih spodrslijah in vrzelih (celo

režijsko vodila po tej vijugasti ko-medijski poti, ki bi jo za spoznanje lahko skrajšala in učinkoviteje pri-kazala ključne trenutke (tudi žen-ska vloga v moški zasedbi ni prili-la olja na komedijsko žerjavico!).

Četrtek, 29. junija 2017

Četrtek večer sta na mavhin-jskem festivalu obogatili dve pred-stavi, odsevajoci zavzeto gleda-liško udeleževanje mladih, ki jih v odkrivanje Talijane umetnosti vodijo prizadevni mentorji, kate-rih resen pristop k delu se odraža v solidnih, dobro pri-pravljenih predstavah.

Prvi so bili na vrsti štirje mladi igralci, Martina Sosič, France-sca Colagiovanni, Dimitri Ger-golet in Lucija Žerjal, tečajniki tečaja lepe govorice za najmlajše, Mali TELEGO, ki ga prire-ja Radijski oder, da bi že otroci spoznavali lepoto slovenskega jezika in se naučili pravilno iz-govarjati in izražati besede in misli. Lučka Susič, ki jo vsi, ki se vsaj malo zanimajo za gleda-liško dejavnost, dobro poznajo kot nadvse prizadevno mento-rico, režiserko in avtorico nešteti-h dramskih besedil, je za mlade igralkice napisala igrice v verzih *Zlata ribica*. Znani motiv je povzela iz ljudske literature in pri-poved, delno obarvano s pristno narečno sočnostjo (v njej se izražata ribič in njegova žena, po-vezovalka in ribica pa v zbornem jeziku), umestila na barkovljansko obalo s pogledom na Miramarski grad in ji nevsiljivo dodala še eko-loško in narodnostni pridih in vanjo vpletla regato Barkovljanko. Strnjeno vsebino z jasnimi spo-ročili so pod režijskim vod-stvom avtorice Susičeve pa še An-ke Peterlin igralci podali gladko, tekoče in jasno, skratka zelo disci-plinirano, tako da so jo z lahkoto lepo spremljali tudi najmlajši gledalci.

Ker je veter dodobra razpihal obla-ke in je mesec nemoteno zrl z ja-snega neba, je druga predstava bi-la lahko na mavhinjskem trgu pod zavetjem starega zvonika. Z odra se je med številne gledalce razlil skrivnostni čar kresne noči. S svojim odličnim gledališkim na-stopom so ga pričarali igralci, mla-di koroški rojaki, ki gledališko umetnost in njene zakonitosti odkrivajo v skupinah ŠTK GRA & Teater Šentjanž – St. Johann v sklopu KPD Šmihel & SPD Šen-

tanž. Štirinajst mladih igralk, ki so imenitno orisale tudi moške li-ke, in en sam igralec (!) je dovršeno prikazalo zahtevno, a tudi med ljubiteljskimi skupinami zelo priljubljeno komedijo *Sen kresne noči* velikega dramatika

ŠTK GRA & Teater Šentjanž, KPD Šmihel & SPD Šentjanž - Sen kresne noči

ni Bunga festivala, ki po uspešnih "etapah" v Sežani in Kopru nadaljuje popotovanje po slovenskih odrih. Zanje je na "satirične" strune zaigrala štiriperesna detelja komikov, ki jo sestavljajo občinstvu še zmeraj priljubljeni režiser in igralec Boris Kobal, znan po svojih ujedljivih strelicah, Franko Korošec, ki ga je širša publika spoznala v vlogi gostilničarja Marka v popularni nadaljevalki *Ena žlahtna štorija* in predstavi *Buh pomagej*, Marko Sancin, ki z Borisom Devetakom vodi oddajo *Radioaktivni val* na radiu Trst A, in mladi Žan Papič, voditelj kviza *Izberi ali poberi* na TV3 Slovenija, ki tudi sam stopa po komičnih poteh. Gledalci, ki se navdušujejo nad tovrstnimi bolj ali manj posrečenimi, večkrat kosmato kritičnimi "skeči" pretežno na rovaš današnje slovenske (zamejske) in družbe nasploh ter človeških tegob, so uživali ob tem gostovanju in se zabavali.

Tekmovalnost pa je spet napolnila mavhinjsko ozračje **v sredo, 28. junija 2017**, ko je sicer grozovit nalič z bliskanjem in grmenjem preprečil miren potek dveh predstav, ki sta si po sili razmer sledili pod velikim šotorom. Tudi vanj je sicer kot v potokih pritekala deževnica. Po platnu bobna-joči dež je dodatno zbegal male igralkice Otroške gledališke sku-pine "Sreda", ki deluje v Slo-venskem dramskem društvu Ja-ka Štoka pod mentorstvom Kim Furlan. Zanje je prav ona napisala igrice *Saj to je noro!*, pripoved o dveh malce mah-njenih znanstvenicah, ki bi ra-di spreminjali muco v žabo..., otroke pa v Spidermane ali morske deklice. Razveseljivo je, da se že v rosnih letih otroci približajo gledališki umetnosti, ki pa zahteva resno, discipli-nirano delo tudi od najmlajših. Ti morajo spoznati in razumeti, da je vsakršen nastop - na festi-valu pa še toliko bolj - zelo po-memben in da se je treba nanj do-bro pripraviti, da bo predstava gle-dljiva in uspešna. Pri tem pa bi se tudi mlade mentorice morale za-vedati, kaj lahko zahtevajo od teh malih igralkice, do kod segajo nji-

zenskem oz. zakonskem razmerju večkrat zaiskri iskrica ljubosumja zaradi upravičenega ali neupravičenega sumničenja. Verkova je sedem igralkice, ki jim manjka ne-kaj odrske kilometrine do homo-genega skupinskega nastopa, tudi

tjanž. Štirinajst mladih igralk, ki so imenitno orisale tudi moške li-ke, in en sam igralec (!) je dovršeno prikazalo zahtevno, a tudi med ljubiteljskimi skupinami zelo priljubljeno komedijo *Sen kresne noči* velikega dramatika

W. Shakespearja (1564 -1616) v skrčeni, a zato nič manj učinkoviti pri-redbi Andreja Roz-mana Roze, ki pre-pušča kar precej pro-stora duhovitim pri-zorom "s štirimi igralci, atenskimi ro-kodelci". V tej "igri v igri" je blestela Anja Smolnik, ki se je s svojo, naravno, privlačno, sočno in barvito igro takoj prikupila gledal-cem. Ti so s smehom spremljali njen živi, živahni opis lika oz. likov, ki ju je in-terpretirala. Tudi ostale igralkice so se izkazale s sproščeno in dovršeno poosebitvijo protago-nistov, edini igralec Jaka Cerar pa je s poudarjeno humornostjo zle-zel pod kožo Tisbe in izzval smeh. Da je vsa uprizoritev tako gladko stekla, nosi gotovo velik delež režiserka Alenka Hain. Z jasno dramaturško razčlenitvijo in režij-skim konceptom je prikazala dva različna svetova: "zemeljskega" s proslavo ob poroki vojvode in voj-vodinje in z ljubezenskimi prigo-dami dveh mladih meščanskih parov ter nevidnega, čarobnega vilinskega, v katerem se v skrivno-sti noči lahko zgodi marsikaj... Res pohvale vredna predstava, ki jo odlikujejo tudi sodobno zasnovani kostumi (Katarina Zalar), do-miselno izbrana glasba z znanim hitom v ritmu rock and rolla ob

lutkarice Jelene Sitar, ki si je zami-slila preprosto, a posrečeno scen-sko podobo in domišljijko boga-te, "iz odpadnega materiala" izde-lane lutke - kot kostumi so nastale ob skupinskem delu - uprizorili igrice *Bikec Ferdinand*, ki jo je spi-sal Murno Leaf. Sitarjeva jo je za potrebe nastopajočih priredila v zgoščeno zgodbo o nežnem bik-cu, ki mu prav nič ni do bikobor-be, raje voha rožice in blažen sedi pod plutovcem. Sedemnajst igralkicev je, kljub močnemu šumenju dežnih kapelj, ki so preprečile gledalcem, da bi nemoteno spremljali besede pripovedovalke, sproščeno in živahno razvilo pravi-ljčno nit ter se z gibom in kretnjami krasno spojilo z lutkami. Tretji na vrsti je bil Mladinski dramski odsek PD Štandrež, ki de-

Mladinski dramski odsek PD Štandrež - Butalci

lutkarice Jelene Sitar, ki si je zami-slila preprosto, a posrečeno scen-sko podobo in domišljijko boga-te, "iz odpadnega materiala" izde-lane lutke - kot kostumi so nastale ob skupinskem delu - uprizorili igrice *Bikec Ferdinand*, ki jo je spi-sal Murno Leaf. Sitarjeva jo je za potrebe nastopajočih priredila v zgoščeno zgodbo o nežnem bik-cu, ki mu prav nič ni do bikobor-be, raje voha rožice in blažen sedi pod plutovcem. Sedemnajst igralkicev je, kljub močnemu šumenju dežnih kapelj, ki so preprečile gledalcem, da bi nemoteno spremljali besede pripovedovalke, sproščeno in živahno razvilo pravi-ljčno nit ter se z gibom in kretnjami krasno spojilo z lutkami. Tretji na vrsti je bil Mladinski dramski odsek PD Štandrež, ki de-

asketsko zasnovani sceni duhovi-to - v sicer malce prepočasnem ritmu - prikazali prigode omeje-nih Butalcev, ki gledalce zmeraj spravijo v smeh. Med izvajalci se je z zavzeto, komično poudarjeno igro, pa tudi lepim solističnim pevskim trenutkom izkazal Pietro Grauner kot bojazljivi policaj Jaka Prismuk.

Ob koncu večera je Mladinska gle-dališka skupina MOSP uprizorila igro *Ta (ne) srečni dan*. Napisala jo je in ob pomoči Maruške Guštin tudi zrežirala poklicna igralka Patrizia Jurinčič Finžgar, ki je še sama nekoč ubirala prve igralske stopinje na mavhinjskem odru.

Tudi na letošnjem festivalu smo našli nekaj novih "tekstopiscev-režiserjev", ki so napisali priložno-stno besedilo za svoje igralkice. To pa se ni zmeraj izkazalo kot naj-boljša izbira rešitev. Verjetno je le bolje, da se mentorji skupin na-slonejo na znane, uprizoritveno preverjene tekste in jih prilagodijo svojim igralkicam. Tudi besedilo Pa-trizie Jurinčič Finžgar ni učinko-valo tako, kot je sama verjetno pričakovala, da bo. Navdih zanj je dobila pri italijanskih commedii dell'arte, ki sicer ima tudi do-ločena "pravila". Kar spretni je tre-ba biti, da v njej vse skupaj ne zvode-ni... V njej nastopajo tipizirani junaki - maske dobro poznanih imen, kot so Colombina, Panta-lone, Harlekin, Brighella... Verjet-no zaradi nujne, pomanjkanja moških igralkicev, je Jurinčičeva spreminila značilne moške like v ženske, a jim ohranila tipične značajske poteze. Gospa Pantalo-ne je izredno skopuška, Harlekina zmeraj kakšno nerodno ušpiči... Komedijski zaplet, v vrtincu kate-rega se znajde Colombino, nata-kar v gostilni Briga me, ki ima tudi vlogo povezovalca dogajanja in si ga kar nekaj žensk želi za moža, ni med občinstvom izzval bog ve kaj smeha, kar je tehten dokaz, da je kljub trudu, ki so ga režiserki in igralci vložili v predstavo in oris posameznih likov, nekaj zaškripa-lo...

/dalje
Iva Koršič

Barvana klapa VZS Mitja Čuk - Pika Nogavička in prijatelji

koncu in igra raznobarnih sve-tlobnih pramenov, ki na golem odru ustvarja in ponazarja ra-zlična prizorišča, ki se smiselno razpotegejo tudi med občinstvo. Le-to je izvrstne igralkice in sode-lavce v zakulisju nagradilo z dol-gotrajnim, navdušenim ploskan-jem. Koroški rojaki so ponovno dokazali, kako je pri njih trdno za-koreninjena gledališka umetnost in kakšen pristop imajo do nje.

Petek, 30. junija 2017

Zaradi dežja, ki je spet oviral pro-gramirani potek festivala, je dolgi petkov gledališki maraton s kar štirimi predstavami moral poteka-ti pod šotorom. Po uvodnih mi-slih tokratne napovedovalke, nižješolske maturantke Maje Gri-lanc, je spored uvedla Barvana klapa VZS Mitja Čuk. V priredbi in režiji Melite Malalan, katere zavzeto in potrpežljivo delo (sku-paj s sodelavci) z osebami s poseb-nimi potrebami zelo dobro poz-namo in cenimo vsi spremljevalci tega festivala, je sedemnajst igralkicev slovenske in italijanske narod-nosti prikazalo dvojezično "le-pljenko" *Pika Nogavička in prija-telji*. Ta simpatična junakinja Astrid Lindgren je igralkice in gle-dalce v družbi drugih znanih pravi-ljčnih junakov pospremila v neizmeren domišljijki svet. S pet-jem, gibom in besedo so nastopa-joči pokazali, koliko jim pomeni stik z gledališko ustvarjalnostjo. Oder so za njimi zasedli izvrstni lutkarji iz Devina, ki ustvarjajo pod okriljem OPZ Ladjica. Pod mentorstvom in v režiji izkušene, za svoje delo večkrat nagrajene

luje pod mentorstvom gledaliških zanesenjakov Daniele Puja in Božidarja Tabaja. V režiji, žal, že pokojnega režiserja Emila Aberška, ki ga vsi pogrešamo, saj ima velike zasluge za rast in razvoj gledališke ljubiteljske umetnosti na Goriškem (kot sta v uvodu po-vedala napovedovalka in ganjeni Božidar Tabaj, čigar besedam je sledil tople aplavz), so uprizorili igro *Butalci*, stekano iz nekaterih pripovedi Frana Milčinskega in prepleteno z avtorsko glasbo Ma-teja Petejana ter vsebinsko po-menljivimi songi, zapetimi v živo. Sedem igralkicev, oblečenih v "stil-ne" kostume, ki jih je odbrala Ne-venka Tomašević, so na Aberškovi

Nagrajenci letošnjega mavhinjskega gledališkega festivala

Otroška kategorija: 1. nagrada: Grease, grj's po naše - Mladinska dramska skupina Škamperle, Grbec, Barkovlec; 2. nagrada: Ježki gredo v svet - Bla bla teater SKD Primorec. Kljub temu da je tekmovalo 7 skupin, žirija ni podelila 3. nagrade. **Posebno priznanje v otroški kategoriji** je dobil Marco Ghersetich za vlogo Denija v muziklu Grease, Grj's po naše.

Mladinska kategorija: 1. nagrada: Sen kresne noči - ŠTK GRA & Teater Šentjanž - St. Johann KPD Šmihel & SPD Šentjanž (Koroška) 2. nagrada: Obuti maček, družinski mijavzikl - Gledališka skupina O' Klapa; 3. nagrada: Drakula - Mladinska skupina M+ SKPD F. B. Sedej.

Posebno priznanje sta prejeli Anja Smolnik za vlogo Zadnika v komediji Sen kresne noči in Kea Vogrič za vlogo mačka v mijavziklu Obuti maček.

Kategorija odraslih: 1. nagrada: Niti tat ne more pošteno krasti - Dramska skupina KPD Bazovica z Reke; 2. nagrada: Dohodnina - Dramski odsek PD Štandrež; 3. nagrada: Bulše mičk'na buža ku vel'k blek - Dramska skupina France Prešeren SKD France Prešeren.